ภาค 2 จำนวนประชากรกับเครื่องยังชีพ

บทที่ 1 ทฤษฎีของแมลธัส – กำเนิดและการสนับสนุน 91
บทที่ 2 การอนุมานจากข้อเท็จจริง 103
บทที่ 3 การอนุมานจากการอุปมาน 129
บทที่ 4 การหักล้างทฤษฎีของแมลธัส 140

Are God and Nature then at strife

That Nature lends such evil dreams?

So careful of the type she seems,

So careless of the single life.

- TENNYSON.

ภาค 2 จำนวนประชากรกับการยังชีพ

บทที่ 1

ทฤษฎีของแมลธัส – กำเนิดและการสนับสนุน

เบื้องหลังทฤษฎีที่เรากำลังพิจารณาอยู่มีทฤษฎีอีกบทหนึ่งที่เรายังจะต้องพิจารณาต่อไป หลักคำสอนในปัจจุบันเกี่ยวกับที่มาและกฎแห่งค่าแรงได้รับการสนับสนุนอย่างมากที่สุดจากหลักคำสอนอันหนึ่งซึ่งยอมรับกันทั่วไป – คือหลักคำสอนที่แมลธัสได้อุทิศชื่อของเขาให้ – นั่นคือ จำนวนประชากรตามธรรมชาติจะเพิ่มขึ้นรวดเร็วกว่าเครื่องยังชีพ หลักคำสอน 2 ประการซึ่งเข้ากันได้อย่างเหมาะเจาะนี้รวมกันเข้าเป็นคำตอบที่วิชาเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันใช้ไขปัญหาอันใหญ่ยิ่งที่เรากำลังพยายามจะแก้

ในตอนที่ผ่านมาแล้ว

ข้าพเจ้าคิดว่าเราได้พิสูจน์แล้วว่าหลักคำสอนปัจจุบันที่ว่าค่าแรงถูกกำหนดโดยอัตราส่วนระหว่างทุนกับกรรมกรนั้นปราศจากมูลฐานโดยสิ้นเชิงจนทำให้แปลกใจว่าหลักคำสอนนี้ปรากฏอยู่ได้เป็นเวลานานและยอมรับกันทั่วไปได้อย่างไร

เราจะไม่แปลกใจเลยถ้าทฤษฎีเช่นนี้เกิดขึ้นมาในสังคมที่ดูเหมือนว่ากรรมกรจำนวนมากจะต้องอาศัยชนชั้นนายทุนในการทำงานและรับค่าแรง

หรือแม้แต่ถ้าทฤษฎีดังกล่าวจะยืนหยัดอยู่ได้ภายใต้ภาวะเหล่านี้ในท่ามกลางมวลชนส่วนมากซึ่งไม่ค่อยจะยอมเสียเวลาแยกสิ่งที่แท้จริงจากสิ่งที่

ปรากฏเหมือนจะจริง

แต่น่าพิศวงที่ทฤษฎีซึ่งเมื่อตรวจสอบดูแล้วปรากฏว่าปราศจากมูลฐานถึงเช่นนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างดียิ่งในบรรดานักคิดที่เฉียบแหลมจำนวนมากซึ่งในศตวรรษนี้ได้อุทิศพลังของตนให้แก่การอธิบายเหตุผลและการพัฒนาวิชาเศรษฐศาสตร์

การอธิบายข้อเท็จจริงซึ่งถ้ามิฉะนั้นแล้วก็จะไร้เหตุผลนี้เราจะพบได้ในการที่

ทฤษฎีของแมลธัสเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
ทฤษฎีค่าแรงในปัจจุบันมิได้เคยถูกยกมาพิจารณากันอย่างเป็นธรรมเลย
เพราะว่าโดยที่ได้รับการสนับสนุนจากทฤษฎีของแมลธัสนี่แหละที่ทำให้ทฤษฎีค่าแรงปรากฏแ
ก่บรรดานักเศรษฐศาสตร์เสมือนเป็นความจริงอันชัดแจ้งในตัวเอง
ทฤษฎีทั้งสองนี้ผสมกลมกลืนกัน เสริมพลังและปกป้องให้แก่กันและกัน
ในขณะเดียวกันก็ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหลักการที่ปรากฏเด่นขึ้นในการถกแถลงกันถึ
งทฤษฎีค่าเช่า – นั่นคือเมื่อเลยจุดหนึ่งไปแล้ว
การใช้ทุนและแรงงานลงไปในที่ดินจะให้ผลตอบแทนน้อยลง
เมื่อรวมกันแล้วทฤษฎีเหล่านี้จะอธิบายเหตุผลของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ก้าวหน้าและ
รวมตัวกันอย่างสูงส่งซึ่งดูเหมือนจะสอดคล้องกับข้อเท็จจริงทั้งมวล
และดังนั้นก็เป็นเครื่องป้องกันมิให้มีการสืบสวนดูให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ทฤษฎีทั้งสองนี้อันใดจะมาก่อนอันใดในประวัติศาสตร์ย่อมยากที่จะกล่าวได้
ทฤษฎีจำนวนประชากรมิได้กำหนดขึ้นในรูปที่จะเป็นคัมภีร์ที่ดูเป็นไปตามหลักเหตุผล
จนกระทั่งหลังจากที่ทฤษฎีค่าแรงได้กลายเป็นพระคัมภีร์ไปแล้ว
แต่ทฤษฎีทั้งคู่เกิดขึ้นและเจริญเติบโตมาด้วยกันตามธรรมชาติและเชื่อถือกันในรูปหยาบ ๆ
มาแล้วเป็นเวลานานก่อนที่จะมีการพยายามจัดตั้งระบบเศรษฐศาสตร์ระบบหนึ่งขึ้นมา
จากข้อความหลายตอนจะเห็นได้ชัดว่าถึงแม้แอดัม
สมิธจะมิได้พัฒนาทฤษฎีของแมลธัสขึ้นมาอย่างเต็มที่
แต่ทฤษฎีนี้ก็ปรากฏในความคิดของท่านอย่างหยาบ ๆ
และดูเหมือนว่านี่เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้แอดัม สมิธคิดผิดไปเรื่องค่าแรง แต่จะอย่างไรก็ตาม
ทฤษฎีทั้งสองนี้ก็เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดและช่วยเสริมประกอบกันอย่างสมบูรณ์จนกระทั่ง

Buckle
ซึ่งสำรวจประวัติการพัฒนาของเศรษฐศาสตร์ไว้ในหนังสือ “Examination of the Scotch Intellect during the Eighteenth Century,” ได้ให้เกียรติแก่แมลธัสเป็นส่วนใหญ่ว่าเป็นผู้ “พิสูจน์อย่างเด็ดขาด”
ถึงทฤษฎีค่าแรงปัจจุบันด้วยการตั้งทฤษฎีปัจจุบันว่าด้วยความกดดันของจำนวนประชากรต่อเครื่องยังชีพ เขาได้กล่าวไว้ในหนังสือ “History of Civilization in England,” Vol. 3, Chap. 5 ว่า:

“ศตวรรษที่ 18
ยังไม่ทันจะผ่านไปเมื่อมีการพิสูจน์อย่างเด็ดขาดว่ารางวัลของแรงงานขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการเท่านั้น
คือปริมาณของกองทุนแห่งชาติสำหรับจะจ่ายเป็นค่าแรงให้แก่แรงงานทั้งมวล
และจำนวนกรรมกรซึ่งจะเอากองทุนนั้นมาแบ่งปันกัน
ความก้าวหน้าขั้นมหึมาแห่งความรู้ของเรานี้เนื่องจากแมลธัสเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้จะมิใช่ทั้งหมดก็ตาม
ซึ่งผลงานของท่านในเรื่องจำนวนประชากรนั้น
นอกจากจะสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์แห่งการใช้ความคิดคาดคะเน (speculative thought) แล้ว
ยังก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติเป็นจำนวนมากแล้วด้วย และยังอาจก่อให้เกิดผลอื่นๆ อีกมากขึ้น
ผลงานนี้พิมพ์ใน ค.ศ. 1798 ดังนั้นแอดัม สมิธซึ่งถึงแก่กรรมใน ค.ศ. 1790
จึงพลาดสิ่งที่จะเป็นความปรีดาปราโมทย์อย่างยิ่งสำหรับท่านในการที่จะได้เห็นว่าในหนังสือนี้ทรรศนะของท่านได้รับการเสริมให้กว้างขวางออกไปอย่างไร แทนที่จะถูกแก้ไข
โดยแท้จริงแล้วเป็นการแน่นอนว่าถ้าไม่มีสมิธ ก็จะไม่มีแมลธัส นั่นคือ ถ้าสมิธมิได้วางรากฐานไว้
แมลธัสก็จะไม่สามารถสร้างโครงสร้างส่วนบนเพิ่มเติมได้”

หลักคำสอนอันลือชื่อ

ซึ่งนับแต่ได้ประกาศออกมาแล้วก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความนึกคิด
ไม่เฉพาะเพียงในด้านเศรษฐศาสตร์ แต่ในด้านความคิดคาดคะเนที่สูงกว่าอีกด้วยนั้น
แมลธัสเป็นผู้ตั้งขึ้นในข้อความที่ว่าจำนวนประชากรมีแนวโน้มตามธรรมชาติที่จะทวีตัวเองเป็น

2 เท่าอย่างน้อยในทุก 25
ปีดังจะเห็นได้จากความเติบโตของอาณานิคมต่าง ๆ ในอเมริกาเหนือ
ซึ่งจะเป็นการเพิ่มตามอัตราส่วนเรขาคณิต แต่เครื่องยังชีพที่จะหาได้จากแผ่นดิน
“ภายใต้สภาพที่เกื้อกูลที่สุดต่อความอุตสาหะของมนุษย์
อาจจะไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้โดยรวดเร็วกว่าอัตราส่วนเลขคณิตหรือโดยเพิ่มปริมาณเท่ากับที่ผลิตได้ในปัจจุบันทุก ๆ 25 ปี” “ผลที่ย่อมจะเกิดขึ้นจากอัตราการเพิ่ม 2 อัตราที่แตกต่างกันนี้เมื่อนำมารวมกันเข้า” แมลธัสกล่าวต่อไปอย่างง่าย ๆ ซื่อ ๆ “จะปรากฏเด่นชัดมาก” และดังนั้น (บทที่ 1) เขาก็ได้นำมารวมกันเข้าดังนี้ :

“สมมติว่าในเกาะนี้มีพลเมือง 11 ล้านคนและผลิตผลในปัจจุบันมีเท่ากับที่จะเลี้ยงดูพลเมืองจำนวนนี้ได้อย่างสบาย ใน 25 ปีแรกประชากรจะเพิ่มเป็น 22 ล้านคนและอาหารก็จะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าด้วย ทำให้เครื่องยังชีพมีเท่ากับจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้น ใน 25 ปีต่อไปพลเมืองจะเพิ่มขึ้นเป็น 44 ล้านและ

เครื่องยังชีพจะมีเท่ากับที่จะเลี้ยงคนได้ 33 ล้านเท่านั้น ในระยะ 25 ปีต่อไปอีกประชากรจะเพิ่มเป็น 88 ล้านคนและเครื่องยังชีพจะเท่ากับที่จะเลี้ยงพลเมืองได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนนี้เท่านั้นเอง
และเมื่อครบศตวรรษแรก พลเมืองจะเป็น 176 ล้านคนและเครื่องยังชีพจะมีเท่ากับที่จะเลี้ยงคนได้เพียง 55 ล้าน ที่เหลือ 121 ล้านคนไม่มีเครื่องยังชีพเลย

“ถ้าคิดถึงทั้งโลกแทนที่จะเป็นแต่เพียงเกาะนี้ การอพยพย่อมจะตัดออกได้
และสมมติว่าประชากรปัจจุบันมี 1,000 ล้าน มนุษย์จะเพิ่มขึ้นตามจำนวน 1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256 และเครื่องยังชีพเพิ่มตามจำนวน 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ในระยะ 2
ศตวรรษอัตราส่วนระหว่างจำนวนประชากรกับเครื่องมือในการยังชีพจะเป็น 256 ต่อ 9 ใน 3 ศตวรรษจะเป็น 4,096 ต่อ 13 และใน 2,000 ปีความแตกต่างกันจะแทบคำนวณมิได้ทีเดียว”

ผลลัพธ์เช่นนี้ย่อมจะเกิดขึ้นมิได้โดยข้อเท็จจริงตามธรรมชาติที่ว่าจะไม่มีพล-
เมืองอยู่ได้เป็นจำนวนเกินกว่าที่จะหาเครื่องยังชีพได้
และดังนั้นแมลธัสจึงให้ข้อยุติว่าแนวโน้มที่พลเมืองจะเพิ่มขึ้นโดยไม่มีที่สิ้นสุดนี้จะต้องถูกรั้งไว้
ไม่ว่าโดยการยับยั้งสมรรถภาพในการแพร่พันธุ์โดยถูกต้องตามศีลธรรมหรือโดยสาเหตุอื่นๆ
ซึ่งเพิ่มอัตราการตาย ซึ่งแมลธัสได้แยกออกเป็นความชั่วร้ายกับความทุกข์ยาก
แมลธัสได้เรียกสาเหตุที่ป้องกันการเพิ่มพลเมืองว่าการยับยั้งในทางป้องกัน (preventive check)
และเรียกสาเหตุที่เพิ่มอัตราการตายว่าการยับยั้งในทางบวก (positive check)
นี่คือหลักคำสอนอันมีชื่อเสียงของแมลธัสตามที่แมลธัสได้ประกาศด้วยตนเองในหนังสือเรื่อง
“Essay on Population”

จะเสียเวลาเปล่าที่จะวนเวียนอยู่กับความผิดพลาดในข้อสมมตแห่งอัตราการเพิ่มทางเรขาคณิตแ
ละทางเลขคณิต
ซึ่งเป็นการเล่นกับอัตราส่วนอันแทบจะเทียบไม่ได้กับปัญหากระต่ายกับเต่าที่คุ้นกันอยู่แล้วซึ่งคิ
ดให้กระต่ายไล่เต่าไปตลอดกาลโดยไม่สามารถจะตามเต่าได้ทัน
เพราะว่าข้อสมมตนี้ไม่จำเป็นสำหรับหลักคำสอนของแมลธัสหรืออย่างน้อยที่สุดผู้ที่ยอมรับหลั
กคำสอนนี้อย่างเต็มที่บางคนก็ได้แสดงออกมาแล้วว่าไม่ยอมรับข้อสมมตดังกล่าว ตัว-อย่างเช่น
John Stuart Mill ผู้กล่าวว่าข้อสมมตนี้เป็น “ความพยายามที่โชคไม่ดีที่จะทำความแน่

นอนให้แก่สิ่งที่ไม่ยอมรับความแน่นอนอันนั้น
ซึ่งทุกคนที่สามารถคิดหาเหตุผลได้ย่อมจะเห็นว่าเกินความจำเป็นโดยสิ้นเชิงสำหรับการโต้แย้ง”
*
สาระสำคัญของหลักคำสอนของแมลธัสคือจำนวนประชากรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเร็วกว่าควา

มสามารถที่จะจัดหาอาหาร
และไม่ว่าจะกล่าวถึงข้อแตกต่างอันนี้เป็นอัตราส่วนเรขาคณิตสำหรับจำนวนประชากรและอัตราส่วนเลข-คณิตสำหรับเครื่องยังชีพเช่นที่แมลธัสกล่าว
หรือจะกล่าวถึงเป็นอัตราส่วนคงที่สำหรับจำนวนประชากร
และอัตราส่วนลดลงสำหรับเครื่องยังชีพดังที่มิลล์กล่าว ก็เป็นแต่เรื่องของถ้อยคำเท่านั้นเอง
จุดสำคัญยิ่งซึ่งทั้งสองท่านเห็นพ้องกันนั้นถ้าจะใช้คำของแมลธัสก็คือ
“มีแนวโน้มตามธรรมชาติและมีความพยายามอยู่เป็นนิจที่จำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นเกินกว่าเครื่องมือในการยังชีพ”

ดังนั้นเราจึงอาจจะกล่าวถึงหลักคำสอนของแมลธัสตามที่เชื่อถือกันในปัจจุบันได้ในลักษณะที่เข้มแข็งที่สุดและมีผู้คัดค้านได้น้อยที่สุดดังนี้:

จำนวนประชากรซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเป็นนิจนั้น ถ้าไม่มีการควบคุมแล้วจะต้องกดดันต่อขีดจำกัดของเครื่องยังชีพในที่สุด โดยมิใช่กดดันต่อเครื่องกั้นที่แข็งตัว
แต่กดดันต่อเครื่องกั้นที่ยืดหยุ่นได้ อันจะทำให้การหาเครื่องยังชีพยากขึ้น ๆ ทุกที
ดังนั้นเมื่อการแพร่พันธุ์มีโอกาสแสดงพลังของมันได้และมิได้ถูกเหนี่ยวรั้งไว้ด้วยความสุขุมรอบคอบแล้วก็จะต้องมีความขาดแคลนถึงระดับที่จะจำกัดจำนวนประชากรไว้ภายในขอบเขตที่จะมีเครื่องยังชีพให้ได้

ถึงแม้ตามความจริงจะไม่น่าขยะแขยงต่อสำนึกแห่งการปรับตัวที่สอดคล้องโดยความมีใจกุศลและความฉลาด มากไปกว่าการไม่มีทฤษฎีเลยด้วยความนิ่งนอนใจ
ซึ่งโยนความรับผิดชอบแห่งความยากจนและสิ่งอื่น ๆ ที่ร่วมกัน
ให้แก่ประกาศิตของพระผู้เป็นเจ้าโดย

* “Principles of Political Economy,” Book II, Chap. IX, Sec. VI. –

แต่ถึงแม้มิลล์จะกล่าวดังนั้น
ก็ยังเป็นที่แจ่มชัดว่าแมลธัสเองได้ย้ำอย่างยิ่งถึงอัตราส่วนเรขาคณิตและเลขคณิตของเขา
และอาจเป็นได้ด้วยว่าอัตราส่วนเหล่านี้แหละที่ทำให้แมลธัสมีชื่อเสียงขึ้นมาเป็นส่วนใหญ่

เพราะมันได้ให้สูตรอันหนึ่งที่ดูภูมิฐานซึ่งสำหรับคนหลายคนแล้วมีน้ำหนักมากยิ่งกว่าการให้เหตุผลที่ชัดเจนมาก

ไม่พยายามที่จะสืบหาสาเหตุ
แต่ทฤษฎีนี้ซึ่งประกาศว่าความชั่วร้ายและความระทมทุกข์เป็นผลจากสัญชาตญาณตามธรรมชาติก็ได้ปะทะเข้ากับความคิดที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจของมนุษย์
และต้องได้รับการต่อต้านอย่างขมขื่นในทันทีที่ประกาศออกมาอย่างเป็นทางการ
แต่ทฤษฎีนี้ก็ได้รับชัยชนะ และถึงแม้จะถูกโต้แย้งจาก Godwin ถูกประนามจาก Cobbett
และถูกเยาะเย้ยเสียดสีต่าง ๆ นานา
ก็ยังยืนหยัดอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ในฐานะความจริงอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดานักคิดแลละแม้แต่ผู้ที่ไม่เชื่อถือก็ยังต้องยอมรับ

สาเหตุแห่งชัยชนะ ที่มาแห่งพลังของทฤษฎีนี้ ไม่ลึกลับอะไร
จากการสนับสนุนด้วยความจริงทางเลขคณิตที่เถียงไม่ได้ – ที่ว่าจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นี้ในที่สุดจะต้องมากเกินกว่าที่โลกจะมีอาหารเลี้ยงหรือแม้แต่ที่สำหรับจะยืน
ทฤษฎีของแมลธัสก็ได้รับการสนับสนุนจากการเปรียบเทียบกับโลกของสัตว์และพืชซึ่งชีวิตทุกแห่งต้องสูญเสียไปเปล่าเมื่อกระทบกับเครื่องกั้นซึ่งเป็นตัวจำกัดจำนวนพืชและสัตว์เหล่านั้น – แนวทางแห่งความคิดสมัยใหม่ได้ให้น้ำหนักมากยิ่งขึ้นแก่การเปรียบเทียบกันเช่นนี้ในการปรับความแตกต่างกันระหว่างชีวิตในรูปต่าง ๆ
และปรากฏเสมือนว่าได้รับการสนับสนุนจากข้อเท็จจริงที่เห็นได้เด่นชัดจำนวนมาก
เช่นการที่มีความยากจน ความชั่วร้ายและความทุกข์ยากอยู่ในท่ามกลางประชา-กรอันหนาแน่น
ผลโดยทั่วไปของความก้าวหน้าทางวัตถุในหมู่ประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นโดยไม่บรรเทาความยากแค้นลงเลย การที่ประชากรเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วในประเทศที่ตั้งถิ่นฐานกันขึ้นใหม่ ๆ

และไม่ค่อยจะเพิ่มขึ้นในประเทศที่มีประชากรอยู่หนาแน่นแล้วทั้งนี้โดยการตายของชนชั้นที่ขาดแคลน

ทฤษฎีของแมลธัสได้ให้หลักทั่วๆ

ไปซึ่งแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ทำให้เกิดข้อเท็จจริงเหล่านี้และข้อเท็จจริงทำนองเดียวกัน และการแสดงให้เห็นเหตุผลนี้ก็สอดคล้องกับหลักคำสอนที่ว่าค่าแรงถูกชักออกมาจากทุนและกับหลักทุกหลักที่ใช้วิธีนิรนัยจากหลักคำสอนดัง

กล่าว ตามหลักคำสอนปัจจุบันเกี่ยวกับค่าแรง

ค่าแรงจะลดลงในเมื่อกรรมกรเพิ่มจำนวนขึ้นทำให้จำต้องแบ่งทุนเป็นส่วนเล็กลงไป ตามทฤษฎีของแมลธัสความยากจนจะปรากฏขึ้นในเมื่อ

พลเมืองที่เพิ่มขึ้นทำให้จำต้องแบ่งเครื่องยังชีพเป็นส่วนเล็กลงไป การที่จะทำให้ข้อความ 2 ตอนนี้เหมือนกันก็ทำได้โดยเพียงแต่เปรียบทุนเสมือนหนึ่งเครื่องยังชีพและเปรียบจำนวนกรรมกรเสมือนหนึ่งจำนวนพลเมืองเท่านั้น

ทั้งนี้ก็ได้กระทำกันมาแล้วในตำราเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันซึ่งมักจะสับเปลี่ยนคำกันอยู่เสมอ * และดังนั้นจึงเป็นดังที่

Buckle ได้กล่าวไว้ในข้อความที่กล่าวมาแล้วคือว่าทฤษฎีจำนวนประชากรที่แมลธัสตั้งขึ้นได้พิสูจน์อย่างเด็ดขาดยืนยันทฤษฎีค่าแรงที่สมิธตั้งขึ้น

ริคาร์โดซึ่งได้แก้ไขข้อผิดพลาดของสมิธในเรื่องลักษณะและสาเหตุแห่งค่าเช่าหลังจากที่เรื่อง “Essay on Population” ได้พิมพ์ออกมาแล้ว 2 – 3 ปีนั้นได้ทำให้ทฤษฎีของแมล-ธัสมีข้อสนับสนุนเพิ่มขึ้นโดยการเรียกร้องให้สนใจในข้อเท็จจริงที่ว่าค่าเช่าจะเพิ่มขึ้นในเมื่อปร

ะชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้ต้องมีการเพาะปลูกในที่ดินที่ให้ผลิตผลน้อยลงทุกที ๆ
หรือต้องเพาะปลูกในที่เดิมโดยมีผลิตผลน้อยลง ๆ ซึ่งเป็นการอธิบายถึงสาเหตุที่ค่าเช่าสูงขึ้น
โดยวิธีนี้ทฤษฎี 3 ประการก็รวมตัวกันเข้าซึ่งทำให้ทฤษฎีของแมลธัสมีเครื่องค้ำจุนอยู่ทั้ง 2 ด้าน
– กล่าวคือทฤษฎีค่าแรงซึ่งยอมรับกันมาก่อนแล้ว และทฤษฎีค่าเช่าอันเป็นที่ยอมรับกันภายหลัง
ซึ่งได้แสดงให้เห็นแต่เพียงตัวอย่างพิเศษของการเป็นไปตามหลักทั่วไปของแมลธัส –
การที่ค่าแรงลดลงและค่าเช่าสูงขึ้นพร้อมกับที่พลเมืองเพิ่มขึ้นเป็นแต่เพียงลักษณะที่ความกดดัน
ของจำนวน

* ผลกระทบของหลักคำสอนของแมลธัสต่อการให้คำจำกัดความของคำว่าทุนนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าอาจจะเห็นได้โดยการเปรียบเทียบ (ดูหน้า 33, 34, 35) ระหว่างนิยามศัพท์ของสมิธซึ่งเขียนขึ้นก่อนแมลธัส กับนิยามศัพท์ของริคาร์โด แมคคัลล็อค และมิลล์ ซึ่งเขียนขึ้นภายหลัง

ประชากรต่อเครื่องยังชีพแสดงตนเองออกมา
โดยการเข้ามามีที่อยู่ในวงเศรษฐศาสตร์เช่นนี้
(เพราะว่าเศรษฐศาสตร์ตามที่ยอมรับกันในปัจจุบันยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงที่สำคัญเลยนับแต่สมัยริคาร์โด ถึงแม้จะมีการอธิบายให้เห็นชัดและแสดงตัวอย่างในจุดย่อย ๆ บางประการก็ตาม) ทฤษฎีของ แมลธัส
ถึงแม้จะเป็นที่น่ารังเกียจต่ออารมณ์ก่อนที่จะกล่าวพาดพิงถึง
แต่ก็มิได้น่ารังเกียจสำหรับความคิดอื่น ๆ
ซึ่งปรากฏอยู่โดยทั่วไปในชนชั้นกรรมาชีพอย่างน้อยที่สุดก็ในประเทศเก่า ๆ ตรงกันข้าม
ทฤษฎีของแมลธัสนี้กลับกลมกลืนไปกับความคิดดังกล่าวเช่นเดียวกับทฤษฎีค่าแรงซึ่งทั้งสนับส

นุนและได้รับการสนับสนุนจากทฤษฎีของแมลธัส สำหรับช่างหรือผู้ปฏิบัติงานแล้ว
สาเหตุที่ค่าแรงต่ำและไม่สามารถจะหางานทำได้ก็คือการแข่งขันอันเกิดจากความกดดันของจำนวนพลเมือง และในท่ามกลางชีวิตอันยากแค้นเช่นนี้
อะไรเล่าจะดูชัดเจนยิ่งไปกว่าการมีพลเมืองมากเกินไป?

แต่สาเหตุใหญ่แห่งชัยชนะของทฤษฎีนี้ก็คือว่าแทนที่จะเป็นภัยคุกคามต่อสิทธิเด็ดขาดหรือเป็นปรปักษ์กับผลประโยชน์ใด ๆ ที่ทรงอำนาจ
ก็กลับเป็นเครื่องปลอบใจและทำความมั่นใจให้อย่างมากแก่ชนชั้นที่มีอำนาจครอบงำความคิด
เนื่องจากเป็นผู้ถืออำนาจแห่งเศรษฐทรัพย์ เมื่อเครื่องสนับสนุนเดิม ๆ ร่วงหลุดไป
ทฤษฎีนี้ก็เข้ามาช่วยค้ำจุนเอกสิทธิ์พิเศษไว้อีก ซึ่งทำให้คนเพียงไม่กี่คนสามารถผูกขาดสิ่งดี ๆ ของโลกเป็นจำนวนมากมายโดยการประกาศว่าความขาดแคลนและความทุกข์ยากนั้นเป็นไปตามธรรมชาติ
ซึ่งถ้าหากถือว่าเกิดจากสถาบันทางการเมืองแล้วก็จะทำความเสื่อมเสียให้แก่รัฐบาลของทุกประเทศที่มีความขาดแคลนและความทุกข์ยากนั้น หนังสือเรื่อง “Essay on Population”
เป็นการตอบโต้เรื่อง “Inquiry concerning Political Justice” ของ William Godwin
อันเป็นหนังสือที่แสดงถึงหลักแห่งความเท่าเทียมกันของมนุษย์
ความมุ่งหมายก็คือเพื่อแสดงว่าความเหลื่อมล้ำกันนั้นควรจะมีอยู่ต่อไป
ทั้งนี้โดยโยนความรับผิดชอบแห่งความเหลื่อมล้ำกันนี้จากสถาบันของมนุษย์ไปให้แก่บัญญัติของพระผู้เป็นเจ้า ไม่มีอะไรใหม่สำหรับเรื่องดังกล่าว เพราะว่าเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว Wallace ได้ยกเอาอันตรายของการมีพลเมืองมากเกินไปมาเป็นเครื่องตอบโต้การเรียกร้องความยุติธรรม

ในการแบ่งแยกเศรษฐทรัพย์โดยเท่าเทียมกัน
แต่สถานการณ์ตามระยะเวลาได้ทำให้ความคิดอันเดียวกันซึ่งแมลธัสยกขึ้นมากลายเป็นสิ่งอบอุ่

นอย่างน่าประหลาดสำหรับชนชั้นที่มีอำนาจซึ่งได้เกิดความหวาดกลัวอย่างใหญ่หลวงเกี่ยวกับส
ถานการณ์ที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพราะการปฏิวัติของฝรั่งเศส

ครั้งนี้ก็เช่นเดียวกับสมัยวอลเลซ

คือหลักคำสอนของแมลธัสได้ปฏิเสธการเรียกร้องให้มีการปฏิรูป
และปกป้องความเห็นแก่ตัวไว้จากการตรวจสอบและจากความรู้สึกถูกผิดด้วยการอ้างความจำเป็
นอันหลีกเลี่ยงมิได้มาบังหน้า หลักคำสอนนี้ได้ให้ปรัชญาซึ่งทำให้ Dives
ผู้กำลังเสพอาหารอย่างสำราญสามารถปิดประตูกั้นรูปเงาของ Lazarus
ที่เป็นลมล้มลงด้วยความหิวที่ประตูบ้านของตนได้
ทำให้คนมั่งมีสามารถปิดกระเป๋าของตนได้อย่างสบายใจในเมื่อถูกคนจนขอทาน
และทำให้ชาวคริสต์ผู้ร่ำรวยสามารถคุกเข่าลงที่ม้านั่งบุนวมอย่างดีในโบสถ์ในวันอาทิตย์เพื่ออ้อ
นวอนขอพรจากพระผู้เป็นเจ้าได้โดยไม่รู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อความทุกข์ยากซึ่งปรากฏอยู่ใ
นที่ถัดไปนั้นเอง เพราะว่าโดยทฤษฎีนี้ความยากจน
ความขาดแคลนและความอดอยากมิใช่เนื่องจากความโลภของบุคคลหรือความไม่สามารถปรับ
ตัวของสังคม แต่เป็นผลอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ของกฎสากล
ซึ่งถ้าหากมิใช่เพราะขาดความเคารพแล้วก็ยังหมดหวังที่จะโต้แย้งด้วยเช่นเดียวกับกฎแห่งความ
โน้มถ่วง
โดยความเห็นเช่นนี้ผู้ที่สะสมเศรษฐทรัพย์ไว้ในท่ามกลางความขาดแคลนก็เพียงแต่ล้อมรั้วโอเอ
ซิสเล็ก ๆ ไว้จากทรายที่ปะทะเข้ามา ซึ่งมิฉะนั้นแล้วก็จะกลบทับโอเอซิสเสีย
เขาหามาเพื่อตัวของเขาเองโดยมิได้ทำความยากลำบากให้แก่ผู้ใด
และถึงแม้ถ้าคนเราจะต้องเชื่อฟังโองการของพระไครสต์จริง ๆ
และแบ่งปันเศรษฐทรัพย์ของตนให้แก่คนยากจนแล้ว ก็จะไม่มีอะไรดีขึ้นมา
ประชากรจะเพิ่มขึ้นและจะกดดันเขตจำกัดของเครื่องยังชีพหรือทุนอีกดังเดิม
ความเสมอภาคที่จะเกิดขึ้นก็จะเป็นแต่ความเสมอภาคในความทุกข์ยากร่วมกันเท่านั้นเอง
โดยประการฉะนี้การปฏิรูปซึ่งจะขัดผลประโยชน์ของชนชั้นที่มีอำนาจใด ๆ
ก็ถูกยับยั้งไว้โดยเห็นว่าหมดหวัง โดยที่กฎแห่งศีลธรรมได้ห้ามการกีดกั้นวิธีการต่าง ๆ
ที่กฎธรรมชาติใช้เป็นเครื่องกำจัดพลเมืองส่วนเกินซึ่งจะจำกัดขอบเขตแนวโน้มที่จะเพิ่ม

พลเมืองให้มากเกินไปถึงกับอัดมนุษย์ไว้บนผิวโลกราวกับปลาซาร์ดีนถูกอัดไว้ในกระป๋อง
ดังนั้นเราจึงไม่สามารถทำอะไรได้ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการกระทำของแต่ละบุคคลหรือร่วมกันเพื่อขจัดความยากแค้น
นอกจากจะเชื่อถือมนต์ขลังของการศึกษาและเทศนาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความสุขุมรอบคอบ

ทฤษฎีซึ่งเข้ากันกับความเคยชินแห่งความคิดของชนชั้นที่ยากจนและดังนั้นก็ทำให้เห็นว่าความโลภของคนรวยและความเห็นแก่ตัวของผู้มีอำนาจไม่เป็นสิ่งชั่วร้ายแต่อย่างใดนี้
ย่อมจะแผ่ออกไปอย่างรวดเร็วและฝังรากลึก นี่เป็นความจริงสำหรับทฤษฎีที่แมลธัสได้ตั้งขึ้น
ในระยะหลัง
ทฤษฎีของแมลธัสก็ได้รับความสนับสนุนอันใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงความคิดอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับแหล่งที่มาของมนุษย์และกำเนิดของเผ่าพันธุ์
ดูเหมือนจะเป็นการง่ายที่จะแสดงให้เห็นว่าบัคเกิลพูดถูกในการที่กล่าวว่าการประกาศทฤษฎีของแมลธัสนั้นนับเป็นความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ของการใช้ความคิดคาดคะเน (speculative thought) แต่การที่จะตรวจสอบอิทธิพลของทฤษฎีดังกล่าวในปรัชญาขั้นสูง
ซึ่งตัวอย่างอันหนึ่งก็คืองานเขียนของบัคเกิลเองนั้น
ถึงแม้จะน่าสนใจอย่างยิ่งแต่ก็จะเกินเลยขอบเขตแห่งการสืบสวนของเราไป
แต่ในการกะประมาณขุมพลังซึ่งก่อความเข้มแข็งให้แก่ทฤษฎีนี้ในปัจจุบัน
เราจะต้องสังเกตว่าความสนับสนุนที่ทฤษฎีของแมลธัสได้รับจากปรัชญาใหม่แห่งการพัฒนา
ซึ่งกำลังแผ่ออกอย่างรวดเร็วทุกทิศทุกทางนั้น
ปรากฏให้เห็นมากมายเพียงไรและแปลกใหม่เพียงไร ในวิชาเศรษฐศาสตร์
ความสนับสนุนที่ได้รับจากหลักคำสอนเกี่ยวกับค่าแรงและหลักคำสอนเกี่ยวกับค่าเช่าได้ร่วมกันยกทฤษฎีของแมลธัสขึ้นสู่ความเป็นความจริงศูนย์กลางฉันใด

การขยายความคิดทำนองเดียวกันไปยังด้านพัฒนาการของชีวิตทุกรูปแบบก็มีผลทำให้ทฤษฎีของแมลธัส
มีฐานะยิ่งสูงขึ้นและแข็งแกร่งยิ่งขึ้นฉันนั้น Agassiz
ผู้คัดค้านปรัชญาใหม่นี้อย่างแข็งขันจนถึงวันตายของท่าน ได้กล่าวว่าลัทธิดาร์วินเป็น
“แบบแมลธัสโดยสิ้นเชิง” * และดาร์วินเองก็กล่าว

* บรรยายต่อคณะกรรมการเกษตรกรรมแห่งรัฐแมสซาชูเสตส์ ค.ศ. 1872. “Report U.S. Department of Agriculture, 1873.”

ว่าการต่อสู้เพื่อความคงอยู่
“เป็นหลักคำสอนของแมลธัสที่ประยุกต์ใช้ในอาณาจักรของสัตว์และพืชทั้งสิ้นด้วยความรุนแรงกว่าหลายต่อหลายเท่า” *

อย่างไรก็ตาม
สำหรับข้าพเจ้าแล้วดูจะไม่ถูกต้องนักที่จะกล่าวว่าทฤษฎีการพัฒนาด้วยการเลือกตามธรรมชาติหรือผู้ที่เหมาะสมที่สุดจึงจะอยู่รอดนั้นเป็นลัทธิแมลธัสที่ขยายออก
เพราะว่าหลักคำสอนของแมลธัสในขั้นแรกมิได้เกี่ยวข้องและไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความคิดของการก้าวหน้า แต่ความคิดนี้ได้ถูกบวกเข้ากับหลักคำสอนของแมลธัสหลังจากนั้นไม่นาน
แม็คคัลล็อค ** ได้อ้างว่าการปรับปรุงดีขึ้นของสังคมและความก้าวหน้าในวิทยาการเป็นผลจาก
“หลักการเพิ่ม” (principle of increase)
และประกาศว่าความยากจนอันเป็นผลจากหลักการนี้ได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องเร้าอย่างมากให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรม
การขยายตัวของวิทยาศาสตร์และการสะสมเศรษฐทรัพย์โดยคนชั้นสูงและชั้นกลาง
ซึ่งถ้าไม่มีเครื่องเร้าเช่นนี้แล้วสังคมจะจมลงสู่ความเฉื่อยชาและความเสื่อมโดยรวดเร็ว
นี่จะเป็นอะไรอื่นนอกจากการรับรองในด้านสังคมมนุษย์ถึงผลการพัฒนาของ

“การต่อสู้เพื่อความคงอยู่” และ “ผู้ที่เหมาะสมที่สุดจึงจะอยู่รอด”
ซึ่งทั้งสองประการนั้นนักวิทยาศาสตร์ธรรมชาติได้บอกแก่เราว่าเป็นวิธีที่ธรรมชาติใช้เป็นเครื่องมือทำให้เกิดรูปแบบของชีวิตที่แตกต่างกันหลากหลายและเหมาะสมอย่างประหลาด?
จะเป็นอะไรอื่นนอกจากการรับรองการใช้กำลังซึ่งถึงแม้จะดูดุร้ายและเหี้ยมโหด
แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาหลายต่อหลายชั่วอายุคนก็ยังได้พัฒนาชีวิตแบบสูงขึ้นมาจากแบบต่ำ
ทำให้มีความแตกต่างระหว่างคนกับลิงและทำให้เกิดศตวรรษที่ 19 ขึ้นแทนที่ยุคหิน?

โดยได้รับการยกย่องและดูเหมือนจะได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริงเช่นนั้น
โดยได้รับการเชื่อมโยงและค้ำจุนเช่นนั้น ทฤษฎีของแมลธัส –
หลักคำสอนที่ว่าความยากจนเกิดขึ้นเนื่องจากความกดดันของพลเมืองต่อเครื่องยังชีพ
หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือหลักคำสอนที่ว่าแนวโน้มที่กรรมกรจะเพิ่มจำนวนขึ้นย่อมจะทำให้ค่าแรงลดลงต่ำสุดเพียงพอให้กรรมกรทำงาน

* “Origin of Species,” Chap. III.

** Note IV to “Wealth of Nations.”

ผลิตต่อไปได้เท่านั้นเสมอนั้น –
บัดนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในฐานะความจริงอันจะแตะต้องมิได้
และจะใช้เป็นหลักในการอธิบายปรากฏการณ์ของสังคมเช่นเดียวกับที่หลายยุคหลายสมัยมาแล้วเคยมีการอธิบายปรากฏการณ์ของดวงดาวในท้องฟ้าโดยอาศัยความเชื่อที่ว่าโลกอยู่นิ่งกับที่
หรืออธิบายข้อเท็จจริงทางธรณีวิทยาโดยอาศัยความเชื่อตามแรงดลใจจากเรื่องของโมเสส
ถึงแม้จะนึกถึงด้านความทรงคุณวุฒิ (Authority) แต่เพียงด้านเดียวก็ตาม
การที่จะปฏิเสธหลักคำสอนนี้อย่างเป็นทางการก็จะต้องอาศัยความกล้าหาญเกือบเท่า ๆ กับที่นักเทศน์นิโกรเริ่มออกไปรณรงค์ต่อต้านความคิดที่ว่าโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์เมื่อไม่นานมานี้
เพราะว่าหลักคำสอนของแมลธัสได้รับความเห็นชอบด้วยอย่างกว้างขวางในโลกของปัญญาชน

และกำลังแพร่ออกไปทุกทิศทุกทางดังจะเห็นได้ทั้งในหนังสือที่ดีที่สุดและหนังสือที่สามัญที่สุดในปัจจุบัน หลักคำสอนนี้ได้รับความเห็นชอบจากนักเศรษฐศาสตร์และรัฐบุรุษ
จากนักประวัติศาสตร์และนักสืบสวนธรรมชาติ
จากบรรดาที่ประชุมทางสังคมศาสตร์และจากสหภาพแรงงาน จากนักบวชและนักวัตถุนิยม
จากพวกอนุรักษ์นิยมที่เข้มงวดที่สุดและจากผู้นิยมลัทธิถอนรากถอนโคน (radical)
ที่รุนแรงที่สุด
แม้แต่ผู้ที่ไม่เคยได้ยินชื่อแมลธัสและผู้ที่ไม่รู้แม้แต่เพียงสักนิดว่าทฤษฎีของเขาเป็นอย่างไรจำนวนมากก็ยังเชื่อถือตามทฤษฎีนี้และคิดให้เหตุผลตามทฤษฎีนี้อยู่เป็นนิสัย

อย่างไรก็ดี

เมื่อพื้นฐานของทฤษฎีค่าแรงที่เชื่อถือกันในปัจจุบันได้สลายตัวไปเมื่อเราได้ตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมา ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าพื้นฐานของทฤษฎีอันเป็นคู่ฝาแฝดกันนี้จะสลายไปด้วยเช่นเดียวกัน ในการพิสูจน์ว่าค่าแรงมิได้ถูกชักออกมาจากทุนนั้นเราก็ได้ยกยักษ์นักปล้ำ Antaeus
ผู้นี้ขึ้นพ้นพื้นแล้ว.

บทที่ 2

อนุมานจากข้อเท็จจริง

การยอมรับกันทั่วไปในทฤษฎีของแมลธัสและวงการผู้ทรงวุฒิชั้นสูงที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเหมาะสมที่จะพิจารณาพื้นฐานของมันและสาเหตุที่ร่วมกันทำให้ทฤษฎีนี้มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงในการถกแถลงกันถึงปัญหาสังคม

แต่เมื่อเรานำตัวทฤษฎีนี้มาทดสอบด้วยการวิเคราะห์อย่างตรงไปตรงมาแล้ว ข้าพเจ้าก็คิดว่าจะได้พบว่ามันปราศจากเหตุผลโดยสิ้นเชิงเช่นเดียวกับทฤษฎีค่าแรงที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน

ประการแรก

ข้อเท็จจริงที่ถูกรวบรวมมาสนับสนุนทฤษฎีนี้มิได้พิสูจน์ว่าทฤษฎีนี้เป็นจริง และการอุปมานหรือเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกัน (analogy) ก็มิได้สนับสนุนทฤษฎีนี้

และประการที่สอง มีข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งพิสูจน์แย้งทฤษฎีนี้ได้แน่นอน

ข้าพเจ้าจะเข้าสู่หัวใจของเรื่องเลยโดยขอกล่าวว่าไม่มีเหตุผลสมควรเลย ไม่ว่าจะโดยประสบการณ์หรือโดยการอุปมาน
ที่จะตั้งข้อสมมตว่ามีแนวโน้มที่ประชากรจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่าเครื่องยังชีพ
ข้อเท็จจริงที่ยกขึ้นมาแสดงเหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นง่าย ๆ ว่าในที่ซึ่งมีพล-
เมืองไม่หนาแน่นเช่นในประเทศใหม่ ๆ
หรือที่ซึ่งมีการวิภาคเศรษฐทรัพย์ไม่เท่าเทียมกันเช่นในกลุ่มชนชั้นที่ยากจนในประเทศเดิม ๆ
ซึ่งชีวิตมนุษย์ต้องกังวลอยู่กับความจำเป็นทางวัตถุเพื่อการอยู่รอดนั้น
แนวโน้มที่จะแพร่พันธุ์อาจจะเป็นไปในอัตราที่สูงกว่าเครื่องยังชีพถ้าหากปล่อยให้ดำเนินต่อไปโดยไม่มีการยับยั้ง
แต่ก็ไม่เป็นการถูกต้องที่จะอนุมานจากเหตุผลนี้ว่าแนวโน้มที่จะแพร่พันธุ์จะแสดงตนเองออกด้วยพลังแรงเท่ากันกับในที่ซึ่งมีประชากรอยู่หนาแน่นเพียงพอแล้วและมีการแบ่งเศรษฐทรัพย์ให้ใกล้เคียงกันเพียงพอแล้วที่จะยกทั้งประชาคมขึ้นสูงกว่า

ระดับความจำเป็นที่จะต้องอุทิศพลังงานไปในการดิ้นรนเพียงเพื่อความคงอยู่เท่านั้น
และก็จะไม่สามารถทึกทักเอาได้ว่าแนวโน้มที่จะแพร่พันธุ์นั้นจะป้องกันมิให้มีประชาคมเช่นนี้อยู่โดยก่อให้เกิดความยากจนขึ้น
เพราะย่อมปรากฏชัดว่าการทึกทักเช่นนี้ก็คือการทึกทักถึงข้อที่เรากำลังพูดกันอยู่
และคือการให้เหตุผลที่วนอยู่ในอ่างนั่นเอง
และถึงแม้หากจะยอมรับว่าแนวโน้มที่จำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดความยากแค้นขึ้นอย่างแน่นอนก็ตาม
เราก็ไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าความยากแค้นที่มีอยู่ขณะนี้เกิดจากสาเหตุดังกล่าว
จนกว่าจะสามารถแสดงได้ว่าไม่มีสาเหตุอื่นๆ ที่จะอ้างได้อีกแล้ว – ซึ่งในสภาพการปกครอง
กฎหมาย และขนบประเพณีปัจจุบันย่อมปรากฏชัดว่าเป็นไปไม่ได้

ข้อนี้มีแสดงอยู่แล้วอย่างมากมายในหนังสือเรื่อง “Essay on Population” นั้นเอง
หนังสืออันมีชื่อเสียง ซึ่งได้รับการกล่าวขวัญถึงมากกว่าที่จะมีผู้อ่านนี้
ยังคงมีค่าควรแก่การอ่านพิจารณา ถ้าหากจะถือเป็นเพียงหนังสือที่แปลกประหลาดน่ารู้เท่านั้น
ความขัดแย้งระหว่างคุณความดีของหนังสือนี้
กับผลกระทบที่มันได้ก่อให้เกิดขึ้นหรืออย่างน้อยที่สุดก็ถือกันว่าได้ก่อให้เกิดขึ้น
(เพราะว่าถึงแม้ Sir James Stewart, Mr.Townsend และคนอื่น ๆ จะมีส่วนร่วมกับแมล-
ธัสในชื่อเสียงที่ได้ค้นพบ “หลักแห่งจำนวนประชากร” แต่การพิมพ์ “Essay on Population”
เป็นสิ่งที่แสดงหลักนี้ให้เห็นโดยเด่น) ดูเหมือนว่าจะเป็นสิ่งที่น่าสังเกตที่สุดสิ่งหนึ่งในประวัติ-
ศาสตร์ของวรรณกรรม และเป็นการง่ายที่จะเข้าใจว่าทำไม Godwin
จึงเห็นว่าเป็นการเสียเกียรติที่จะโต้ตอบด้วยจนกระทั่งมีอายุมากแล้ว (หนังสือเรื่อง “Political Justice” ของท่านทำให้แมล-ธัสแต่งหนังสือ “Essay on Population” ขึ้นโต้ตอบ)
หนังสือของแมลธัสดังกล่าวเริ่มต้นด้วยข้อสมมตที่ว่าพลเมืองมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนเรขาคณิตในขณะที่เราจะเพิ่มเครื่องยังชีพได้อย่างดีที่สุดก็ตามอัตราส่วนเลขคณิตเท่านั้น –
ข้อสมมตที่มีเหตุผลพอ ๆ
กันและไม่มากไปกว่าที่จะถือว่าหางของลูกสุนัขจะยาวออกมาตามอัตราส่วนเรขาคณิตและน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนเลขคณิต ทั้งนี้โดยสังเกตจากข้อที่ว่าลูกสุนัขมีหางยาวขึ้นเป็น 2

เท่าเมื่อมันมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นหลายปอนด์
การอนุมานจากข้อสมมตนี้ก็จะเป็นเช่นเดียวกับในเรื่องล้อของ Swift
ซึ่งมีผู้คงแก่เรียนในเกาะแห่งหนึ่งที่ไม่เคยมีสุนัขมาก่อนได้คิดอัตราส่วนทั้งสองนี้ด้วยกันและได้

ทำการนิรนัยว่าจะมี “ผลอันน่าตื่นใจ” ยิ่ง คือ เมื่อสุนัขมีน้ำหนักถึง 50 ปอนด์
หางของมันจะยาวกว่า 1 ไมล์ และเป็นการยากยิ่งที่จะกระดิกหางได้
ดังนั้นจึงได้เสนอแนะวิธียับยั้งที่สุขุมรอบคอบคือการใช้ผ้าพันหางเสียโดยถือเป็นวิธีเดียวที่จะได้ไม่ต้องใช้วิธียับยั้งทางบวกคือคอยตัดหางออกเรื่อยไป โดยการเริ่มต้นด้วยสิ่งที่เฉาโฉดเช่นนี้
แมลธัสได้แสดงเหตุผลอันยืดยาวสนับสนุนการเก็บภาษีสินค้าขาเข้าและการจ่ายเงินอุดหนุนการส่งข้าวเป็นสินค้าออก ซึ่งเป็นความคิดที่ถูกส่งเข้าสุสานแห่งความผิดพลาดไปนานแล้ว
และตลอดทั่วส่วนที่แสดงเหตุผลโต้แย้งในหนังสือของแมลธัสมีข้อความหลายตอนซึ่งบ่งว่าสุภาพบุรุษผู้เป็นที่นับถือกันนี้ไร้สมรรถภาพในการคิดตามหลักเหตุผลอย่างน่าหัวเราะเยาะที่สุด – ยกตัวอย่างเช่น ข้อความที่ว่า ถ้าค่าแรงเพิ่มจาก 18 เพนนีหรือ 2 ชิลลิงต่อวันเป็น 5 ชิลลิง
เนื้อก็จำเป็นจะต้องขึ้นราคาจาก 8 หรือ 9 เพนนีเป็น 2 หรือ 3
ชิลลิงต่อปอนด์และสภาพของชนชั้นแรงงานก็จะไม่ดีขึ้น
นี่เป็นข้อความที่ข้าพเจ้าคิดว่าจะไม่มีเรื่องใดเปรียบได้ใกล้เคียงเท่ากับเรื่องที่ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ยินช่างพิมพ์คนหนึ่งกล่าวอย่างเคร่งขรึมว่า – โดยที่นักประพันธ์ผู้หนึ่งที่ตนเคยรู้จักได้มีอายุ 40 ปีเมื่อตนอายุ 20 ปี ดังนั้นเดี๋ยวนี้นักประพันธ์ผู้นั้นจะต้องมีอายุ 80 ปีเพราะว่าตนอายุ 40 ปีแล้ว
ความสับสนในความคิดเช่นนี้มิใช่จะเพียงแต่ปรากฏอยู่ทั่วไปเท่านั้นแต่เป็นลักษณะของหนังสือทั้งเล่มทีเดียว *
ส่วนหลักของหนังสือนี้โดยแท้จริงแล้วเป็นการปฏิเสธทฤษฎีที่หนังสือนี้ตั้งขึ้นเอง เพราะว่าการ

*งานเขียนอื่น ๆ ของแมลธัส ถึงแม้จะเขียนขึ้นภายหลังจากที่เขามีชื่อเสียงแล้ว
ก็ไม่ปรากฏความสำคัญและยังถูกดูหมิ่นจากแม้แต่ผู้ที่เห็นว่าเรื่อง “Essay on Population”
ของเขาเป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่ ตัวอย่างเช่น Encyclopaedia Britannica

ซึ่งถึงแม้จะยอมรับทฤษฎีของแมลธัสอย่างเต็มที่ ก็ยังกล่าวถึงหนังสือ “Political Economy” ของแมลธัสว่า “เรียบเรียงได้เลวมากและมิได้อธิบายวิชานี้เลยไม่ว่าเชิงปฏิบัติหรือเชิงวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นการตรวจสอบส่วนต่าง ๆ ของหลักคำสอนที่มีลักษณะพิเศษของริคาร์โด และเป็นการสอบสวนลักษณะและสาเหตุของมูลค่า อย่างไรก็ดีไม่มีสิ่งใดที่จะไม่น่าพอใจยิ่งไปกว่าข้อถกแถลงเหล่านี้ ที่จริงแล้วแมลธัสไม่เคยมีความเข้าใจที่แจ่มชัดหรือถูกต้องในทฤษฎีต่าง ๆ ของริคาร์โดหรือในหลักต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนของสิ่งต่าง ๆ เลย”

ตรวจสอบของแมลธัสในสิ่งที่ตนเรียกว่าการยับยั้งทางบวก (positive checks) ต่อจำนวนประชากรนั้นเป็นเพียงการแสดงว่าผลลัพธ์ที่ตนอ้างว่าเกิดจากการมีพลเมืองมากเกินไป ที่แท้จริงก็เกิดจากสาเหตุอื่นๆ ในบรรดากรณีทั้งปวงที่ยกขึ้นมากล่าว และแทบจะเรียกได้ว่าหมดทั้งโลกได้ถูกข้ามผ่านไปในการสำรวจ ซึ่งมีความชั่วร้ายและความทุกข์ยากเป็นตัวการยับยั้งการเพิ่มจำนวนพลเมืองโดยการจำกัดการสมรสหรือทำให้มนุษย์มีอายุสั้นลงนั้น ไม่มีแม้แต่กรณีเดียวที่จะอ้างได้ว่าความชั่วร้ายและความทุกข์ยากเกิดจากการเพิ่มจำนวนปากขึ้นเหนือกว่าความสามารถของมือที่เกิดตามมาด้วย ในอันที่จะเลี้ยงดูปากเหล่านั้น แต่ทุกกรณีแสดงให้เห็นว่าความชั่วร้ายและความทุกข์ยากเกิดจากความโง่เขลาที่ไม่ใช่เรื่องทางสังคม และความโลภ หรือไม่ก็เกิดจากการปกครองที่เลว กฎหมายอยุติธรรม หรือการสงครามซึ่งทำลายล้าง

ทั้งสิ่งที่แมลธัสมิได้ยกขึ้นมาแสดงก็ไม่เคยมีใครต่อจากเขาได้แสดงให้เห็นเลย เราอาจสำรวจโลกทั้งโลกและตรวจสอบประวัติศาสตร์ทั้งหมดโดยไร้ผลในการที่จะหาตัวอย่างของประเทศใหญ่ ๆ * ที่พอจะอ้างได้ว่าความยากจนและความขาดแคลนเกิดจากความกดดันของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะอาจเกิดอันตรายใด ๆ ก็ตามเนื่องจากการที่ประชากรเพิ่มจำนวนขึ้น อันตรายดังกล่าวก็ไม่เคยปรากฏเลย ไม่ว่าจะในเวลาใดมันก็ไม่เคยเป็นอันตรายที่ก่อความเดือดร้อนให้แก่มนุษยชาติเลย

ประชากรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นมากกว่าขีดจำกัดของเครื่องยังชีพเสมอ! ถ้าเช่นนั้น โลกของเรานี้ยังคงจะมีพลเมืองไม่หนาแน่นอยู่ได้อย่างไรหลังจากที่มนุษย์ได้อยู่มาบนโลกเป็นเวลาหลายพันปี และบัดนี้ก็คิดกันว่าเป็นเวลาหลายล้าน

* ข้าพเจ้ากล่าวว่าประเทศใหญ่ ๆ (considerable country) เพราะว่าอาจจะมีเกาะเล็ก ๆ เช่น Pitcairn's Island
ซึ่งถูกตัดขาดจากโลกภายนอกและดังนั้นจึงขาดการแลกเปลี่ยนซึ่งจำเป็นต่อลักษณะวิธีการผลิตที่ดีอันมนุษย์จะใช้เมื่อประชากรหนาแน่นขึ้น นี่อาจจะถูกยกเป็นตัวอย่างของประเด็นนี้ได้ อย่างไรก็ดี
ถ้าได้พิจารณาเพียงครู่เดียวก็จะเห็นได้ว่ากรณีพิเศษเหล่านี้ไม่เข้าประเด็น

ปีแล้ว? ถ้าเช่นนั้นแหล่งพักอาศัยของมนุษย์จำนวนมากถูกทอดทิ้งได้อย่างไร? –
ไร่นาที่เคยเพาะปลูกจะกลายเป็นป่าไปได้อย่างไร? และสัตว์ป่าจะสามารถเลี้ยงลูก ๆ
ของมันในที่ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นชุมชนของมนุษย์ได้อย่างไร?

มันเป็นความจริงซึ่งเรามักจะลืมไปเมื่อนับจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นหลายล้าน – อย่างไรก็ตามมันก็เป็นความจริง –
ที่ว่าเท่าที่เราทราบจากประวัติศาสตร์ของโลกนั้นการลดจำนวนพลเมืองปรากฏเป็นของธรรมดาพอ ๆ กับการเพิ่ม พลเมืองทั้งสิ้นของโลกบัดนี้จะมากกว่ายุคใด ๆ
ที่แล้วมาหรือไม่นั้นเป็นการคาดคะเนซึ่งกระทำได้แต่โดยการเดาเอาเท่านั้น นับแต่ Montesquieu ได้กล่าวไว้ในตอนแรก ๆ
ของคริสต์ศตวรรษที่แล้วว่าจำนวนประชากรของโลกได้ลดลงอย่างมากตั้งแต่คริสต์กาล
ซึ่งน่าจะเป็นความคิดที่ปรากฏทั่วไปในสมัยนั้น บัดนี้ความคิดเห็นกลับเป็นไปในทางตรงข้าม
แต่การสืบสวนและการสำรวจเมื่อไม่นานมานี้มีความโน้มเอียงที่จะให้ความเชื่อถือมากขึ้นในสิ่ง

ที่เคยคิดว่าเป็นการขยายเกินความจริงของนักประวัติศาสตร์โบราณและนักเดินทางและเปิดเผยให้เห็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าเคยมีพลเมืองหนาแน่นและมี
อารยธรรมสูงเกินกว่าที่เคยคาดคิดไว้ก่อน ตลอดจนว่ามีมนุษย์มาก่อนยุคที่เคยคาดคิดกันไว้ด้วย
และในการประมาณจำนวนประชากรโดยอาศัยดูจากพัฒนาการของการค้า
ความก้าวหน้าของศิลปะวิทยาการ และขนาดของเมืองต่าง ๆ
เราก็มักจะประมาณการต่ำไปในเรื่องความหนาแน่นของพลเมืองซึ่งสามารถจะได้รับการเลี้ยงดูจากการเพาะปลูกอย่างหนาแน่นอันเป็นลักษณะของ
อารยธรรมสมัยก่อน – โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ซึ่งมีการชลประทาน
ดังที่เราจะเห็นได้จากตำบลที่เพาะปลูกกันอย่างหนาแน่นในจีนและยุโรป
ประชากรจำนวนมากมายที่มีนิสัยเรียบง่ายอาจจะดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีการค้าเพียงเล็กน้อยและมีศิลปะวิทยาการอยู่ในขั้นที่ต่ำมาก
ซึ่งศิลปะวิทยาการนี้ปรากฏเด่นชัดที่สุดในความก้าวหน้าสมัยใหม่
และโดยไม่มีความโน้มเอียงที่จะชุมนุมกัน

อยู่ในเมืองเช่นประชากรสมัยใหม่ *

ถ้าเป็นตามนี้ ทวีปที่เราอาจเชื่อได้ว่าขณะนี้มีพลเมืองมากกว่าที่เคยมีมาก็คือยุโรปเท่านั้น แต่ก็มิใช่ว่าจะจริงไปทั่วทุกส่วนของยุโรป เชื่อว่ากรีซ หมู่เกาะในทะเลเมดิเตอร์-เรเนียน และเตอรกีส่วนที่อยู่ในยุโรป น่าจะรวมถึงอิตาลี และอาจเป็นสเปนด้วย
เคยมีพลเมืองมากกว่าในปัจจุบัน
และข้อนี้อาจเป็นจริงเช่นเดียวกันในยุโรปภาคตะวันตกเฉียงเหนือและบางส่วนในยุโรปภาคกลางและภาคตะวันออก

ทวีปอเมริกาในระหว่างเวลาที่เราทราบกันก็มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น
แต่การเพิ่มจำนวนนี้มิได้มากมายดังที่คิดกันทั่วไป
มีบางคนได้กะประมาณไว้ว่าเฉพาะเปรูเพียงประเทศเดียวในขณะที่ค้นพบนั้นมีพลเมืองมากกว่าที่มีอยู่ทั้งหมดขณะนี้ทั่วทวีปอเมริกาใต้เสียอีก
และมีสิ่งที่บ่งชี้ว่าก่อนที่จะมีการค้นพบนั้นพลเมืองในอเมริกากำลังลดลง
เราเพียงแต่สามารถคิดเท่านั้นว่าเคยมีประเทศยิ่งใหญ่ประเทศใดบ้าง
มีจักรวรรดิ์ใดบ้างที่เกิดขึ้นแล้วก็สลายตัวลงไปใน “โลกใหม่นั้นซึ่งมีมานานแล้ว”
แต่ส่วนของสิ่งปรักหักพังอันมีอยู่มากมายก็ยังเป็นพยานให้เห็นอารยธรรมอันยิ่งใหญ่สมัยก่อน Inca ในท่ามกลางป่าโซนร้อนของแคว้น Yucatan
แห่งเม็กซิโกและอเมริกากลางมีซากนครใหญ่ ๆ ซึ่งลืมกันแล้วก่อนการยึดครองของสเปน เม็กซิโกตามที่ Cortez
ได้พบนั้นแสดงว่าได้เกิดความป่าเถื่อนขึ้นแทนที่พัฒนาการขั้นสูงทางสังคม
ในขณะเดียวกันส่วนใหญ่ของพื้นที่ที่บัดนี้เป็นสหรัฐ ฯ
นั้นก็ปรากฏโคกเนินกระจายอยู่ตลอดแสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีประชากรหนาแน่น และหลาย ๆ แห่ง เช่นตามเหมืองทองแดงบริเวณทะเลสาบ Superior
ก็มีร่องรอยแห่งศิลปะวิทยาการอันสูงกว่าที่พวกอินเดียนแดงที่ชาวผิว

* ดังจะเห็นได้จากแผนที่ในเรื่อง “Native Races” ของ H. H. Bancroft รัฐ Vera Cruz ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของเม็กซิโกที่ขึ้นชื่อในด้านความเก่าแก่ แต่เมื่อ Hugo Fink แห่ง Cordova ได้เขียนไปยังสถาบัน Smithsonian(รายงาน ค.ศ. 1870)
ก็กล่าวว่าทั่วทั้งรัฐนั้นแทบจะไม่มีแม้แต่หนึ่งตารางฟุตที่เมื่อขุดลงไปแล้วจะมิได้พบมีดหัก ๆ ที่ทำด้วยหิน Obsidian หรือเศษแตก ๆ ของเครื่องเคลือบดินเผา
และกล่าวว่าทั่วประเทศมีหินเป็นแนวขนานกันไปเพื่อป้องกันมิให้ดินพัดพาไปในฤดูฝน
ซึ่งแสดงว่าแม้แต่ที่ดินที่กันดารที่สุดก็ยังถูกดึงมาใช้ประโยชน์และเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่ลงข้อยุติว่าประชากรสมัยโบราณอย่างน้อยที่สุดก็หนาแน่นเท่ากับเขตที่มีพลเมืองหนาแน่นที่สุดในยุโรปปัจจุบัน

ขาวติดต่อด้วยจะรู้จัก

สำหรับทวีปแอฟริกาไม่มีปัญหาใด ๆ
แอฟริกาเหนือสามารถมีพลเมืองได้เพียงส่วนเดียวของที่เคยมีในสมัยโบราณ
ลุ่มแม่น้ำไนล์ครั้งหนึ่งเคยมีประชากรมากกว่าในปัจจุบันมาก
ส่วนทางใต้ของทะเลทรายซาฮาราลงไปก็ไม่มีสิ่งที่จะแสดงว่าพลเมืองเพิ่มขึ้นตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์เป็นต้นมา และการที่พลเมืองลดลงอย่างกว้างขวางทั่วไปนั้นย่อมเป็นเพราะการค้าทาส

สำหรับทวีปเอเชีย ซึ่งแม้เดี๋ยวนี้จะมีพลเมืองเกินกว่าครึ่งหนึ่งของโลก
แต่ก็มีความหนาแน่นไม่มากกว่าครึ่งความหนาแน่นของพลเมืองในยุโรปไปเท่าไรนั้น
มีสิ่งที่บ่งชี้ว่าทั้งอินเดียและจีนครั้งหนึ่งเคยมีพลเมืองมากกว่าในปัจจุบัน
ส่วนสถานเพาะเลี้ยงมนุษย์อันกว้างใหญ่นั้นซึ่งส่งคนจำนวนมากมายบุกเข้าไปในประเทศทั้งสองและส่งคลื่นมนุษย์ขนาดมหึมาเข้าสู่ทวีปยุโรปนั้นครั้งหนึ่งจะต้องมีพลเมืองหนาแน่นกว่านี้มาก
แต่ส่วนที่เปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดที่สุดคือเอเชียไมเนอร์ ซีเรีย แบบิโลเนีย เปอร์เซีย
และกล่าวสั้น ๆ คือเขตอันกว้างขวางที่ยอมจำนนต่อกองทัพของอเล็กซานเดอร์
ในที่ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นนครใหญ่ ๆ
และมีพลเมืองยัดเยียดนั้นบัดนี้ได้กลายเป็นหมู่บ้านซอมซ่อและเป็นที่ว่างไร้ประโยชน์

น่าแปลกอยู่บ้างที่ในบรรดาทฤษฎีทั้งมวลที่ตั้งกันขึ้นมานั้น
ไม่มีทฤษฎีที่ว่าจำนวนชีวิตมนุษย์ในโลกนี้จะคงที่รวมอยู่ด้วย
อย่างน้อยที่สุดทฤษฎีนี้ก็จะสอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มากกว่าทฤษฎีที่ว่าจำนวนประชากรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเกินเครื่องยังชีพเสมอ
เป็นที่เห็นได้ชัดว่าพลเมืองบางแห่งลดลงและบางแห่งก็เพิ่มขึ้น ศูนย์กลางของพลเมืองเปลี่ยนแปลงไป มีชาติใหม่ ๆ เกิดขึ้นและชาติเก่า ๆ เสื่อมลงไป
ตำบลที่มีคนอยู่ไม่หนาแน่นกลับมีหนาแน่นขึ้น
และตำบลที่มีพลเมืองหนาแน่นต้องสูญเสียพลเมืองไป
แต่เมื่อหวนกลับไปดูย้อนหลังให้ไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่คิดอนุมานเอาแต่อย่างเดียวแล้ว
จะปรากฏว่าไม่มีสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มจำนวนพลเมืองโดยต่อเนื่องหรือแม้แต่จะแสดงให้

เห็นชัดเจนว่าโดยส่วนรวมแล้วได้มีพลเมืองเพิ่มขึ้นเป็นระยะ ๆ เลย
การบุกเบิกของนักบุกเบิกเท่าที่เรา

จะเห็นได้นั้นไม่เคยเลยที่จะเข้าไปยังแผ่นดินที่ไม่มีคนอาศัยอยู่ –
การเคลื่อนที่เข้าไปนั้นจะต้องรบพุ่งกับพลเมืองกลุ่มอื่น ๆ ที่ครอบครองอยู่ก่อนเสมอ
เบื้องหลังจักรภพอันเลือนลางนั้นปรากฏเงาของจักรภพที่ลางเลือนกว่าขึ้นให้เห็น
เราอนุมานได้อย่างมั่นใจว่าพลเมืองของโลกจะต้องเริ่มมีขึ้นด้วยจำนวนเล็กน้อย
เพราะเรารู้ว่ามียุคทางธรณีวิทยายุคหนึ่งที่จะไม่สามารถมีชีวิตมนุษย์ได้
และเราก็ไม่อาจเชื่อได้ว่าคนเราจะเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กันทั้งหมดราวกับที่เกิดจากฟันของมังกรที่
Cadmus หว่านลงไป แต่เราก็อาจจะนึกถึงพลเมืองจำนวนมาก ๆ ได้ในเมื่อคิดถึงเวลานาน ๆ
ซึ่งประวัติศาสตร์ ขนบประเพณีและความโบราณส่องแสงให้เห็น
ซึ่งหายไปในท่ามกลางแสงสลัว ๆ และระหว่างระยะเวลายาวนานนี้
หลักแห่งจำนวนประชากรก็ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะทำให้พลเมืองเต็มโลกได้
หรือแม้แต่จะเพิ่มประชากรส่วนรวมขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
เมื่อเทียบกับความสามารถของโลกที่จะค้ำจุนชีวิตมนุษย์แล้ว
โลกเรายังมีพลเมืองอยู่น้อยเหลือเกิน

ยังมีข้อเท็จจริงทั่วไปอีกประการหนึ่งซึ่งสำหรับผู้ที่คิดถึงเรื่องนี้และคิดเลยสังคมปัจจุบันออกไป
แล้วจะต้องเห็นข้อเท็จจริงนี้ทุกคน ลัทธิแมลธัสแสดงกฎสากล –
ว่าแนวโน้มตามธรรมชาติของจำนวนประชากรคือจะเพิ่มขึ้นเกินเครื่องยังชีพ
ถ้ามีกฎเช่นนี้อยู่จริงแล้ว
ในที่ที่มีประชากรอยู่หนาแน่นถึงจุดหนึ่งแล้วกฎนี้ก็จะต้องปรากฏให้เห็นชัดเจนเช่นเดียวกับกฎ
ธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ทั้งปวงซึ่งเป็นที่ประจักษ์กันอยู่แล้วทุกแห่ง

แต่ทำไมเราจึงไม่พบบทบัญญัติใด ๆ
ที่ให้ปฏิบัติตามวิธีควบคุมอย่างสุขุมรอบคอบของแมลธัสเลย
ไม่ว่าจะในบัญญัติของศาสนาและประมวลกฎหมายที่มีอยู่แต่โบราณ หรือในบัญญัติของยิว
อียิปต์ ฮินดู จีน หรือของพลเมืองกลุ่มใด ๆ
ที่อยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดและตั้งศาสนบัญญัติและกฎหมายขึ้นมาก็ตาม ตรงกันข้าม
ผู้ทรงปัญญาที่มีมาแล้วหลายศตวรรษและศาสนาต่าง ๆ
ของโลกกลับมีความคิดสั่งสอนแต่หน้าที่ของพลเมืองและหน้าที่ทางศาสนาอันตรงกันข้ามกับค
วามคิดของวิชาเศรษฐศาสตร์ปัจจุบันและความคิดที่ Annie Besant
กำลังพยายามเผยแพร่อยู่ในอังกฤษขณะนี้?

และพึงระลึกว่ามีสังคมอยู่หลายสังคมที่ประชาคมรับประกันว่าสมาชิกทุกคนจะมีงานทำและมีเ
ครื่องยังชีพ John Stuart Mill กล่าว (Book II, Chap. XII, Sec. 2)
ว่าการกระทำเช่นนี้โดยไม่มีกฎของรัฐเกี่ยวกับการแต่งงานและการเกิดจะก่อภาวะความทุกข์ยาก
และความเสื่อมโทรมโดยทั่วไป เขากล่าวว่า
“ผลลัพธ์อันนี้บรรดานักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนอยู่บ่อย ๆ
จนไม่สามารถจะให้อภัยได้อีกต่อไปถ้าผู้มีการศึกษาไม่เอาใจใส่นำพา” แต่ในสปาร์ตา ในเปรู
ในปารากวัย และในประชาคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ
ซึ่งดูเหมือนจะเป็นองค์กรเกษตรกรรมดั้งเดิมแทบทุกแห่งนั้น
ก็ดูจะไม่ใส่ใจต่อผลลัพธ์อันรุนแรงของแนวโน้มตามธรรมชาติเหล่านี้เลย
นอกจากข้อเท็จจริงกว้าง ๆ ทั่วไปที่ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นแล้ว
ยังมีข้อเท็จจริงที่รู้กันเป็นธรรมดาอีกซึ่งดูเหมือนจะขัดแย้งโดยสิ้นเชิงกับแนวโน้มอันทรงพลังที่
จะทวีจำนวนประชากร ถ้าแนวโน้มที่จะแพร่พันธุ์มีความรุนแรงมากดังที่แมลธัสคิด

ทำไมตระกูลต่าง ๆ จึงสูญสิ้นไปได้เสมอ ๆ – ทั้ง ๆ
ที่ตระกูลเหล่านั้นไม่เคยรู้จักกับความขาดแคลนเลย?
ในเมื่อมีการให้รางวัลด้วยตำแหน่งสืบตระกูลและทรัพย์สินสืบตระกูลแล้ว
ไม่เพียงแต่ตามหลักการเพิ่มเท่านั้น
แต่ยังมีการสงวนความรู้ในการลำดับศักดิ์ในตระกูลและการทดสอบการสืบตระกูล
ทำไมในประเทศที่ใช้ระบบขุนนางเช่นอังกฤษ
พวกขุนนางชั้นสูงจึงสูญสิ้นไปมากมายและสภาขุนนางจึงดำรงอยู่ได้ก็แต่โดยการแต่งตั้งขุนนางใหม่ ๆ ขึ้นเท่านั้น?
เพื่อที่จะหาตัวอย่างเดี่ยว ๆ
ของตระกูลหนึ่งที่ดำรงอยู่ได้เป็นเวลานานถึงแม้จะมั่นใจได้ว่าจะไม่ขาดเครื่องยังชีพและเกียรติยศ เราจะต้องหันไปดูในประเทศจีนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ลูกหลานเหลนของขงจื๊อยังคงมีอยู่ที่นั่นและได้รับสิทธิและความเคารพเป็นพิเศษ
ซึ่งโดยแท้จริงแล้วก็คือการเป็นขุนนางโดยการสืบตระกูลแต่เพียงตระกูลเดียวเท่านั้น
ถ้าหากสมมุติว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าทุก ๆ 25 ปี ในระยะ 2,150
ปีนับแต่ขงจื๊อสิ้นชีวิตแล้ว

ลูกหลานของท่านก็ควรจะมีจำนวน 859,559,193,106,709,670,198,710,528 คน
แต่แทนที่จะมีจำนวนมากมายเช่นนั้น ในระยะ 2,150
ปีหลังจากที่ขงจื๊อสิ้นชีวิตแล้วคือในรัชกาลพระเจ้าคังฮีกลับมีจำนวนผู้ชายเพียง 11,000 คน
หรือทั้งหมดประมาณ 22,000 คน นี่เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกันอย่างยิ่ง
และจะยิ่งปรากฏเด่นขึ้นเมื่อนึกถึงว่าความนับถือที่ตระกูลนี้ได้รับเนื่องจากบรรพบุรุษของตน

“ศาสดาโบราณผู้เป็นที่เคารพที่สุด” นั้นได้ป้องกันมิให้มีการยับยั้งในทางบวก ในขณะเดียวกันขงจื๊อก็พร่ำสอนทุกสิ่งนอกจากการยับยั้งที่สุขุมรอบคอบ

แต่ก็อาจมีผู้พูดได้ว่าถึงแม้การเพิ่มดังกล่าวก็นับได้ว่าเป็นจำนวนมากทีเดียว คน 22,000 คนที่สืบวงศ์วานมาจากคนคู่เดียวในระยะ 2,150 ปีนั้นนับว่าน้อยกว่าอัตราของแมลธัสมาก อย่างไรก็ตามก็แสดงให้เห็นว่าอาจทำให้คนล้นโลกได้

แต่จงพิจารณาให้ดี

การเพิ่มจำนวนลูกหลานมิได้แสดงถึงการเพิ่มจำนวนประชากร

มันจะแสดงว่าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อการสืบเผ่าพันธุ์เป็นไปในระหว่างตระกูลเดียวกันเท่านั้น

สมิธและภรรยาเขามีบุครชายคนหนึ่งบุตรสาวคนหนึ่งซึ่งแต่งงานกับบุตรสาวและบุตรชายของคนบางคนตามลำดับ และแต่ละคนก็มีบุตร 2 คน ดังนั้นสมิธและภรรยาของเขาก็จะมีหลาน 4 คน แต่คนทั้งสองรุ่นนั้นจะไม่มีจำนวนมากหรือน้อยกว่ากัน – เพราะเด็กแต่ละคนก็จะมีปู่ย่าตายาย 4 คน และสมมติว่าการณ์ได้ดำเนินต่อไปเช่นนี้

แนวของการสืบลูกหลานก็อาจจะแผ่ออกไปเรื่อย ๆ เป็นหลายร้อย หลายพัน และหลายล้านคน แต่ทุกรุ่นของผู้สืบวงศ์วานก็จะไม่มีจำนวนคนมากไปกว่าบรรพชนรุ่นก่อน ๆ

ข่ายของวงศ์วานนั้นคล้ายกับไม้ที่ขัดกันเป็นตารางหรือเส้นด้ายทแยงในเนื้อผ้า

เมื่อเริ่มจากจุดใดจุดหนึ่งบนยอด นัยน์ตาจะไล่ตามเส้นทแยง 2

เส้นลงมาซึ่งแยกห่างจากกันมากที่ด้านล่าง

แต่ถ้าเริ่มจากจุดใดจุดหนึ่งที่ด้านล่างเส้นทแยงก็จะไปปรากฏห่างกันโดยทำนองเดียวกันที่ส่วนบน คนหนึ่ง ๆ จะมีบุตรกี่คนนับเป็นปัญหา แต่เป็นการแน่นอนที่เขาจะต้องมีบิดามารดา 2 คน และบิดามารดานี้ก็จะต้องมี

บิดามารดาคนละสองเช่นเดียวกัน
ถ้าเราคิดการเพิ่มตามแบบเรขาคณิตนี้ไปเพียงชั่ว 2–3 อายุคนแล้วจงดูว่าจะปรากฏ
“ผลอันน่าตื่นใจ” เช่นที่แมลธัสคิดสำหรับประชากรแห่งระบบสุริยะหรือไม่

แต่ขอให้เราก้าวจากการพิจารณาทำนองนี้เข้าสู่การสอบสวนที่เจาะจงยิ่งขึ้น
ข้าพเจ้าขอกล่าวว่ากรณีที่มักยกกันขึ้นมาเป็นตัวอย่างของการมีพลเมืองมากเกินไปนั้นจะไม่ทน
ทานต่อการสืบสวนได้เลย อินเดีย จีน
และไอร์แลนด์เป็นตัวอย่างที่รุนแรงที่สุดในบรรดากรณีเหล่านี้
ในแต่ละประเทศนี้มีคนจำนวนมากต้องสูญเสียชีวิตไปเพราะความอดอยาก
และชนส่วนใหญ่ต้องประสบกับความทุกข์ยากอย่างน่าสังเวชหรือมิฉะนั้นก็จำต้องอพยพออกไ
ป แต่นี่เป็นเพราะการมีพลเมืองมากเกินไปแน่หรือ?

ถ้าเราเปรียบเทียบพลเมืองทั้งหมดกับพื้นที่ทั้งหมดจะปรากฏว่าอินเดียกับจีนยังอยู่ห่างไกลจากก
ารที่จะเป็นประเทศอันมีพลเมืองหนาแน่นที่สุดในโลก ตามการคำนวณของ Behm และ
Wagner อินเดียมีพลเมืองเพียง 132 คนต่อตารางไมล์ และจีนมีพลเมือง 119 คนต่อตารางไมล์
แต่รัฐแซ็กซอนีมีพลเมือง 442 คนต่อตารางไมล์ เบลเยียม 441 อังกฤษ 442 เนเธอร์-แลนด์ 291
อิตาลี 234 และญี่ปุ่น 233 *
ดังนั้นในประเทศทั้งสองนั้นจึงมีพื้นที่มากมายที่มิได้ใช้หรือใช้เป็นประโยชน์ไม่เต็มที่
แต่แม้ในเขตที่มีพลเมืองหนาแน่นก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทั้งสองประเทศดังกล่าวจะสามารถเลี้ยงดู
พลเมืองได้มากกว่านั้นมากโดยมีความสุขสบายยิ่งกว่าขณะนั้นมาก เพราะว่าในประเทศทั้งสอง
การใช้แรงงานเพื่อการผลิตเป็นวิธีที่หยาบและไร้ประสิทธิ-ภาพอย่างที่สุด
และละเลยทรัพยากรธรรมชาติอันมีอยู่มากมายโดยสิ้นเชิง นี่มิใช่เกิดจากข้อบก-

* ข้าพเจ้าเอาตัวเลขเหล่านี้มาจากรายงานของสถาบันสมิธโซเนียนประจำปี ค.ศ.1873
โดยตัดทศนิยมออกไปเสีย Behm และ Wagner คำนวณว่าจีนมีพลเมือง 446,500,000
ถึงแม้จะมีบางคนแย้งว่ามีไม่เกิน 150,000,000 คน และคำนวณว่าอินเดียส่วนใกล้ (Hither India) มีพลเมือง
206,225,580 หรือ 132.29 คนต่อตารางไมล์ ลังกามี 2,405,287 หรือ 97.36 คนต่อตารางไมล์
อินเดียส่วนไกลหรือคาบสมุทรอินโดจีน (Further India) มี 21,018,062 หรือ 27.94 คนต่อตารางไมล์
และคำนวณว่าประชากรทั้งโลกมี 1,377,000,000 คน เฉลี่ย 26.64 คนต่อตารางไมล์

พร่องในตัวประชาชนเองโดยกำเนิด เพราะว่าตามที่ปรากฏในการศึกษาภาษาเปรียบเทียบ (comparative philology) นั้น ชาวฮินดูก็มีโลหิตสายเดียวกับพวกเรา
และจีนก็เคยมีอารยธรรมสูงและมีความรู้เบื้องต้นในสิ่งประดิษฐ์สมัยใหม่ที่สำคัญ ๆ
ในขณะที่บรรพบุรุษของเรายังเป็นคนป่าท่องเที่ยวอยู่
เหตุนี้เกิดจากรูปแบบของสังคมของประเทศทั้งสอง
ซึ่งจำกัดพลังในการผลิตและปล้นผลรางวัลไปจากความอุตสาหะ

ในอินเดีย

ชนชั้นกรรมกรได้ถูกบังคับกดขี่จนมีสภาพเสื่อมทรามสิ้นหวังและหมดหนทางมาเป็นเวลานานแสนนานแล้ว
เป็นเวลาหลายชั่วคนมาแล้วที่ผู้เพาะปลูกจะถือว่าตนมีความสุขสบายถ้าผู้ทรงอำนาจที่ขูดรีดยังคงเหลือผลิตผลไว้ให้เพียงพอที่จะค้ำจุนชีวิตและหาพันธุ์ไว้เพาะปลูกต่อไปได้
เขาไม่สามารถจะสะสมทุนไว้ได้อย่างปลอดภัยหรือใช้ทุนเพื่อช่วยในการผลิตได้มากนัก
ทรัพย์สมบัติทั้งหมดที่ขูดรีดมาได้จากประชาชนตกอยู่ในความครอบครองของเจ้าชายทั้งหลายซึ่งแทบจะไม่มีอะไรดีไปกว่าหัวหน้าโจรที่ซ่องสุมอยู่ตามชนบท
หรือไม่ก็ตกอยู่ในความครอบครองของกสิกรของตนหรือผู้ที่ตนโปรดปราน
และสูญเสียไปโดยการใช้ฟุ่มเฟือยที่ปราศจากประโยชน์หรือร้ายยิ่งกว่าปราศจากประโยชน์เสียอีก
ในขณะเดียวกันลัทธิศาสนาซึ่งถูกลดฐานะลงไปสู่การเชื่องมงายอย่างลึกซึ้งและน่ากลัวก็กดขี่จิตใจเช่นเดียวกับที่ร่างกายมนุษย์ถูกกดขี่ ภายใต้ภาวะเช่นนี้
ศิลปะวิทยาการที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ก็มีแต่ส่วนที่จะสนองความโอ้อวดและความฟุ่มเฟือยของผู้ยิ่งใหญ่เท่านั้น
ช้างทรงของพระราชาเรืองอร่ามไปด้วยทองคำอันวิจิตรงดงามและฉัตรซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งราชอำนาจก็วับวาวไปด้วยแก้วมณี แต่คันไถของชาวนากลับเป็นแต่เพียงท่อนไม้แหลม ๆ เท่านั้น
สาวสนมในฮาเร็มสวมใส่เสื้อผ้ามัสลินเนื้อบางเบาราวกับทอด้วยอากาศ

แต่เครื่องมือของช่างมีลักษณะแสนที่จะหยาบและการค้าก็เสมือนหนึ่งว่าจะดำเนินไปได้ด้วยการลักขโมยแย่งชิงเท่านั้น

ไม่เป็นที่ชัดเจนหรือ
ว่าความกดขี่และความไม่ปลอดภัยเช่นนี้ได้ทำให้เกิดความขาดแคลนและความอดอยากขึ้นในอินเดีย มิใช่ความกดดันของพลเมืองต่อเครื่องยังชีพที่ทำให้

เกิดความขาดแคลน และความขาดแคลนทำให้เกิดการกดขี่ขึ้นดังที่ Buckle กล่าวเลย? * Rev. William Tennant อนุศาสนาจารย์ของบริษัทอีสต์อินเดียได้เขียนไว้ใน ค.ศ. 1796 หรือก่อนที่เรื่อง “Essay on Population” จะพิมพ์เป็นเวลา 2 ปีว่า:

“เมื่อพิจารณาถึงความอุดมสมบูรณ์ของฮินดูสถานเราก็จะต้องรู้สึกประหลาดใจที่เกิดความอดอยากขึ้นบ่อย ๆ
เป็นที่แจ่มแจ้งว่านี่มิใช่เพราะความแห้งแล้งของพื้นดินหรือของอากาศแต่อย่างใด
เราจะต้องสืบหาสาเหตุแห่งความชั่วร้ายนี้จากทางการเมืองบางประการ
และโดยไม่จำเป็นต้องไตร่ตรองให้มากนักก็จะพบสาเหตุนี้ได้ในความโลภและการขูดรีดของผู้ปกครองทั้งหลาย เครื่องกระตุ้นความอุตสาหะอย่างดีคือความมั่นคงปลอดภัยไม่มีเหลืออยู่
ดังนั้นจึงไม่มีผู้ใดที่จะปลูกข้าวให้มากไปกว่าเท่าที่จำเป็นสำหรับตนเอง
และเมื่อเพาะปลูกไม่ได้ผลดีครั้งใดก็จะทำให้เกิดความอดอยากขึ้นทันที

“รัฐบาลโมกุลไม่เคยให้ความปลอดภัยเต็มที่แก่เจ้าผู้ครองนคร และน้อยลงสำหรับข้าราช-บริพาร ส่วนชาวนานั้นแทบจะไม่ได้รับความคุ้มครองเลย ระบบนี้มีแต่ความรุนแรงและการจลาจล
การทรยศและการลงโทษติดต่อกันมาเป็นเวลานาน
ภายใต้ภาวะเช่นนี้การพาณิชย์และศิลปะวิทยาการย่อมไม่อาจรุ่งเรืองขึ้นมาได้
การเกษตรก็ไม่อาจจะปรากฏรูปออกมาเป็นระบบได้เช่นกัน เมื่อพวกโมกุลล่มสลาย ความยากแค้นก็ยิ่งทวีขึ้น
เพราะว่าอนาธิปไตยย่อมร้ายกว่าปกครองผิด ๆ รัฐบาลพวกอิสลามถึงแม้จะร้ายเพียงใด
ประเทศในยุโรปก็มิได้มีส่วนในการคว่ำรัฐบาลนี้ลงเลย

แต่รัฐบาลดังกล่าวคว่ำลงด้วยน้ำหนักแห่งความเลวของตนเอง และถูกแทนที่ด้วยระบบกดขี่ต่าง ๆ
กันของผู้ครองเมืองย่อย ๆ
ผู้ซึ่งได้สิทธิในการปกครองก็ด้วยการทรยศต่อรัฐและผู้ซึ่งขูดรีดชาวนาอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดเช่นเดียวกับควา
มโลภของตน ค่าเช่าที่ให้แก่รัฐ-บาลเคยถูกเก็บปีละ 2 ครั้ง
และถึงแม้ชนพื้นเมืองจะปกครองเองขณะนี้ก็ยังถูกเก็บปีละ 2 ครั้ง
โดยโจรผู้อำมหิตในรูปของกองทหารผู้ผลาญทำลายหรือริบเอาผลิตผล
ตามแต่ที่ตนจะพอใจหรืออยากได้หลังจากที่ได้ไล่ล่าชาว

นาผู้เคราะห์ร้ายจากหมู่บ้านถึงป่า ความพยายามใด ๆ
ของชาวนาที่จะป้องกันชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สินของตนภายในกำแพงดินของหมู่บ้านจะมีแต่ทำให้เกิดการพ
ยาบาทมาดร้ายต่อผู้ที่เป็นประโยชน์แต่เคราะห์ร้ายเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น

* “History of Civilization,” Vol. I, Chap. 2. ในบทนี้ Buckle
ได้รวบรวมหลักฐานจำนวนมากเกี่ยวกับการกดขี่และความเสื่อมทรามของพลเมืองอินเดียตั้งแต่สมัยโบราณที่
สุด อันเป็นสภาพที่เขาอ้างว่าเป็นเพราะอาหารที่นั่นผลิตขึ้นมาได้ง่าย
ทั้งนี้ก็ด้วยความหลงผิดไปตามหลักคำสอนของแมลธัสที่เขาเห็นด้วยและถือเป็นหลักสำคัญสำหรับทฤษฎีของ
เขาว่าด้วยพัฒนาการแห่งอารยธรรม

“พวกเขาจะถูกล้อมและโจมตีด้วยปืนคาบศิลาและอาวุธสนามต่าง ๆ
จนกว่าการต้านทานจะหยุดลงแล้วผู้รอดชีวิตก็จะถูกยึดคร่าไปและบ้านเรือนถูกเผาราบลงกับพื้นดิน ดังนั้น
เราจะได้พบเห็นชาวนารวบรวมเศษเล็กเศษน้อยของสิ่งที่เมื่อวานนี้ยังเป็นที่พักอาศัยของเขาอยู่เสมอ ๆ
ถ้าเขากล้าที่จะกลับมา
แต่ที่บ่อยยิ่งกว่านี้ก็คือจะปรากฏควันจากซากเถ้าถ่านหลังจากการเยี่ยมประเภทนี้เป็นครั้งที่ 2
โดยไม่มีร่องรอยของมนุษย์ที่จะเข้ามาสอดแทรกความเงียบอันน่ากลัวจากการทำลายล้างนี้เลย
ลักษณะนี้มิใช่ว่าจะเป็นจริงเฉพาะในกรณีผู้ปกครองเป็นอิสลามเท่านั้น
แต่ในกรณีราชาในเขตที่ปกครองโดยชาวฮินดูด้วยเช่นเดียวกัน” *

ความโลภอันไร้ความปรานีเช่นนี้
ซึ่งจะทำให้เกิดความขาดแคลนและความอดอยากขึ้นถึงแม้จะมีพลเมืองเพียง 1
คนต่อตารางไมล์และที่ดินจะเปรียบเสมือนสวนอีเดนก็ตามกลับมีความร้ายแรงยิ่งขึ้นในสมัยแรก
ที่อังกฤษเข้าครอบครองอินเดีย ทั้งนี้โดยมีกำลังอันเหนือกว่ามากหนุนอยู่ Macaulay
ได้กล่าวไว้ในเรื่องเกี่ยวกับ Lord Clive ว่า :

"ทรัพย์สินมหาศาลได้ถูกสะสมขึ้นอย่างรวดเร็วในกรุงกัลกัตตาในขณะที่มนุษย์หลายล้านคนต้องได้รับความทุกข์ยากแสนสาหัส พวกเขาเคยชินต่อการอยู่ภายใต้ความกดขี่ แต่มิใช่ความกดขี่เช่นนี้ พวกเขาได้พบว่านิ้วเล็ก ๆ ของบริษัทนั้นหนาเสียยิ่งกว่าพุงของเจ้า Surajah Dowlah * * *
มันเหมือนกับจะเป็นการปกครองของปีศาจร้ายมากกว่าที่จะเป็นการปกครองของผู้กดขี่ที่เป็นมนุษย์
บางครั้งพวกเขาก็จะก้มหน้ารับความทุกข์ยากอย่างอดทน
บางครั้งพวกเขาก็จะหนีคนผิวขาวไปราวกับที่บิดามารดาของเขาได้เคยหนีมหาราชามาแล้ว
และนักเดินทางชาวอังกฤษก็มักจะต้องนั่งเสลี่ยงผ่านไปตามหมู่บ้านและเมืองอันเงียบเหงา
ทั้งนี้ก็เพราะข่าวการมาของเขานั้นเองที่ทำให้บ้านเมืองเปล่าเปลี่ยวอ้างว้างเช่นนั้น"

ความร้ายกาจน่ากลัวที่ Macaulay
กล่าวไว้เล็กน้อยเช่นนั้นปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยความเชี่ยวชาญในการบรรยายของ Burke –
แว่นแคว้นต่าง ๆ ยอมจำนนต่อความโลภที่ไม่มีการยับยั้งและเลวร้ายที่สุดของมนุษย์
ชาวนาผู้ยากเข็ญถูกทรมานเพื่อบังคับให้ยอมสละทรัพย์สินที่มีอยู่เพียงเล็กน้อย
และบริเวณที่เคยมีพลเมืองหนาแน่นมาแล้วก็ต้องกลายเป็นทะเลทราย

* "India Recreations," by Rev. Wm. Tennant. London, 1804, Vol. I, Sec. XXXIX.

แต่อำนาจอันป่าเถื่อนในการปกครองระยะต้น ๆ ของอังกฤษได้ถูกยับยั้งไปนานแล้ว
อังกฤษได้ให้มากกว่าสันติภาพแบบโรมันแก่ประชาชนอันมากมายของอินเดีย
ระบบประมวลกฎหมายและเจ้าหน้าที่กฎหมายอันดีได้ขยายหลักอันยุติธรรมแห่งกฎหมายของอังกฤษออกไปเพื่อให้ประชาชนที่น่าสังเวชเหล่านี้ได้รับสิทธิเช่นเสรีชนชาวแองโกล-แซ็กซัน
มีการสร้างทางรถไฟตลอดทั่วคาบสมุทรและดำเนินการชลประทานอย่างกว้างขวาง
แต่ความอดอยากก็กลับทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เป็นบริเวณกว้างขวางขึ้น และบ่อยยิ่งขึ้น

นี่มิเป็นการแสดงให้เห็นซึ่งทฤษฎีของแมลธัสหรือ? นี่มิแสดงหรือว่า
ไม่ว่าจะเพิ่มวิธีหาเครื่องยังชีพขึ้นมากมายเพียงใดก็ตาม
จำนวนประชากรจะยังคงกดดันเครื่องยังชีพต่อไป?
นี่มิแสดงตามที่แมลธัสอ้างหรือว่าการปิดทางเดิมสำหรับระบายพลเมืองอันมีอยู่มากเกินไปออกไปก็เท่ากับเป็นการบังคับให้ธรรมชาติเปิดทางระบายใหม่ขึ้นมา
และถ้าไม่มีการควบคุมการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างสุขุมรอบคอบแล้ว
ถ้าไม่มีสงครามก็ต้องเกิดความอดอยาก? นี่เป็นการอธิบายตามความเชื่อของคนทั่ว ๆ ไป
แต่ความจริง
ดังที่อาจเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏเมื่อกล่าวกันถึงกิจการของอินเดียในนิตยสารของอังกฤษเมื่อไม่นานมานี้ก็คือว่าความอดอยากเหล่านี้ซึ่งได้เคยผลาญชีวิต และกำลังผลาญชีวิต
คนอินเดียเป็นจำนวนหลายล้านนั้น
มิได้เป็นเพราะความกดดันของจำนวนประชากรต่อขีดจำกัดตามธรรมชาติของเครื่องยังชีพมากไปกว่าเพราะความเปล่าเปลี่ยวแห่งแคว้น Carnatic เมื่อทหารม้าของมหาราชา Hyder Ali
บุกเข้าไปล้างผลาญเลย

ชาวอินเดียหลายล้านคนต้องก้มคอของตนอยู่ภายใต้แอกของผู้พิชิตจำนวนมากมาแล้ว
แต่ที่ร้ายที่สุดก็คือน้ำหนักบดขยี้อันคงที่แห่งการยึดครองของอังกฤษ –
น้ำหนักซึ่งบีบบดให้มนุษย์หลายล้านสูญสิ้นชีวิตไป
และดังที่บรรดานักเขียนอังกฤษได้แสดงไว้แล้ว
กำลังมีแนวโน้มไปสู่ความหายนะอันใหญ่หลวงน่ากลัวที่สุดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้พิชิตคนอื่น

ๆ นั้นได้อาศัยอยู่ในแผ่นดินนี้ และถึงแม้จะปกครองอย่างเลวและกดขี่
แต่ก็เข้าใจพลเมืองและพลเมือง

ก็เข้าใจเขา
แต่อินเดียบัดนี้เป็นเสมือนอสังหาริมทรัพย์ใหญ่ที่ถูกครอบครองโดยเจ้าที่ดินต่างชาติซึ่งมิได้อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นด้วย
สถาบันฝ่ายทหารและพลเรือนซึ่งสิ้นเปลืองอย่างมากที่สุดได้ถูกจัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดยชาวอังกฤษและมีคนอังกฤษเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ถือว่าอินเดียเป็นเพียงสถานที่อาศัยต่างถิ่นชั่วคราวเท่านั้น และเงินจำนวนมากมายซึ่งประมาณว่าอย่างน้อยที่สุดปีละ 20
ล้านปอนด์และเก็บจากประชาชนซึ่งกรรมกรในหลายแห่งมีความยินดีจะทำงานโดยรับค่าแรงเพียงวันละเพ็นนีครึ่ง ถึง
สี่เพ็นนีในยามที่ค่าแรงกำลังสูงนั้นได้ถูกดูดไปยังอังกฤษในรูปของเงินส่งกลับ บำเหน็จบำนาญ ค่าธรรมเนียมของรัฐบาล ฯลฯ – บรรณาการที่ไม่มีผลตอบแทน
เงินก้อนใหญ่ที่ทุ่มเทลงไปอย่างฟุ่มเฟือยในการสร้างทางรถไฟนั้นไม่ก่อให้เกิดผลดีนักในเชิงเศรษฐกิจ ดังเห็นได้จากผลตอบแทนที่ได้รับ
การชลประทานอันกว้างขวางส่วนใหญ่ล้มเหลวและทำให้สูญเสียเงินทองไปเป็นจำนวนมาก
ในส่วนใหญ่ของประเทศอินเดีย ด้วยความปรารถนาที่จะก่อตั้งชนชั้นเจ้าของที่ดินขึ้นมา
อังกฤษจึงได้ยกที่ดินให้เป็นสิทธิครอบครองโดยเด็ดขาดแก่ผู้เก็บภาษีโดยสืบสกุล
ซึ่งได้ขูดรีดชาวไร่ชาวนาอย่างทารุณยิ่ง
ในส่วนที่เหลือของอินเดียซึ่งรัฐยังคงเป็นผู้เก็บค่าเช่าในรูปของภาษีที่ดินอยู่นั้นการประเมินราคานับว่าสูงลิ่วและเก็บภาษีกันอย่างไม่มีการผ่อนปรนซึ่งเป็นการผลักไสชาวนาผู้ดำรงชีวิตอย่างแร้นแค้นที่สุดแม้แต่ในยามที่พืชพรรณอุดมสมบูรณ์ให้เข้าไปอยู่ในกรงเล็บของผู้ให้กู้เงินซึ่งขูดรีดเสียยิ่งกว่าพวก zemindars เสียอีก
เกลือซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในทุกหนทุกแห่งโดยเฉพาะในที่ซึ่งอาหารเกือบทั้งสิ้นเป็นพืชผักถู

กเก็บภาษีเกือบ 1,200
เปอร์เซ็นต์ทำให้ไม่มีการใช้เกลือในอุตสาหกรรมต่าง ๆ
พลเมืองส่วนใหญ่ไม่สามารถจะหาเกลือได้เพียงพอที่จะมารักษาตนเองและวัวควายให้มีสุขภาพดีอยู่ได้ ถัดจากเจ้าหน้าที่ชาวอังกฤษลงไปเป็นบรรดาลูกจ้างชาวพื้นเมืองผู้กดขี่และขูดรีดกฎหมายอังกฤษอันเข้มงวดและซึ่งสำหรับชนพื้นเมืองแล้วก็คือระเบียบวิธีการอันลึกลับนั้นรังแต่จะเป็นเครื่องมือปล้นสะดมให้แก่ผู้ให้กู้เงินชาวพื้นเมืองซึ่งชาวนาจำต้องขอกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่แพงที่

สุดเพื่อนำไปเสียภาษีและซึ่งชาวนาต้องทำสัญญาด้วยโดยที่ไม่รู้ความหมายเลย Florence Nightingale ได้เขียนไว้ ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการสะอื้น ว่า “เราไม่ได้สนใจพลเมืองชาวอินเดีย ภาพที่น่าเศร้าที่สุดในภาคตะวันออก – ไม่ ยิ่งกว่านั้น น่าจะเป็นภาพที่น่าเศร้าที่สุดในโลก – ก็คือชาวนาแห่งจักรวรรดิภาคตะวันออกของเรา”
เธอได้กล่าวต่อไปเพื่อแสดงให้เห็นสาเหตุของความอดอยากอันน่ากลัวว่าเป็นเพราะภาษีซึ่งแย่งเอาเครื่องมือเพาะปลูกแท้ ๆไปจากชาวไร่ชาว

นาและการที่ชาวนาต้องกลายเป็นทาสก็เพราะ “ผลจากกฎหมายของเราเอง” ซึ่งทำให้ “ประเทศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในโลกต้องตกอยู่ในภาวะแร้นแค้นมีลักษณะกึ่งอดตายเรื้อรังในหลายแห่งที่ไม่มีสิ่งที่เรียกกันว่าความอดอยาก”* H. M. Hyndman** ได้กล่าวไว้ว่า
“ความอดอยากซึ่งได้ทำลายล้างอินเดียอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นความอดอยากเนื่องจากการเงิน ชายหญิงไม่สามารถจะได้อาหารเพราะว่าเขาไม่อาจจะอดออมเงินไว้สำหรับซื้อ แต่เราก็กล่าวว่าเราถูกบังคับให้ต้องเก็บภาษีจากพลเมืองเหล่านี้มากยิ่งขึ้น”
และเขาได้แสดงให้เห็นว่ามีการส่งอาหารออกเป็นค่าชำระภาษีอย่างไรแม้แต่ในเขตที่มีความอดอยากแร้นแค้น และอินเดียทั้งประเทศต้องสูญเสียอย่างมากมายเรื่อยไปอย่างไร

ซึ่งเมื่อรวมกับรายจ่ายก้อนมหึมาของรัฐบาลแล้วก็ทำให้ประชากรยากจนลงทุกปี ๆ
สินค้าออกของอินเดียเป็นผลิตผลทางเกษตรเกือบทั้งสิ้น อย่างน้อยที่สุด 1 ใน 3 ของ

* Miss Nightingale (“The People of India,” in *Nineteenth Century* for August, 1878) ได้ยกตัวอย่างซึ่งเธอกล่าวว่าเป็นเครื่องแสดงกรณีต่าง ๆ
นับล้านกรณีซึ่งทำให้ชาวไร่ชาวนาในอินเดียภาคใต้ต้องกลายสภาพลงเป็นข้าทาสด้วยเครื่องมือที่ศาลแพ่งหยิบยื่นให้แก่ความฉ้อโกงและกดขี่ของผู้ให้กู้เงินและเจ้าพนักงานชั้นผู้น้อยชาวพื้นเมือง Sir David Wedderburn ได้กล่าวไว้ในบทความ “Protected Princes in India”
ในนิตยสารฉบับเดียวกันประจำเดือนกรกฎาคม 1878 ว่า
“ศาลแพ่งของเราถูกถือเป็นสถาบันที่ช่วยให้คนรวยสามารถบดขยี้ใบหน้าของคนจนได้และมีคนจำนวนมากที่ยินดีจะหลบให้พ้นจากอำนาจศาลภายในอาณาเขตพื้นเมือง”
ในบทความอันเดียวกันนี้เขาได้ยกเอารัฐพื้นเมืองซึ่งมีการเก็บภาษีไม่รุนแรงขึ้นมาเป็นตัวอย่างของประชากรที่รุ่งเรืองที่สุดในอินเดียด้วย

** ดูบทความใน *Nineteenth Century* ประจำเดือนตุลาคม 1878 และ มีนาคม 1879

จำนวนนี้ไม่ได้รับผลตอบแทนเลยตามที่ Hyndman ได้แสดงไว้ มันเป็นบรรณาการ –
เป็นส่วนที่ชาวอังกฤษในอินเดียส่งกลับ หรือเป็นค่าใช้จ่ายของสาขารัฐบาลอินเดียของอังกฤษ*
สิ่งตอบแทนสำหรับผลิตผลส่วนที่เหลือส่วนใหญ่นั้นเข้าร้านของรัฐบาลหรือเป็นสิ่งบำรุงความสุข สิ่งฟุ่มเฟือยที่นายชาวอังกฤษแห่งอินเดียเป็นผู้ใช้
เขาได้แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายของรัฐบาลได้เพิ่มขึ้นมากมายภายใต้การปกครองแบบจักรวรรดินิยมและการเก็บภาษีอย่างไม่ผ่อนปรนจากประชา-
ชนที่ยากแค้นอย่างยิ่งนั้นก็เท่ากับปล้นเครื่องมือเพาะปลูกซึ่งไม่ค่อยจะมีอยู่แล้วไปเสีย
จำนวนโคเทียมของอินเดียกำลังลดลงและวัตถุที่แสดงถึงวัฒนธรรมอันหาได้ยากต้องตกไปเป็นของผู้ให้กู้เงินซึ่ง

“เราชนชาตินักธุรกิจกำลังบังคับให้ผู้เพาะปลูกต้องขอยืมจากเขาในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12, 24, 60 ** เพื่อนำมาสร้าง (และจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ค่า)
กิจการสาธารณูปโภคอันใหญ่โตซึ่งไม่เคยให้ผลตอบแทนถึงร้อยละ 5 เลย” Hyndman กล่าวว่า
“ความจริงก็คือว่าสังคมของอินเดียเป็นส่วนรวมต้องยากจนลงอย่างน่ากลัวภายใต้การปกครองของเรา และกรรมวิธีเช่นนี้กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ด้วยจังหวะถี่เร็วอย่างยิ่ง” –
นี่เป็นข้อความที่ไม่ต้องสงสัยอะไรเลย
เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงซึ่งมีผู้กล่าวไม่เฉพาะแต่นักเขียนที่ข้าพเจ้าได้อ้างไว้เท่านั้น
แต่เจ้าหน้าที่ของอินเดียเองก็กล่าวเช่นนั้นด้วย
ความพยายามของรัฐบาลที่จะบรรเทาความอดอยากโดยการเก็บภาษีเพิ่มขึ้นกลับยิ่งทำให้สาเหตุอันแท้จริงรุนแรงกว้างขวางขึ้น ถึงแม้ทุพภิกขภัยเมื่อเร็ว ๆ นี้ในอินเดียตอน

* Prof. Fawcett ในบทความเมื่อไม่นานมานี้เกี่ยวกับเรื่องเงินกู้ที่เสนอให้แก่อินเดีย ได้เรียกร้องให้พิจารณารายการเช่นเงิน 1,200 ปอนด์สำหรับเครื่องแต่งตัว เครื่องใช้และการเดินทางของสมาชิกรายหนึ่งของสภาข้าหลวงใหญ่ และ 2,450 ปอนด์สำหรับเครื่องแต่งตัว เครื่องใช้และการเดินทางของบิชอปแห่งกัลกัตตาและบิชอปแห่งบอมเบย์

** Florence Nightingale กล่าวว่าร้อยละ 100 เป็นอัตราธรรมดา และแม้กระนั้นแล้วผู้เพาะปลูกก็ยังถูกปล้นตามที่เธอแสดงให้เห็น แทบไม่มีความจำเป็นที่จะพูดว่าอัตรานี้เช่นเดียวกับอัตราของโรงรับจำนำ มิใช่ดอกเบี้ยตามความหมายเชิงเศรษฐศาสตร์

ใต้ จะประมาณกันว่ามีผู้เสียชีวิตจากการอดอาหารจริง ๆ 6
ล้านคนและมวลชนที่รอดชีวิตอยู่ได้จะสิ้นเนื้อประดาตัวก็ตาม
แต่ก็ยังไม่มีการลดหย่อนภาษีและได้เพิ่มภาษีเกลือขึ้นอีกร้อยละ 40 ทั้ง ๆ
ที่เดิมผู้ยากจนเหล่านี้จำนวนมากก็ไม่สามารถจะซื้อหาได้อยู่แล้ว

นี่เป็นทำนองเดียวกับภายหลังทุพภิกขภัยอันร้ายแรงในเบงกอลใน ค.ศ. 1770
ซึ่งภาษีอากรกลับเพิ่มขึ้นด้วยการประเมินสูงขึ้นสำหรับผู้รอดชีวิตและการบังคับเก็บภาษีอย่างเข้มงวด

ในอินเดียสมัยนี้ก็เช่นเดียวกับอินเดียในอดีต
คือถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินเท่านั้นจึงจะอ้างได้ว่าความขาดแคลนและความอดอยากเกิดจากความกดดันของจำนวนพลเมืองต่อขีดความสามารถของแผ่นดินในการผลิตเครื่องยังชีพ
ถ้าชาวไร่ชาวนาสามารถรักษาทุนอันเล็กน้อยของตนไว้ได้ – ถ้าเขาไม่ต้องถูกขูดรีดไป
(ซึ่งแม้แต่ในปีที่ไม่มีความอดอยากก็ยังทำให้คนเหล่านี้ส่วนใหญ่ต้องดำรงชีวิตในระดับที่ไม่เพียงแต่จะต่ำกว่าที่คิดว่าจำเป็นสำหรับทหารซีปอยเท่านั้น
แต่ยังต่ำกว่าที่ให้แก่นักโทษในคุกตามหลักมนุษยธรรมของอังกฤษเสียอีก) –
อุตสาหกรรมที่กลับฟื้นคืนตัวขึ้นมาในรูปแบบที่มีผลิตภาพสูงขึ้น
ก็จะเพียงพอที่จะเลี้ยงพลเมืองได้มากกว่านี้มากมายอย่างไม่ต้องสงสัย
ในอินเดียยังมีพื้นที่อีกมากมายที่มิได้ปรับปรุงสำหรับเพาะปลูก
แหล่งแร่อันกว้างขวางยังไม่ถูกแตะต้อง
และแน่นอนว่าจำนวนประชากรอินเดียมิได้ขึ้นถึงขีดจำกัดอันแท้จริงของพื้นดินในการให้เครื่องยังชีพเช่นเดียวกับที่ในประวัติศาสตร์จำนวนประชากรอินเดียก็ไม่เคยขึ้นถึงขีดจำกัดนี้
หรือแม้แต่จะถึงจุดที่ความสามารถอันนี้จะเริ่มลดลงเมื่อความต้องการเครื่องยังชีพมีมากขึ้น
สาเหตุอันแท้จริงของความขาดแคลนในอินเดียที่เป็นมาแล้วและยังคงเป็นอยู่ก็คือความโลภของมนุษย์ มิใช่เพราะความตระหนี่ถี่เหนียวของธรรมชาติ

สิ่งที่เป็นจริงสำหรับอินเดียก็เป็นจริงสำหรับประเทศจีนด้วย ถึงแม้จีนจะมีพลเมืองหนาแน่นในที่หลายแห่ง
แต่ก็มีข้อเท็จจริงหลายประการที่แสดงว่าความยากแค้นอย่างที่สุดของชนชั้นต่ำนั้นเป็นเพราะสาเหตุเช่นเดียวกับที่เป็นอยู่ในอินเดีย มิใช่เป็นเพราะมีประชากรมากเกินไป ความไม่ปลอดภัยมีอยู่
การผลิตดำเนินไปในสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างที่สุด และการแลกเปลี่ยนก็ถูกผูกมัดอย่างมาก
ที่ใดมีรัฐบาลที่มีลักษณะบีบคั้นและจะต้องซื้อความปลอดภัย

จากขุนนางมาคุ้มครองทุนไม่ว่าชนิดใด ๆ ที่ใดต้องพึ่งบ่ามนุษย์อย่างมาก
สำหรับการขนส่งทางบก ที่ใดต้องต่อเรือสำเภาโดยไม่เหมาะแก่การแล่นในทะเล
ที่ใดมีการปล้นสะดมเป็นอาชีพปกติและโจรมักจะเดินกันเป็นขบวน ที่นั่นก็จะมีความยากแค้น
และการเพาะปลูกไม่ได้ผลเพียงครั้งเดียวก็จะทำให้เกิดความอดอยากขึ้น
ไม่ว่าพลเมืองจะมีน้อยเพียงไรก็ตาม * ประเทศจีนสามารถจะรับพลเมืองเพิ่มขึ้นได้อีกมาก
ทั้งนี้จะเห็นได้จากยังมีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกอยู่อีกมากตามที่นักเดินทางทั้ง
หลายกล่าว และจากแหล่งแร่อันไพศาลซึ่งยังมิได้ใช้ประโยชน์และทราบกันว่ามีอยู่
ยกตัวอย่างเช่นกล่าวกันว่าจีนมีแหล่งถ่านหินที่ใหญ่ที่สุดและดีที่สุดเท่าที่ค้นพบกันมา
เราอาจจะนึกได้ทันทีว่าการใช้ประโยชน์จากแหล่งถ่านหินเหล่านี้จะสามารถเลี้ยงดูพลเมืองได้มา
กขึ้นเพียงไร ถ่านหินมิใช่อาหาร นั่นเป็นความจริง
แต่การผลิตถ่านหินก็เท่าเทียมกับการผลิตอาหาร
เพราะว่าไม่เพียงแต่เราจะเอาถ่านหินไปแลกกับอาหารได้ดังที่ทำกันในเขตเหมืองแร่ทุกแห่งเท่า
นั้น
แต่พลังที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ถ่านหินยังอาจจะใช้ในการผลิตอาหารได้ด้วยหรืออาจจะทำให้มี
แรงงานมนุษย์เหลือสำหรับจะใช้ในการผลิตอาหารได้มากขึ้น

ดังนั้น

ทั้งในประเทศอินเดียและจีนเราจึงไม่อาจจะกล่าวได้ว่าความยากแค้นและความอดอยากเป็นเพรา
ะความกดดันของพลเมืองต่อเครื่องยังชีพ มิใช่เพราะพลเมืองหนาแน่น แต่เพราะสาเหตุต่าง ๆ
ที่ป้องกันมิให้สังคมพัฒนาไปตามธรรมชาติและป้องกันมิให้แรงงานได้รับผลตอบแทนเต็มที่ต่า
งหากที่ทำให้คนหลายล้านเข้าใกล้ความอดอยากและทำให้คนหลายล้านต้องอดตายบ่อย ๆ
การที่กรรมกรชาวฮินดูคิดว่าตนเองโชคดีถ้าได้ข้าวมาสักกำมือหนึ่ง
และการที่ชาวจีนกินหนูและลูกสุนัขนั้นมิใช่เพราะความกดดันของจำนวนประชากรมากไปกว่า

ความกดดันของจำนวนประชากรที่ทำให้ชาวอินเดียนแดงประเภทขุดรากไม้เป็นอาหารต้องเลี้ยงตัวเองด้วยตั๊กแตนหรือทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองของออสเตรเลียต้องกินหนอนที่พบในไม้ผุ ๆ

* บริเวณที่เกิดทุพภิกขภัยเมื่อไม่นานมานี้ในจีนมิใช่เป็นที่ซึ่งมีผู้คนหนาแน่นที่สุด

ขอได้โปรดเข้าใจข้าพเจ้า
ข้าพเจ้ามิได้หมายแต่เพียงจะกล่าวว่าถ้าได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมากแล้ว
อินเดียหรือจีนก็จะสามารถเลี้ยงดูพลเมืองได้มากขึ้นเท่านั้น
เพราะว่าพวกนิยมความคิดของแมลธัสทุกคนย่อมเห็นพ้องตามนี้อยู่แล้ว
หลักคำสอนของแมลธัสมิได้ปฏิเสธว่าความก้าวหน้าในวิทยาการด้านผลิตกรรมจะไม่ทำให้พลเมืองจำนวนมากขึ้นหาเครื่องยังชีพได้ แต่ทฤษฎีของแมลธัสยืนยัน – และนี่เป็นสาระสำคัญ – ว่าไม่ว่าสมรรถภาพในการผลิตจะเป็นอย่างไร
แนวโน้มตามธรรมชาติของจำนวนประชากรก็คือจะตามทันสมรรถภาพนี้
และโดยการพยายามจะกดดันให้เกินออกไป ก็จะก่อให้เกิด (ตามวลีของแมลธัส)
ความชั่วร้ายและความทุกข์ยากถึงระดับที่จะป้องกันมิให้มีการเพิ่มพลเมืองขึ้นอีกต่อไป
ดังนั้นเมื่อความสามารถในการผลิตเพิ่มขึ้น พลเมืองก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
และจะก่อให้เกิดผลเช่นเดิมในระยะเวลาอันสั้น สิ่งที่ข้าพเจ้ากล่าวเป็นดังนี้ :
ไม่มีที่ใดเลยที่จะมีตัวอย่างอันจะสนับสนุนทฤษฎีดังกล่าว
ไม่มีที่ใดเลยที่จะอ้างได้อย่างเหมาะสมว่าความขาดแคลนเกิดจากความกดดันของพลเมืองต่อความสามารถในการหาเครื่องยังชีพในระดับความรู้ของมนุษยชาติที่เป็นอยู่ขณะนั้น
ในทุกแห่งเราอาจจะสืบหาได้ว่าความชั่วร้ายและความทุกข์ยากซึ่งอ้างว่าเป็นเพราะมีประชากรมากเกินไปนั้นความจริงเกิดจากการสงคราม
ระบบทรราชย์และการกดขี่ซึ่งป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากความรู้และปฏิเสธความปลอดภัยอันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผลิตกรรม

สำหรับเหตุผลที่ว่าทำไมการเพิ่มจำนวนพลเมืองตามธรรมชาติจึงไม่ทำให้เกิดความขาดแคลนนั้น เราจะได้พิจารณากันต่อไป

ข้อเท็จจริงที่ว่ามันไม่เคยทำให้เกิดความขาดแคลนขึ้นเลยไม่ว่าในที่แห่งใดเป็นสิ่งที่เรามุ่งพิจารณาอยู่ในขณะนี้ ข้อเท็จจริงนี้ปรากฏอย่างแจ่มแจ้งในกรณีของอินเดียและจีน มันจะปรากฏอย่างแจ่มแจ้งเช่นกันในทุกกรณีถ้าเราสืบหาสาเหตุของผลลัพธ์ที่เมื่อพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วก็มักจะคิดว่าเนื่องมาจากการมีพลเมืองมากเกินไป

ในบรรดาประเทศทั้งปวงในยุโรป ไอร์แลนด์เป็นตัวอย่างที่ขึ้นใจกันดีในเรื่องการมีพลเมืองมากเกินไป โดยที่มีความยากแค้นแสนสาหัสของชาวนาและอัตราค่าแรงต่ำเป็นประจำ จึงมักมีผู้อ้างเอาความอดอยากและการอพยพของชาวไอริชออกนอกประเทศขึ้นเป็นตัวอย่างแสดงทฤษฎีของแมลธัสซึ่งดำเนินไปภายใต้สายตาของโลกอารยะ ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะมีตัว-

อย่างที่เด่นชัดยิ่งกว่านี้หรือไม่ที่จะยกขึ้นมาแสดงพลังของทฤษฎีที่ยอมรับกันล่วงหน้าเพื่อบดบังมิให้คนเราเห็นความสัมพันธ์อันแท้จริงของข้อเท็จจริงต่าง ๆ ความจริงซึ่งปรากฏให้เห็นตื้น ๆ ก็คือไอร์แลนด์ไม่เคยมีพลเมืองมากถึงขนาดที่ความสามารถตามธรรรมชาติของประเทศในภาวะที่วิทยาการด้านการผลิตในขณะนั้นจะไม่สามารถเลี้ยงดูให้ได้รับความสุขสบายอย่างเพียงพอเลย ในระยะที่พลเมืองมากที่สุด (ค.ศ. 1840-45) ไอร์แลนด์มีพลเมืองมากกว่า 8 ล้าน แต่คนเหล่านี้จำนวนมากกระทำเพียงแค่ให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่เท่านั้น – คืออาศัยอยู่ในกระท่อมอันน่าสังเวช นุ่งห่มด้วยผ้าที่ขาดวิ่นน่าสังเวชและมีแต่หัวมันฝรั่งเป็นอาหารหลัก เมื่อมันฝรั่งเกิดโรคขึ้น พวกนี้ก็ตายกันเป็นพัน ๆ แต่นั่นเป็นเพราะแผ่นดินไม่สามารถจะเลี้ยงดูพลเมืองจำนวนมากมายดังกล่าวหรือที่ทำให้คนจำนวนมาก

เช่นนั้นต้องอยู่กันอย่างน่าสมเพชเช่นนั้นและทำให้ต้องอดตายกันเพียงแต่เมื่อการเพาะปลูกมันฝรั่งไม่ได้ผลครั้งเดียว? ตรงกันข้าม
นั่นเป็นเพราะความโลภอันเหี้ยมโหดเช่นเดียวกับที่ปล้นชาวนาอินเดียมิให้ได้รับผลิตผลจากการตรากตรำของตนและละทิ้งให้อดอยากทั้งที่ธรรมชาติได้ประทานให้อย่างมากมาย
กลุ่มโจรผู้เก็บภาษีอันโหดร้ายมิได้เดินขบวนไปปล้นชิงและทำทารุณ
แต่กรรมกรก็ถูกปล้นหมดตัวโดยกลุ่มเจ้าที่ดินที่โหดร้ายเช่นเดียวกัน
ที่ดินได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นของบรรดาเจ้าที่ดินเหล่านี้โดยสิทธิ์ขาดโดยมิได้คำนึงถึงสิทธิ์ใดๆ ของผู้ที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินนั้น

จงพิจารณาสภาพการผลิตที่คน 8 ล้านนี้ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สภาพดังกล่าวจนกระทั่งเกิดโรคขึ้นแก่มันฝรั่ง
มันเป็นสภาพที่อาจใช้คำบรรยายของ Mr. Tennant เกี่ยวกับอินเดียได้อย่างเหมาะสม –
“ตัวเร่งอุตสาหกรรมอันสำคัญคือ ความปลอดภัย ถูกคร่าไปเสีย”
ส่วนใหญ่การเพาะปลูกดำเนินไปโดยผู้เช่าตามสัญญาที่จะบอกเลิกได้ตามใจ (tenants at will)
ซึ่งถึงแม้ค่าเช่าอันแพงลิบลิ่วที่ตนถูกบังคับให้ต้องจ่ายนั้นอาจจะยอมให้กระทำได้เขาก็ยังจะไม่กล้าปรับปรุงการเพาะปลูกให้ดีขึ้น เพราะจะเป็นแต่เพียงสัญญาณให้ค่าเช่าสูงขึ้นไปอีก
ดังนั้นการใช้แรงงานจึงเป็นไปโดยวิธีที่ไม่มีประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองอย่างที่สุด
และแรงงานต้องสูญเสีย

ไปเปล่าโดยการอยู่ว่างอย่างไร้จุดหมาย
ซึ่งถ้ามีความปลอดภัยสำหรับผลตอบแทนบ้างก็จะมีการใช้แรงงานอย่างแข็งขัน
แต่แม้ภายใต้สภาพดังกล่าวก็ยังเห็นได้ว่าไอร์แลนด์กระทำมากกว่าการเลี้ยงดูคน 8 ล้าน

เพราะว่าในขณะที่มีพลเมืองมากที่สุดไอร์แลนด์ก็ยังเป็นประเทศที่ส่งอาหารออกแม้ในระหว่างทุพภิกขภัยก็ยังมีการขนข้าว เนื้อ
เนยเหลวและเนยแข็งเพื่อการส่งออกขึ้นเกวียนไปตามถนนที่เรียงรายไปด้วยผู้อดอยากและผ่านบรรดาหลุมคูต่าง ๆ ซึ่งคนตายถูกนำไปกองรวมกันไว้
ไม่มีผลตอบแทนสำหรับการส่งอาหารเหล่านี้ออกไปหรืออย่างน้อยที่สุดก็สำหรับส่วนใหญ่ของอาหารนี้ เท่าที่ประชาชนของไอร์แลนด์เกี่ยวข้องด้วย
อาหารที่ส่งออกเหล่านี้อาจจะเผาไปเสียหรือโยนทิ้งทะเลหรือไม่ต้องผลิตขึ้นมาเลยก็ได้
มันถูกส่งออกมิใช่เพื่อการแลกเปลี่ยน แต่เพื่อเป็นบรรณาการ –
คือจ่ายเป็นค่าเช่าให้แก่เจ้าของที่ดินซึ่งมิได้อยู่ ณ ที่นั้นเลย
เป็นภาษีที่ผู้มิได้มีส่วนช่วยในการผลิตแต่อย่างใดขูดรีดจากผู้ผลิต

ถ้าอาหารเหล่านี้ตกเป็นของผู้ที่ผลิตมันขึ้นมา
ถ้าผู้เพาะปลูกได้รับอนุญาตให้เก็บรักษาและใช้ทุนที่ผลิตขึ้นมาได้จากแรงงานของตนเอง
ถ้าความปลอดภัยได้ส่งเสริมความอุตสาหะและทำให้มีการนำวิธีที่ประหยัดมาใช้แล้ว
ก็จะมีสิ่งต่าง ๆ
เพียงพอที่จะเลี้ยงประชากรจำนวนมากที่สุดที่ไอร์แลนด์เคยมีได้อย่างสุขสบายล้นเหลือ
และโรคพืชแก่มันฝรั่งอาจจะผ่านมาและผ่านไปได้โดยไม่ทำให้ผู้ใดขาดอาหารไปแม้แต่เพียงมื้อเดียว เพราะว่ามันมิใช่ความไม่รอบคอบ “ของชาวนาไอริช” ดังที่นักเศรษฐศาสตร์อังกฤษกล่าวที่ชักนำให้พวกเขาใช้มันฝรั่งเป็นอาหารหลักของตน
ชาวไอริชที่อพยพออกมาจะไม่ใช้มันฝรั่งเป็นอาหารถ้าเขาสามารถหาสิ่งอื่นได้
และที่แน่นอนก็คือในสหรัฐฯ
ความสุขุมรอบคอบของชาวไอริชในการพยายามอดออมไว้เพื่อยามลำบากภายหน้านั้นเป็นที่น่าสังเกตมาก พวกเขาต้องใช้มันฝรั่งเป็นอาหารเพราะว่าค่าเช่าอันขูดรีดทำให้เขาไร้สิ่งอื่น ๆ ทั้งสิ้น
ความจริงก็คือว่าความยากจนและความทุกข์ยากของไอร์แลนด์ไม่เคยเป็นเพราะการมีพลเมืองมากเลย

McCulloch ได้กล่าวไว้ใน ค.ศ. 1838 ใน Note IV to “Wealth of Nations” ว่า:

“ความหนาแน่นอย่างน่าประหลาดของพลเมืองในไอร์แลนด์เป็นสาเหตุโดยตรงของความยากจนอย่างน่าสงสารและภาวะตกต่ำของประชาชนส่วนใหญ่
ไม่เป็นการมากเกินไปที่จะกล่าวว่าในปัจจุบันมีพลเมืองในไอร์แลนด์มากกว่า 2 เท่าของจำนวนที่จะมีงานให้ทำได้เต็มที่หรือที่จะเลี้ยงดูได้โดยมีความสุขสบายในระดับปานกลาง สำหรับวิธีและเครื่องมือในการผลิตเท่าที่มีอยู่ขณะนี้”

โดยที่จำนวนพลเมืองของไอร์แลนด์ใน ค.ศ. 1841 เป็น 8,175,124
เราจึงอาจกำหนดได้ว่าในปี 1838 ไอร์แลนด์มีพลเมืองประมาณ 8 ล้าน
ดังนั้นถ้าเปลี่ยนประโยคปฏิเสธของแม็คคัลล็อคเป็นประโยคบอกเล่า
ตามทฤษฎีพลเมืองมากเกินไป
ไอร์แลนด์ก็จะสามารถหางานให้คนทำเต็มที่และเลี้ยงดูให้มีความสุขสบายในระดับปานกลางได้น้อยกว่า 4 ล้านคน แต่ในระยะต้น ๆ ของศตวรรษก่อนหน้า เมื่อ Dean Swift เขียนเรื่อง “Modest Proposal” นั้นพลเมืองของไอร์แลนด์มีประมาณ 2 ล้าน โดยเหตุที่ในช่วงเวลาระหว่างนั้น เครื่องมือและศิลปะวิทยา-การในการผลิตมิได้ก้าวหน้าขึ้นอย่างเห็นได้ชัดนัก ดังนั้น –
ถ้าความยากจนอย่างน่าสงสารและภาวะตกต่ำของประชาชนไอริชใน ค.ศ. 1838
เป็นเพราะพลเมืองมากเกินไปแล้ว – ตามคำของแม็คคัลล็อคเอง ในปี 1727
ไอร์แลนด์ก็ควรจะมีงานให้คนทำเต็มที่และเลี้ยงดูให้มีความสุขสบายในระดับปานกลางได้เป็นจำนวนเกินกว่า 2 ล้านคนที่มีอยู่นั้นมาก
แต่แทนที่จะเป็นเช่นนี้ความยากจนอย่างน่าสงสารและภาวะตกต่ำของประชาชนไอริชใน ค.ศ. 1727 กลับถึงขนาดที่ทำให้ดีน
สวิฟต์เสนออย่างแดกดันเผ็ดร้อนให้ปลดเปลื้องพลเมืองที่มากเกินไปด้วยการเพาะความนิยมในก

ารกินเด็กย่างและนำทารกชาวไอริชเข้าโรงฆ่าเพื่อเป็นอาหารอันโอชะสำหรับผู้ร่ำรวยปีละ 100,000 คน!

เป็นการยากสำหรับผู้ที่ได้ตรวจดูเรื่องราวความทุกข์ยากของชาวไอริช เช่นที่ข้าพเจ้ากำลังตรวจดูอยู่ในขณะที่เขียนบทนี้ ที่จะกล่าวให้งดงามแก่การอ้างเอาง่าย ๆ ว่าความขาดแคลนและความทุกข์ยากของชาวไอริชเป็นเพราะการมีพลเมืองมากเกินไปซึ่งจะพบได้แม้แต่ใน

งานประพันธ์ของผู้ที่มีจิตใจสูง เช่น Mill และ Buckle
ข้าพเจ้าไม่คิดว่าจะมีสิ่งอื่นใดที่จะทำให้เลือดเดือดระอุได้มากไปกว่าเรื่องราวอันเลือดเย็นของการกดขี่อย่างเต็มไปด้วยความโลภและทารุณที่ประชาชนไอริชต้องได้รับและที่เป็นสาเหตุแห่งความยากจนและความอดอยากของชาวไอริชอันมิใช่เนื่องจากความไม่สามารถประการใด ๆ ของแผ่นดินที่จะเลี้ยงดูพลเมืองของตน
และถ้าไม่เป็นเพราะผลอันเลวทรามซึ่งประวัติศาสตร์โลกพิสูจน์ว่าเป็นผลของความยากแค้นอย่างน่าสงสารไม่ว่าในที่ใด ๆ แล้ว
ก็เป็นการยากที่จะต่อต้านความรู้สึกดูถูกชนชาติที่ได้ประหัตประหารเจ้าของที่ดินเพียงบางครั้งบางคราวเท่านั้นในเมื่อรู้สึกเจ็บปวดจากความชั่วร้ายนี้

การมีพลเมืองมากเกินไปจะได้เคยทำให้เกิดความยากแค้นและความอดอยากหรือไม่นั้นอาจจะเป็นปัญหาที่เถียงกันได้
แต่จะอ้างว่าความยากแค้นและความอดอยากของไอร์แลนด์เป็นเพราะสาเหตุนี้ไม่ได้มากไปกว่าที่จะอ้างว่าการค้าทาสเป็นเพราะแอฟริกามีพลเมืองมากเกินไปหรือว่าความพินาศของกรุงเยรูซาเล็มเป็นเพราะความไม่สามารถของเครื่องยังชีพที่จะก้าวไปให้ทันกับการเพิ่มของพลเมือง

ถึงแม้ไอร์แลนด์จะเป็นป่ากล้วยและขนุนสำปะลอโดยธรรมชาติ
ถึงแม้รอบชายฝั่งของไอร์แลนด์จะเต็มไปด้วยมูลค้างคาวเช่นเดียวกับหมู่เกาะChinchas
และดวงอาทิตย์ในละติจูดต่ำ ๆ จะอุ่นให้ดินอันชุ่มชื้นของไอร์แลนด์อุดมสมบูรณ์ขึ้นก็ตาม
สภาพสังคมซึ่งได้มีอยู่ ณ ที่นั้นก็จะยังคงก่อให้เกิดความยากแค้นและความอดอยากอยู่นั่นเอง
ทำไมจึงจะไม่มีความยากแค้นและความอดอยากในประเทศที่ค่าเช่าอันแพงลิบได้แย่งชิงผลิตผล
ทั้งสิ้นจากแรงงานของผู้เพาะปลูกไปยกเว้นแต่ที่พอจะประทังชีวิตไว้ได้ในยามพืชพันธุ์สมบูรณ์เ
ท่านั้น ในที่ซึ่งการเช่าอันจะบอกเลิกสัญญาเสียเมื่อไรก็ได้ (tenure at will)
ทำให้ไม่มีการปรับปรุงและกำจัดเครื่องจูงใจไปจากวัฒนธรรมที่ประสบแต่ความยากแค้นและคว
ามสูญเสียอย่างมากที่สุด
ในที่ซึ่งผู้เช่าไม่กล้าที่จะสะสมทุนถึงแม้ถ้าหากจะได้มาก็ตามเนื่องจากกลัวเจ้าของที่ดินจะเรียกร้อ
งเอาไปเป็นค่าเช่า
ในที่ซึ่งแท้จริงแล้วเขาเป็นทาสผู้น่าสมเพชผู้ซึ่งอาจจะถูกขับออกจากกระท่อมโคลนอันน่าสังเวชเ
มื่อไรก็ได้โดยเพียงแต่การพยักหน้าของมนุษย์เช่นเดียวกับเขาเอง
กลายเป็นคนพเนจรผู้ไร้บ้านไร้ที่อยู่อาศัย อดอยาก ถูกห้ามแม้แต่จะเก็บเกี่ยวผลของ

แผ่นดินอันเกิดเองตามธรรมชาติหรือจะดักกระต่ายป่าเพื่อบำบัดความหิวของตน?
ไม่ว่าพลเมืองจะมีเบาบางเพียงใด ไม่ว่าจะมีทรัพยากรธรรมชาติอะไร
มิใช่หรือว่าความยากจนและความอดอยากย่อมเป็นผลอันจำเป็นในแผ่นดินซึ่งผู้ผลิตเศรษฐทรัพย์
ถูกบังคับให้ต้องทำงานภายใต้สภาพที่ทำให้เขาปราศจากความหวัง ความเคารพในตนเอง
ความเข้มแข็งและการประหยัด ในที่ซึ่งเจ้าของที่ดินผู้ไม่อยู่ ณ
ที่นั้นระบายผลิตผลสุทธิของแผ่นดินออกไปโดยไม่มีการตอบแทนอย่างน้อยที่สุด 1 ใน 4
และในเมื่อนอกจากพวกนี้แล้ว อุตสาหกรรมที่อดอยากยังต้องสนับสนุนเลี้ยงดูเจ้า-
ของที่ดินที่อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นพร้อมทั้งบรรดาม้าและสุนัขล่าสัตว์ ตัวแทน ผู้ขายส่ง

คนกลางและผู้ดูแลที่ดิน
โบสถ์ของต่างชาติศาสนาที่หมิ่นประมาทความเดียดฉันท์ทางศาสนา
และกองทัพตำรวจและทหารที่ข่มขู่และไล่ล่าผู้ที่ต่อต้านระบบอันเลวร้ายนี้?
จะไม่เป็นการบาปยิ่งไปกว่าลัทธิไม่เชื่อพระเจ้าหรือ
ที่จะกล่าวหาว่าความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นเพราะเหตุนี้เป็นเพราะกฎธรรม-ชาติ?

สิ่งที่เป็นจริงในกรณีทั้งสามนี้ถ้าเราตรวจสอบดูก็จะพบว่าเป็นจริงในทุกกรณี
เท่าที่เราได้มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง
เราอาจจะปฏิเสธได้อย่างปลอดภัยว่าการเพิ่มจำนวนประชากรไม่เคยกดดันต่อเครื่องยังชีพในทางที่จะก่อให้เกิดความชั่วร้ายและความทุกข์ยากเลย
การเพิ่มจำนวนประชากรมิได้เคยลดการผลิตอาหารสัมพัทธ์ลงเลย
เราไม่อาจจะอ้างได้ว่าความอดอยากในอินเดีย จีน
และไอร์แลนด์เป็นเพราะการมีพลเมืองมากเกินไปยิ่งไปกว่าความอดอยากในบราซิลอันมีพลเมืองอยู่เบาบาง
เราไม่อาจจะอ้างได้ว่าความชั่วร้ายและความทุกข์ยากอันเกิดจากความขาดแคลนเป็นเพราะความไม่โอบเอื้อของธรรมชาติยิ่งไปกว่าที่จะอ้างได้ในกรณีคน 6
ล้านผู้ถูกประหารด้วยดาบของเจงกิสข่าน พีระมิดกระโหลกมนุษย์ของ Tamerlane
หรือการสูญพันธุ์ของชาวไบรตันโบราณหรือชนพื้นเมืองในหมู่เกาะเวสต์อินดีส.

บทที่ 3

อนุมานจากการอุปมาน

(Inferences from Analogy)

ถ้าเราหันจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นในการอธิบายถึงทฤษฎีของแมลธัสมาพิจารณาการอุปมาน (อุปมาอุปไมยหรือการเปรียบเทียบสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน)
ซึ่งเป็นเครื่องสนับสนุนทฤษฎีของแมลธัส เราก็จะพบว่าไม่มีข้อพิสูจน์แน่นอนเช่นเดียวกัน

พลังแห่งการขยายพืชพันธุ์ในอาณาจักรของสัตว์และพืช – เช่นข้อที่ว่าปลาแซล์-มอนคู่หนึ่งอาจจะแพร่พันธุ์เต็มมหาสมุทรถ้ารักษาให้พ้นจากศัตรูตามธรรมชาติของมันเป็นเวลาเพียง 2-3 ปี กระต่ายคู่หนึ่งภายใต้สภาพเช่นเดียวกันจะเพ่นพ่านเต็มทวีปในไม่ช้า
พืชหลายชนิดกระจายเมล็ดของตนออกนับร้อยเท่าและแมลงบางจำพวกออกไข่หลายพันฟอง
และที่ว่าทุกหนทุกแห่งทั่วอาณาจักรเหล่านี้
พืชและสัตว์แต่ละชนิดต่างก็มีแนวโน้มที่จะกดดันขอบเขตของเครื่องยังชีพอยู่เสมอ
และเมื่อไม่ถูกจำกัดด้วยจำนวนศัตรูของมันแล้วก็กดดันขอบเขตของเครื่องยังชีพอย่างเห็นชัดนั้น – มักจะถูกยกขึ้นมากล่าวเสมอนับจากแมลธัสลงมาจนถึงตำราต่าง ๆ
ในปัจจุบันเพื่อแสดงว่าประชากรก็มีแนวโน้มที่จะกดดันต่อเครื่องยังชีพเช่นเดียวกัน
และเมื่อไม่ถูกควบคุมด้วยวิธีอื่น ๆ
แล้วการเพิ่มจำนวนพลเมืองตามธรรมชาติก็ย่อมจะต้องทำให้ค่าแรงตกต่ำและเกิดความขาดแคลน หรือถ้านั่นยังไม่เป็นการเพียงพอและประชากรยังเพิ่มขึ้นอีก
ก็ย่อมจะทำให้เกิดความอดอยากอย่างแท้จริงซึ่งจะจำกัดจำนวนพลเมืองไว้ภายในขอบเขตแห่งเครื่องยังชีพ

แต่การอุปมานนี้มีเหตุผลฟังได้หรือ?
อาหารของมนุษย์เราได้มาจากอาณาจักรของพืชและสัตว์
และดังนั้นพลังการแพร่พันธุ์ในอาณาจักรของพืชและสัตว์ที่ยิ่งใหญ่กว่าในมนุษย์ก็พิสูจน์ให้เห็นง่าย ๆ ว่าเครื่องยังชีพสามารถจะเพิ่มขึ้นได้เร็วกว่าจำนวนพลเมือง ข้อเท็จ

จริงที่ว่าบรรดาสิ่งทั้งปวงที่ให้เครื่องยังชีพแก่มนุษย์นั้นมีความสามารถที่จะเพิ่มตัวเองได้หลายเท่า – บางสิ่งเพิ่มหลายพันเท่าและบางสิ่งหลายล้านหรือถึงกระทั่งหลายพันล้านเท่า –
ในขณะที่มนุษย์ทวีจำนวนขึ้นเป็น 2
เท่าเท่านั้นมิได้แสดงหรือว่าเมื่อปล่อยให้มนุษย์เพิ่มขึ้นโดยเต็มที่ตามความสามารถในการขยายพันธุ์แล้วการเพิ่มจำนวนพลเมืองก็จะไม่มีวันเกินเครื่องยังชีพไปได้?
ข้อนี้ย่อมแจ่มแจ้งเมื่อเราระลึกว่าถึงแม้ในอาณาจักรของพืชและสัตว์นั้นด้วยพลังแห่งการขยายพันธุ์ของตนแต่ละพันธุ์จะกดดันต่อสภาพซึ่งจำกัดการเพิ่มต่อไปก็ตาม
แต่สภาพเหล่านี้ไม่จำกัดตายตัวไม่ว่าที่ใด
ไม่มีพืชสัตว์ประเภทใดที่จะขึ้นถึงขีดจำกัดเด็ดขาดของดิน น้ำ อากาศ และแสงแดด
แต่ขีดจำกัดอันแท้จริงของแต่ละประเภทนั้นอยู่ที่การมีอยู่ซึ่งพืชสัตว์ประเภทอื่น ๆ อันเป็นคู่แข่ง เป็นศัตรู หรือเป็นอาหารของมัน
ดังนั้นมนุษย์อาจขยายสภาพที่จำกัดการมีอยู่ซึ่งพืชสัตว์เหล่านี้ซึ่งเป็นผู้ให้เครื่องยังชีพแก่ตนออกไปได้ (ในบางกรณีเพียงแต่การปรากฏกายของเขาก็จะขยายสภาพดังกล่าว)
และดังนั้นแทนที่จะสูญเสียตนเองไปตามขีดจำกัดอันเดิมของตน
พลังแห่งการแพร่พันธุ์ของพืชสัตว์ชนิดต่าง ๆ
ที่เป็นผู้ให้สิ่งที่มนุษย์ต้องการก็จะเริ่มเดินหน้ามาเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ด้วยความรวดเร็วที่พลังแห่งการแพร่พันธุ์ของมนุษย์ไม่สามารถจะแข่งขันด้วยได้ ถ้าเขายิงแต่เหยี่ยว
นกอื่นที่เป็นอาหารก็จะเพิ่มขึ้น ถ้าเขาดักแต่สุนัขจิ้งจอก กระต่ายป่าก็จะทวีขึ้น
ผึ้งจะติดตามไปกับผู้บุกเบิก
และปลาจะได้อาหารจากสารอินทรีย์ที่มนุษย์เราปล่อยลงไปในแม่น้ำ
ถึงแม้ถ้าตัดการพิจารณาถึงสาเหตุสุดท้าย ๆ ออก
ถึงแม้ถ้าจะไม่ได้รับอนุญาตให้แนะนำว่า
พลังการขยายพืชพันธุ์อันสูงและมีเป็นนิจในพืชและสัตว์นั้นได้ถูกสั่งมาเพื่อให้สามารถเป็นประโยชน์แก่การใช้ของมนุษย์และดังนั้นแรงกดดันของชีวิตในรูปแบบต่ำ ๆ
ทั้งหลายต่อเครื่องยังชีพจึงมิได้มีแนวโน้มที่จะแสดงว่าจะต้องเป็นทำนองเดียวกันกับมนุษย์ซึ่งเป็น “หลังคาและมงกุฎของสิ่งต่าง ๆ” ก็ตาม

แต่ก็ยังคงมีข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างมนุษย์กับชีวิตรูปแบบอื่น ๆ
ทั้งมวลที่ทำลายความคล้ายคลึงกันเสีย ในบรรดาสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย มี

เพียงมนุษย์เท่านั้นที่สามารถเป็นผู้ให้บทบาทแก่พลังแห่งการแพร่พืชพันธุ์
โดยมีพลังสูงยิ่งกว่าของตนเองและให้อาหารแก่ตนได้ในขณะที่สัตว์สี่เท้า แมลง นก และปลา
กินแต่สิ่งที่ตนพบเท่านั้น
การเพิ่มจำนวนของสัตว์เหล่านี้ย่อมทำให้อาหารของมันหมดเปลืองไปและเมื่อมันได้ขึ้นถึงขีดจำ
กัดที่มีอยู่ของอาหารแล้ว อาหารของมันจะต้องเพิ่มขึ้นก่อนที่จำนวนของมันจะเพิ่มขึ้นได้
แต่การเพิ่มจำนวนมนุษย์ทำให้อาหารของเขาเพิ่มขึ้นด้วยซึ่งผิดกับสิ่งมีชีวิตอื่นใด
ถ้าหมีถูกส่งทางเรือจากยุโรปไปยังทวีปอเมริกาเหนือแทนที่จะเป็นมนุษย์
ขณะนี้ก็จะไม่มีหมีมากไปกว่าในสมัยโค-ลัมบัส และอาจจะมีน้อยกว่าเสียอีก
เพราะว่าอาหารของหมีจะไม่เพิ่มขึ้นและสภาพซึ่งจำกัดชีวิตของหมีก็จะไม่ขยายออกไปด้วยการ
อพยพเข้ามาของหมี แต่อาจจะเป็นตรงกันข้าม ส่วนมนุษย์นั้น
แต่ลำพังภายในขอบเขตของสหรัฐฯ บัดนี้มีมนุษย์ถึง 45 ล้านคน ซึ่งขณะนั้นมีอยู่เพียงไม่กี่แสน
และขณะนี้ภายในอาณาเขตนี้ก็มีอาหารต่อคนสำหรับมนุษย์ทั้ง 45
ล้านนั้นมากมายกว่าที่มีอยู่ในขณะนั้นสำหรับคนไม่กี่แสน
นี่มิใช่เพราะการเพิ่มจำนวนอาหารที่ทำให้มนุษย์เพิ่มขึ้นเช่นนี้
แต่เป็นเพราะการเพิ่มจำนวนมนุษย์ต่างหากที่ทำให้อาหารมีเพิ่มขึ้น
อาหารมีเพิ่มขึ้นโดยเหตุผลง่าย ๆ ว่าเพราะมีมนุษย์มากขึ้น

นี่คือความแตกต่างกันระหว่างสัตว์กับมนุษย์ ทั้งเหยี่ยวและมนุษย์ต่างก็กินไก่
แต่ยิ่งมีเหยี่ยวมากขึ้นไก่ก็ยิ่งมีน้อยลง โดยที่ถ้ายิ่งมีคนมากขึ้นไก่ก็ยิ่งมีมากขึ้น
ทั้งแมวน้ำและมนุษย์ต่างก็กินปลาแซล์มอน แต่เมื่อแมวน้ำกินปลาแซล์มอนไปหนึ่งตัว
จำนวนปลาแซล์มอนก็ลดลงไปตัวหนึ่ง และถ้าจำนวนแมวน้ำเพิ่มขึ้นเลยจุดหนึ่ง

ปลาแซล์มอนก็ย่อมจะลดลง
โดยที่มนุษย์อาจเพิ่มจำนวนปลาแซล์มอนได้มากเกินกว่าที่จะชดใช้สำหรับจำนวนทั้งหมดที่เขากินด้วยการเก็บไข่ปลาไว้ในสภาพที่เอื้ออำนวย
ดังนั้นไม่ว่ามนุษย์จะเพิ่มจำนวนขึ้นมากเท่าไรการเพิ่มนี้ก็ไม่จำเป็นจะต้องเกินกว่าจำนวนปลาแซล์มอนที่จะมีให้ได้

กล่าวสั้น ๆ ในขณะที่ทั่วไปในอาณาจักรของพืชและสัตว์
ขีดจำกัดของเครื่องยังชีพไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ได้รับการเลี้ยงดูนั้น
สำหรับมนุษย์แล้วขีดจำกัดของเครื่องยังชีพย่อมขึ้นอยู่กับมนุษย์เอง
ทั้งนี้ภายในขีดจำกัดขั้นสุดท้ายของดิน อากาศ น้ำและแสงแดด และเมื่อเป็นเช่นนี้
ความคล้ายคลึงกันที่มีผู้พยายามแสวงหามาแสดงระหว่างชีวิตในรูปต่ำ ๆ
กับมนุษย์ก็ย่อมจะล้มเหลวไปอย่างเห็นได้ชัด
ในขณะที่พืชและสัตว์กดดันต่อขีดจำกัดของเครื่องยังชีพนั้น
มนุษย์ย่อมจะไม่กดดันต่อขีดจำกัดของเครื่องยังชีพของตนจนกว่าจะขึ้นถึงขีดจำกัดของโลก
จงสังเกต นี่มิใช่เป็นจริงแต่เพียงในส่วนรวมเท่านั้น แต่เป็นจริงในทุกส่วนทีเดียว
เราไม่สามารถจะลดระดับน้ำในอ่าวหรือท่าเรือที่เล็กที่สุดได้โดยไม่ลดระดับของไม่เพียงแต่มหาสมุทรซึ่งติดต่อกันเท่านั้นแต่ระดับของทะเลและมหาสมุทรทั้งสิ้นของโลกด้วยฉันใด
ฉันนั้นขีดจำกัดของเครื่องยังชีพในที่แห่งใดก็ตามก็มิใช่ขีดจำกัดทางกายภาพของสถานที่นั้น
แต่เป็นขีดจำกัดทางกายภาพของทั้งโลก แผ่นดิน 50
ตารางไมล์ในสภาพศิลปะวิทยาการในการผลิตปัจจุบันจะให้เครื่องยังชีพสำหรับประชาชนเพียงสามสี่พันคน แต่บนเนื้อที่ 50

ตารางไมล์ซึ่งเป็นกรุงลอนดอนนั้นมีพลเมืองที่ได้รับการเลี้ยงดูประมาณ 3
ล้านครึ่งและเครื่องยังชีพเพิ่มขึ้นในเมื่อประชากรเพิ่มขึ้น
เมื่อคิดเฉพาะด้านขีดจำกัดของเครื่องยังชีพ กรุงลอนดอนอาจจะมีพลเมืองเพิ่มขึ้นเป็น 100
ล้านหรือ 500 ล้านคนหรือ 1 พันล้านคนได้เพราะว่ามันดึงเอาเครื่องยังชีพมาจากทั่วทั้งโลก
และขีดจำกัดซึ่งเครื่องยังชีพกำหนดสำหรับการเพิ่มจำนวนประชากรของกรุงลอนดอนก็คือขีดจำ
กัดของโลกที่จะให้อาหารแก่ผู้อาศัยอยู่ในโลก

แต่นี่ก็จะทำให้เกิดความคิดอีกประการหนึ่งขึ้นมาซึ่งทฤษฎีของแมลธัสได้รับการสนับสนุนอย่าง
มากจากความคิดนี้ – นั่นคือความคิดเกี่ยวกับผลิตภาพของที่ดินลดน้อยถอยลง
ได้มีกล่าวไว้ในตำราปัจจุบันในฐานะที่พิสูจน์ได้แน่นอนถึงกฎแห่งการลดน้อยถอยลงของผลิตภ
าพว่าถ้าไม่เป็นความจริงที่ว่าเมื่อเลยจุดหนึ่งไปแล้วที่ดินจะให้ผลตอบแทนน้อยลง ๆ แก่

แรงงานและทุนที่ใช้เพิ่มขึ้นแล้ว
พลเมืองที่เพิ่มขึ้นก็จะไม่ทำให้การเพาะปลูกต้องขยายออกไปเลย
แต่จะสามารถผลิตและจะผลิตสิ่งที่ต้องการเพิ่มขึ้นทั้งหมดได้โดยไม่ต้องเอาพื้นที่ใหม่ ๆ
มาเพาะปลูกด้วย
การยอมรับกฎนี้ดูเหมือนจะเป็นการยอมรับหลักคำสอนที่ว่าความยากลำบากในการหาเครื่องยังชี
พจะต้องเพิ่มขึ้นพร้อมกับที่จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น
แต่ข้าพเจ้าคิดว่าความจำเป็นนั้นเป็นเพียงการดูเหมือนเท่านั้น
ถ้าเราวิเคราะห์ข้อความดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่ามันอยู่ในประเภทหนึ่งที่ความน่าฟังขึ้นอยู่กับคุณส
มบัติอันเป็นนัยหรือเป็นเชิงแนะ – นั่นคือสัจจะสัมพัทธ์

ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นเชิงสัมบูรณ์แล้วก็กลายเป็นความไม่จริง
เพราะว่ามนุษย์ย่อมไม่สามารถจะทำให้พลังของธรรมชาติหมดไปหรือลดลงได้เนื่องจากสสารไม่อาจจะถูกทำลายลงได้และความอยู่ยงของพลังงาน
ผลิตกรรมและโภคกรรมเป็นแต่เพียงศัพท์สัมพัทธ์ เมื่อกล่าวโดยเชิงสัมบูรณ์แล้ว
มนุษย์มิได้ผลิตและบริโภคเลย ถึงแม้มนุษย-
ชาติทั้งมวลจะใช้แรงงานไปจนถึงอนันต์ก็จะไม่สามารถทำให้ลูกกลมที่หมุนอยู่นี้หนักขึ้นหรือเบาลงได้แม้แต่หนึ่งปรมาณู
ไม่สามารถจะเพิ่มหรือลดผลรวมของพลังงานได้แม้แต่เล็กน้อยซึ่งการหมุนเวียนอันไม่รู้จักสิ้นสุดของพลังงานนี้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทั้งปวงและดำรงไว้ซึ่งชีวิตทั้งหลาย
น้ำซึ่งเราเอามาจากมหาสมุทรจะต้องกลับลงสู่มหาสมุทรอีกฉันใด
ฉันนั้นอาหารที่เราเอามาจากแหล่งของธรรมชาติก็จะกลับไปสู่แหล่งเหล่านั้นอีกนับตั้งแต่ขณะที่เรากินเข้าไป
สิ่งที่เราชักเอามาจากที่ดินอันมีเขตจำกัดอันหนึ่งอาจจะลดผลิตภาพของที่ดินนั้นลงชั่วคราว
เพราะว่าผลตอบแทนอาจจะไปยังที่ดินอื่น ๆ หรืออาจถูกแบ่งระหว่างที่ดินผืนนั้นกับที่ดินอื่น ๆ
หรือบางทีก็กับที่ดินทั้งหมด แต่โอกาสที่เป็นไปได้นี้ย่อมลดลงเมื่อคิดถึงพื้นที่กว้างขวางขึ้น
และหมดไปเมื่อเราพิจารณาถึงทั้งโลก
โลกสามารถที่จะเลี้ยงดูพลเมืองได้ล้านล้านคนโดยง่ายเช่นเดียวกับพลเมืองพันล้าน
ทั้งนี้เป็นข้อนิรนัยอันจำเป็นจากสัจจะอันเห็นได้ชัดที่ว่าอย่างน้อยที่สุดเท่าที่การกระทำของเราเกี่ยวข้องด้วยนั้น สสารเป็นสิ่งนิรันดร์และพลังงานจะต้องกระทำต่อไปตลอดกาล
ชีวิตมิได้ใช้พลังงานที่ดำรงชีวิตไว้ให้หมดไป เรามาสู่สากลจักรวาลนี้โดยมิได้

นำสิ่งใดติดมาด้วยเลย เรามิได้นำสิ่งใดไปด้วยในเมื่อเราจากไป
เมื่อพิจารณาในเชิงกายภาพ มนุษย์เป็นเพียงแต่รูปหนึ่งของวัตถุที่มีลักษณะชั่วคราว
เป็นการเคลื่อนไหวแบบหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ สสารยังคงมีอยู่และพลังงานก็ยังอยู่ยง
ไม่มีสิ่งใดลดลงไป ไม่มีอะไรอ่อนแอลงไป
และจากนี้ก็มีข้อที่ตามมาว่าขีดจำกัดต่อพลเมืองในโลกจะเป็นได้ก็เพียงขีดจำกัดของเนื้อที่เท่านั้น
ขีดจำกัดของเนื้อที่ –
อันตรายที่ว่ามนุษยชาติอาจจะเพิ่มขึ้นจนไม่สามารถจะหาที่ขยับเขยื้อนได้นั้น –
ยังอยู่ห่างไกลนักจนไม่มีข้อน่าสนใจที่แท้จริงสำหรับเรามากไปกว่าการเกิดยุคน้ำแข็งขึ้นใหม่หรือการดับสูญของดวงอาทิตย์ แต่ถึงแม้จะอยู่ห่างไกลและเป็นเงารางเลือนเช่นนี้
ความที่อาจเป็นไปได้นี้เองก็ได้ให้ลักษณะที่ดูเหมือนจะปรากฏเด่นชัดในตัวเองแก่ทฤษฎีของแมลธัส แต่ถ้าเราติดตามไป แม้แต่เงาดังกล่าวก็จะหายไป
มันเกิดขึ้นมาจากความคล้ายคลึงที่ไม่จริงเช่นเดียวกัน
การที่ชีวิตพืชและสัตว์มีแนวโน้มที่จะกดดันต่อขีดจำกัดของเนื้อที่มิได้พิสูจน์ว่าแนวโน้มจะเป็นทำนองเดียวกันในชีวิตมนุษย์
ถึงแม้จะถือเสียว่ามนุษย์เป็นแต่เพียงสัตว์ที่พัฒนาในขั้นสูง
ลิงหางปล้องเป็นญาติห่าง ๆ ที่ได้พัฒนาแนวโน้มในด้านกายกรรมมาทีละเล็กละน้อย
และปลาวาฬหลังค่อมมีความเกี่ยวพันกันมานานแล้วซึ่งระยะต้น ๆ ในชีวิตได้ลงสู่ทะเลไป –
ถึงแม้จะถือเสียว่าเบื้องหลังสิ่งเหล่านี้มนุษย์เป็นญาติกับพืชและยังคงต้องอยู่ภายใต้กฎต่าง ๆ เช่นเดียวกับพืช ปลา นกและสัตว์สี่เท้า
แต่ก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ระหว่างมนุษย์กับบรรดาสัตว์อื่น ๆ ทั้งสิ้น –
นั่นคือมนุษย์เป็นสัตว์ชนิดเดียวที่จะมีความต้องการมากขึ้นเมื่อความต้องการเหล่านั้นได้รับการหล่อเลี้ยง เป็นสัตว์ชนิดเดียวที่ไม่รู้จักพอใจ ความต้องการของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ
ทั้งมวลเป็นแบบฉบับเดียวกันและคงที่
โคสมัยนี้ไม่ได้ต้องการมากไปกว่าโคที่มนุษย์เริ่มเอามาใส่แอกเป็นครั้งแรก
นกนางนวลในช่องแคบอังกฤษซึ่งแสดงตนเองอยู่เหนือเรือสินค้าใช้ไอน้ำที่รวดเร็วมิได้ต้องการอาหารหรือที่อยู่ดีไปกว่านกนางนวลที่บินวนเวียนอยู่ในขณะที่กระดูกงูเรือแกลลีย์ของซีซาร์ครูดกับชายหาดอังกฤษเป็นครั้งแรก จากบรรดาสิ่งทั้งปวงที่ธรรมชาติได้ให้มา ถึงแม้จะมีมากมาย

เหลือเฟือตลอดไป สิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ยกเว้นมนุษย์
ย่อมจะสามารถรับเอาและเอาใจใส่เฉพาะเพียงเท่าที่จะพอสนองความต้องการซึ่งเจาะจงคงที่แน่นอน
ประโยชน์ที่สิ่งมีชีวิตเหล่านี้สามารถจะใช้ได้จากสิ่งที่มีเพิ่มหรือโอกาสที่เพิ่มขึ้นก็มีเพียงแต่จะขยายพันธุ์ออกไปเท่านั้น
แต่กับมนุษย์มิใช่เช่นนั้น
ความต้องการเยี่ยงสัตว์ของเขามิได้รับการบำบัดให้หมดไปเร็วไปกว่าที่ความต้องการใหม่ ๆ จะเกิดขึ้น อาหารเป็นสิ่งที่เขาต้องการก่อนเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับสัตว์
ต่อไปก็เป็นที่อยู่อาศัยเช่นเดียวกับสัตว์ และเมื่อได้รับสิ่งเหล่านี้แล้ว
สัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์ของเขาก็แสดงอิทธิพลโน้มน้าวเช่นเดียวกับของสัตว์
แต่จากนี้มนุษย์และสัตว์ก็แยกจากกัน สัตว์ไม่เคยไปเกินกว่าจุดนี้
แต่มนุษย์เพียงแต่เริ่มก้าวแรกแห่งการก้าวหน้าอันไม่รู้จักสิ้นสุด –
การก้าวหน้าที่สัตว์ไม่เคยย่างเหยียบเข้ามา การก้าวหน้าที่ห่างออกไปจากสัตว์และอยู่เหนือสัตว์
เมื่อความต้องการในด้านปริมาณได้รับการบำบัดแล้ว
มนุษย์ก็จะแสวงหาคุณภาพต่อไป
ความปรารถนาอันเดียวกันกับที่เขามีร่วมกับสัตว์ได้รับการขยาย ปรุงแต่งและยกสูงขึ้น
มิใช่ความหิวเท่านั้น แต่รสชาติด้วยที่แสวงหาความพอใจจากอาหาร
จากเสื้อผ้าเขาแสวงหาไม่เฉพาะแต่ความสุขสบายเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งประดับให้สวยงามด้วย
ที่พักกำบังอย่างหยาบ ๆ กลายเป็นบ้านเรือน
ความดึงดูดทางเพศที่ไม่รู้จักการเลือกเริ่มแปลงลักษณะเป็นอิทธิพลอันละเอียดแยบยล
และชีวิตสัตว์ที่กระด้างและสามัญก็เริ่มออกดอกเบ่งบานเป็นรูปร่างที่สวยงามละเอียดอ่อน
เมื่อความสามารถที่จะบำบัดความต้องการของมนุษย์ได้เพิ่มขึ้น
ความทะยานอยากก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อถูกดึงลงมาสู่ความต้องการในระดับต่ำ Lucullus

ก็จะกินเลี้ยงกับ Lucullus หมู 12
ตัวจะหมุนอยู่บนแกนเพื่อให้ได้เนื้อเพียงไม่กี่คำที่ย่างได้สุกพอเหมาะกับความต้องการของแอนโ
ตนี อาณาจักรทุกแห่งของธรรมชาติก็จะถูกปล้นเพื่อเพิ่มเสน่ห์ให้แก่คลีโอ-
พัตรา และระเบียงเสาหินอ่อนและสวนลอยและพีระมิดอันสูงเทียมเขาก็เกิดขึ้น
เมื่อผ่านขึ้นไปสู่ความต้องการในรูปที่สูงขึ้น
สิ่งที่หลับไหลอยู่ในพืชและขยับเขยื้อนเป็นครั้งคราวอยู่ในสัตว์ก็ตื่นขึ้นในมนุษย์
นัยน์ตาแห่งจิตใจเปิดกว้างออกและเขาก็ปรารถนาที่จะได้รู้
เขากัดฟันผจญความร้อนอันแผดกล้าของทะเลทรายและพายุอันเย็นเยือกแห่งทะเลขั้วโลก
แต่มิใช่เพื่ออาหาร

เขาเฝ้าตรวจตลอดคืน แต่ก็เพื่อพิสูจน์หาการโคจรของดวงดาวอันไม่รู้จักสิ้นสุด
เขาเพิ่มความลำบากมากยิ่งขึ้นเพื่อบำบัดความหิวที่ไม่ปรากฏในสัตว์ใด ๆ
เพื่อระงับความกระหายที่เดียรัจฉานไม่รู้จัก

ความปรารถนาอันไม่รู้จักหยุดยั้งของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อความต้องการเยี่ยงสัตว์ได้รับการบำบัด
หมดลงแล้วได้หันไปภายนอกสู่ธรรมชาติ ภายในสู่ตนเอง กลับหลังฝ่าหมอกที่ปกคลุมอดีต
ไปข้างหน้าสู่ความมืดแห่งอนาคต เขาแสวงหากฎภายใต้สิ่งต่าง ๆ
เขาใคร่จะรู้ว่าโลกเกิดขึ้นได้อย่างไรและดวงดาวแขวนอยู่ได้อย่างไร
และใคร่จะตรวจค้นการเกิดของชีวิตไปจนถึงต้นตอของมัน
และแล้วเมื่อมนุษย์ได้พัฒนาลักษณะที่สูงส่งของตนขึ้น ความปรารถนาที่สูงกว่าก็เกิดขึ้นอีก –
กิเลสแห่งกิเลสทั้งหลาย ความหวังแห่งบรรดาความหวังทั้งหลาย –
ความปรารถนาที่แม้แต่มนุษย์เองอาจจะช่วยเหลือทำให้ชีวิตดีขึ้นและสุกใสขึ้นได้โดยวิธีใดวิธีห
นึ่งด้วยการทำลายความขาดแคลนและความชั่ว ความเสียใจและความละอาย
เขาควบคุมและเหนี่ยวรั้งสัตว์ เขาหันหลังให้แก่พิธีฉลองและสละตำแหน่งอันทรงอำนาจ
เขาปล่อยให้ผู้อื่นเป็นผู้สะสมทรัพย์สิน สนองรสนิยมอันน่าพอใจ
อาบตัวเองในแสงแดดอันอบอุ่นของวันสั้น ๆ

เขาทำงานเพื่อผู้ที่เขาไม่เคยพบเห็นและไม่อาจจะพบเห็นได้ตลอดไป
เพื่อชื่อเสียงหรืออาจจะเป็นเพียงเพื่อความยุติธรรมที่หายากซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็หลังจากที่ก้อนดินไ
ด้หล่นพรูลงไปเคาะฝาหีบศพของเขานานแล้วเท่านั้น
เขายอมเหนื่อยยากไปล่วงหน้าในที่ซึ่งอากาศหนาวเย็น และแทบไม่มีผู้ใดส่งเสริมกำลังใจให้
มีหินแหลมคมและต้นไม้ที่มีหนามหนาทึบ
ท่ามกลางคำเย้ยหยันในปัจจุบันและคำถากถางที่เชือดเฉือนราวกับมีด เขาได้ก่อสร้างเพื่ออนาคต
เขาถากถางทางเล็ก ๆ ที่มนุษยชาติผู้ก้าวหน้าอาจจะขยายออกเป็นถนนหลวงในภายหลัง
ความปรารถนาสะสมมากขึ้นและเรียกร้องในด้านที่ยิ่งใหญ่ขึ้นและสูงส่งขึ้น
และดาวดวงหนึ่งที่โผล่ขึ้นทางตะวันออกก็นำทางเขาต่อไป ดูเถิด!
ชีพจรของมนุษย์เต้นด้วยความปรารถนาของพระผู้เป็นเจ้า –
เขาใคร่จะช่วยในกรรมวิธีของบรรดาดวงอาทิตย์ทั้งหลาย!

ช่องว่างไม่ห่างเกินกว่าที่การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกันจะเชื่อมต่อได้หรอกหรือ?
ถ้าให้อาหารมากขึ้นและเปิดข้อจำกัดของชีวิตออกให้เต็มที่ขึ้น
พืชหรือสัตว์จะสามารถแต่เพียงขยายพืชพันธุ์เท่านั้น แต่มนุษย์จะพัฒนาขึ้น ในสัตว์หรือพืช
พลังการขยายจะสามารถ

แต่เพียงขยายความมีอยู่ในจำนวนใหม่
ส่วนมนุษย์พลังนี้ย่อมมีแนวโน้มที่จะขยายความมีอยู่ในรูปที่สูงขึ้นไปและพลังที่กว้างขวางขึ้น
มนุษย์เป็นสัตว์ประเภทหนึ่ง แต่เขาเป็นสัตว์บวกด้วยสิ่งอื่นบางสิ่ง
เขาเป็นต้นไม้ของโลกในเทพนิยายซึ่งมีรากอยู่ในแผ่นดิน
แต่กิ่งที่สูงที่สุดอาจจะออกดอกอยู่บนสวรรค์!
ไม่ว่าจะหันไปทางใดก็ตาม
เหตุผลซึ่งเป็นเครื่องสนับสนุนทฤษฎีแห่งแนวโน้มเป็นนิจของพลเมืองที่จะกดดันต่อขีดจำกัดขอ

งเครื่องยังชีพนี้ย่อมแสดงให้เห็นข้อสมมตที่ไร้เหตุผล หรือตามที่นักตรรกวิทยากล่าว
ก็คือตัวกลางที่ไม่แจกลูก (undistributed middle) ข้อเท็จจริงมิได้ให้เหตุผลสนับสนุนมันเลย
ความคล้ายคลึงกันมิได้เอออวยไปด้วย
มันเป็นเพียงจินตนาการอันเพ้อฝันไปเท่านั้นเช่นเดียวกับจินตนาการที่ป้องกันมิให้มนุษย์ได้ตระ
หนักถึงความกลมและการโคจรของโลกมาเป็นเวลานาน มันเป็นทฤษฎีที่เหมือนกับว่า
ทุกสิ่งที่มิได้ผูกตรึงไว้กับโลกจะต้องหล่นลงไปเบื้องใต้เรา เหมือนกับทฤษฎีที่ว่าปลาเป็น ๆ
ที่เอาใส่ลงไปในภาชนะที่มีน้ำเต็มจะไม่ขับน้ำออกเลย มันไม่มีเหตุผลเช่นเดียวกัน
(ถ้ามิใช่ประหลาดวิตถารเช่นเดียวกัน)
กับข้อสมมตเท่าที่เราจะนึกได้ว่าแอดัมอาจกำหนดขึ้นถ้าเขามีจิตใจเป็นนักคำนวณและคิดหาการเ
ติบโตของทารกคนแรกของเขาจากอัตราการเติบโตในเดือนแรก ๆ จากข้อเท็จจริงที่ว่า
แรกเกิดนั้นทารกหนัก 10 ปอนด์และหลังจากนั้น 8 เดือนหนัก 20 ปอนด์
ด้วยความรู้ทางเลขคณิตซึ่งผู้คงแก่เรียนบางท่านเข้าใจว่าแอดัมจะมีอยู่
แอดัมก็อาจคำนวณตัวเลขได้ผลออกมาอย่างน่าตื่นเต้นเช่นเดียวกับแมลธัส
นั่นคือก่อนที่ทารกนั้นจะมีอายุครบ 10 ขวบก็จะหนักเท่ากับวัวตัวหนึ่ง เมื่อมีอายุ 12
ขวบจะหนักเท่ากับช้างตัวหนึ่ง และเมื่อมีอายุ 30 ปีจะหนักไม่ต่ำกว่า 175,716,339,548 ตัน

ข้อเท็จจริงก็คือไม่มีเหตุผลสำหรับเราที่จะต้องเดือดร้อนในเรื่องความกดดันของพลเมืองต่อเครื่อ
งยังชีพมากไปกว่าเหตุผลสำหรับแอดัมที่จะกังวลเกี่ยวกับความเติบโตอย่างรวดเร็วของทารกของ
เขา เท่าที่ข้ออนุมานได้รับการสนับสนุนจริง ๆ จากข้อเท็จจริงและแนะ

เป็นนัยจากความคล้ายคลึงกันนั้นก็คือว่ากฎแห่งจำนวนประชากรหมายถึงการปรุงปรับได้อย่างดี
เช่นที่การสืบสวนได้แสดงให้เห็นแล้วในกฎธรรมชาติอื่น ๆ

และไม่มีเหตุผลอะไรที่เราจะสมมติเอาว่าสัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์นั้นมีแนวโน้มที่จะก่อให้เ
กิดความทุกข์ยากและความชั่วร้ายขึ้นในพัฒนาการธรรมชาติของสังคม
มากไปกว่าที่เราจะสมมติว่าแรงแห่งความโน้มถ่วงจะต้องดึงดวงจันทร์มาสู่โลกและดึงโลกไปสู่
ดวงอาทิตย์ หรือมากไปกว่าที่จะสมมติจากการหดตัวของน้ำเมื่ออุณหภูมิลดลงจนถึง 32
องศาว่าแม่น้ำและทะเลสาบจะแข็งตัวไปจนถึงเบื้องล่างสุดและดังนั้นย่านอากาศปานกลางของโ
ลกก็จะอยู่อาศัยไม่ได้แม้แต่เมื่อถึงฤดูหนาวที่หนาวไม่มากนัก
มีข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีอยู่หลายประการที่ชี้ให้เห็นว่า
นอกจากการยับยั้งทางบวกและการยับยั้งที่สุขุมรอบคอบของแมลธัสแล้วยังมีการยับยั้งชนิดที่สา
มซึ่งเข้ามามีบทบาทกับการยกมาตรฐานแห่งความสุขสบายและพัฒนาการของสติปัญญา
ในนิคมใหม่ ๆ ในที่ซึ่งการต่อสู้กับธรรมชาติเหลือโอกาสไว้ให้น้อยสำหรับชีวิตแห่งสติปัญญา
และในชนชั้นที่ยากจนของประเทศเก่า ๆ
ผู้ซึ่งถึงแม้จะอยู่ท่ามกลางเศรษฐทรัพย์แต่ก็มิได้รับประโยชน์จากเศรษฐทรัพย์ดังกล่าวเลย
และถูกลดสภาพลงดำรงชีวิตอยู่เยี่ยงสัตว์นั้น
ปรากฏเป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราส่วนของการเกิดมีมากกว่าในชนชั้นที่เศรษฐทรัพย์ที่พอกพูนขึ้นแ
ก่ตนได้ก่อให้เกิดอิสรภาพ เวลาว่าง ความสุขสบายและชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้นและหลากหลายขึ้น
ข้อเท็จจริงนี้ซึ่งตระหนักกันมานานแล้วในภาษิตสามัญว่า
“คนรวยสำหรับโชคและคนจนสำหรับลูก ๆ” นั้นก็ได้รับการสังเกตจากแอดัม
สมิธผู้กล่าวว่ามิใช่สิ่งผิดธรรมดาที่จะได้พบสตรีชาวสก๊อตที่ยากจนกึ่งอดตายเป็นมารดาของเด็ก
23 หรือ 24 คน
และข้อเท็จจริงนี้ปรากฏเด่นชัดอย่างยิ่งทุกหนทุกแห่งจนถึงกับเพียงกล่าวถึงโดยอ้อมก็เพียงพอแ
ล้ว

ถ้ากฎแห่งจำนวนประชากรอันแท้จริงเป็นเช่นนั้น

ดังที่ข้าพเจ้าคิดว่าจะต้องเป็นแล้ว แทนที่แนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนจะเป็นแบบฉบับเดียวกันตลอด
ก็จะเข้มแข็งในที่ซึ่งประชา-

กรจำนวนมากขึ้นจะทำให้มีความสะดวกสบายขึ้นและในที่ซึ่งการดำรงอยู่ของมนุษยชาติถูกคุกคามด้วยความตายที่มีมาโดยสภาพเลวร้าย
แต่จะอ่อนแอเมื่อมนุษย์เราพัฒนาขึ้นสู่ระดับสูงและเมื่อมั่นใจได้ในความคงอยู่ของมนุษยชาติ
หรืออีกนัยหนึ่ง
กฎแห่งจำนวนประชากรย่อมสอดคล้องและขึ้นอยู่กับกฎแห่งพัฒนาการด้านสติปัญญา
และอันตรายใด ๆ ที่มนุษย์อาจจะเกิดขึ้นมาในโลกโดยไม่ได้รับสิ่งต่าง ๆ
นั้นย่อมจะไม่เกิดขึ้นจากกฎธรรมชาติ
แต่จากการปรับตัวเองไม่ได้ของสังคมซึ่งลงโทษให้มนุษย์ต้องขาดแคลนในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์
ข้าพเจ้าคิดว่าความจริงของข้อนี้จะปรากฏให้เห็นอย่างมีเหตุผลพอเพียงในเมื่อหลังจากที่ได้ทำความแจ่มแจ้งในพื้นฐานแล้วเราก็ตรวจค้นหากฎอันแท้จริงแห่งความจำเริญเติบโตของสังคม
แต่การที่จะคาดคิดเรื่องนี้ล่วงหน้าในขณะนี้จะกระทบกระเทือนลำดับการอธิบายเหตุผลตามธรรมชาติได้ ถ้าข้าพเจ้าได้รับความสำเร็จในการยืนยันข้อปฏิเสธ –
คือในการแสดงว่าทฤษฎีของแมลธัสมิได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริงด้วยเหตุผลที่เป็นเครื่องสนับสนุนทฤษฎีดังกล่าว – ก็จะเป็นการเพียงพอแล้วสำหรับปัจจุบัน
ในบทต่อไปข้าพเจ้าเสนอจะกล่าวยืนยันและแสดงว่าทฤษฎีนี้ถูกพิสูจน์หักล้างด้วยข้อเท็จจริง.

บทที่ 4

การพิสูจน์หักล้างทฤษฎีของแมลธัส

หลักคำสอนที่ว่าการเพิ่มจำนวนประชากรมีแนวโน้มที่จะลดค่าแรงลงและก่อให้เกิดความยาก-จนขึ้นนี้ฝังรากลึกยิ่งและผูกพันกับการอธิบายเหตุผลของวิชาเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันโดยตลอดทั่วถึงอย่างยิ่ง

หลักคำสอนนี้สอดคล้องกลมกลืนกับความคิดหลายประการของคนโดยทั่วไปอย่างเต็มที่และอาจจะเกิดขึ้นอีกได้ในรูปต่าง ๆ โดยง่ายอย่างยิ่ง

ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องเผชิญหน้าและแสดงความไม่เพียงพอของคำอธิบายที่เป็นเครื่องสนับสนุนหลักคำสอนนี้ในรายละเอียดบางประการก่อนที่จะนำหลักคำสอนไปทดสอบด้วยข้อเท็จจริง

เพราะว่าการยอมรับทฤษฎีนี้กันโดยทั่วไปได้เพิ่มตัวอย่างที่เด่นที่สุดอันหนึ่งให้แก่ตัวอย่างจำนวนมากซึ่งประวัติศาสตร์แห่งความคิดได้ให้ไว้ในข้อที่ว่าคนเราละเลยต่อข้อเท็จจริงได้ง่ายเพียงไรในเมื่อถูกปิดตาด้วยทฤษฎีอันหนึ่งที่ยอมรับกันล่วงหน้า

เราอาจนำทฤษฎีนี้ไปทดสอบในขั้นสูงสุดและขั้นสุดท้ายได้โดยง่ายด้วยข้อเท็จจริง

เป็นที่เห็นได้ว่าปัญหาที่ว่าการเพิ่มจำนวนพลเมืองจำเป็นจะต้องมีแนวโน้มที่จะลดค่าแรงและก่อให้เกิดความขาดแคลนขึ้นหรือไม่นั้นที่จริงก็คือปัญหาที่ว่ามันมีแนวโน้มที่จะลดปริมาณเศรษฐทรัพย์ซึ่งแรงงานจำนวนที่กำหนดอันหนึ่งจะสามารถผลิตได้หรือไม่นั่นเอง

นี่เป็นสิ่งที่หลักคำสอนในปัจจุบันเชื่อถือ
ทฤษฎีที่ยอมรับกันก็คือว่ายิ่งมีความต้องการจากธรรมชาติมากขึ้นเพียงใดธรรมชาติก็ยิ่งเอื้อเฟื้อตอบสนองน้อยลงเพียงนั้น ดังนั้นการใช้แรงงานมากขึ้นเป็น 2 เท่าจะไม่ทำให้ผลิตผลเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าด้วย
และเพราะฉะนั้นการเพิ่มจำนวนประชากรย่อมจะต้องมีแนวโน้มที่จะลดค่าแรงลงและทำให้ความยากจนรุนแรงยิ่งขึ้น
หรือตามวลีของแมลธัสก็คือจะต้องเป็นผลให้เกิดความชั่วร้ายและความทุกข์ยากขึ้น
ถ้าจะอ้างถ้อยคำของ John Stuart Mill ก็คือ:

"ไม่ว่าในสภาพอารยธรรมเช่นไร
พลเมืองจำนวนมากย่อมไม่ได้รับการตระเตรียมเลี้ยงดูเป็นส่วนรวมดีเท่ากับพลเมืองจำนวนที่น้อยกว่า
ความตระหนี่ถี่เหนียวของธรรมชาติ มิใช่ความอยุติธรรม

ของสังคม ที่เป็นสาเหตุแห่งการลงโทษอันเนื่องจากการมีพลเมืองมากเกินไป การแบ่งเศรษฐทรัพย์อย่างไม่ยุติธรรมมิได้ทำให้ความชั่วร้ายรุนแรงขึ้น อย่างมากที่สุดก็ทำให้เป็นที่รู้สึกกันเร็วขึ้นบ้างเท่านั้น
เป็นการเสียแรงเปล่าที่จะกล่าวว่าปากทั้งหลายที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับที่มนุษย์เพิ่มจำนวนขึ้นนั้นได้นำเอามือติดมาด้วย ปากใหม่ ๆ ต้องการอาหารมากเท่ากับปากเก่า ๆ แต่มือมิได้ผลิตมากเท่าเดิม
ถ้าพลเมืองทั้งสิ้นยึดถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในเครื่องมือการผลิตทั้งหลายและแบ่งผลิตผลโดยเท่าเทียมกันจริง ๆ ในระหว่างพลเมือง
และถ้าในสังคมที่จัดตั้งขึ้นเช่นนี้อุตสาหกรรมมีความแข็งขันและผลิตผลมีมากเช่นเดียวกับในปัจจุบัน
ก็จะมีเพียงพอที่จะทำให้ประชากรที่มีอยู่ทั้งหมดสุขสบายอย่างยิ่ง แต่เมื่อพลเมืองเหล่านั้นเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 2 เท่าดังเช่นที่จะเป็นอย่างไม่ต้องสงสัยภายใน 20
ปีเศษถ้าประชาชนมีนิสัยความเคยชินเช่นที่เป็นอยู่ขณะนี้ภายใต้ลักษณะที่เป็นการส่งเสริมเช่นนี้แล้วสภาพของพวกเขาจะเป็นอย่างไร?
ถ้าในขณะเดียวกันศิลปะวิทยาการในการผลิตมิได้เจริญขึ้นถึงขนาดที่เกือบไม่เคยมีตัวอย่างมาก่อนแล้ว
ดินที่เลวลงซึ่งมนุษย์จะต้องหันไปใช้
และการเพาะปลูกที่ต้องลำบากมากยิ่งขึ้นและให้ผลน้อยลงซึ่งต้องกระทำในที่ดินที่อุดมเพื่อจัดหาอาหารสำหรั

บพลเมืองที่เพิ่มขึ้นมากเช่นนั้นก็จะทำให้ทุกคนในประชาคมยากจนลงกว่าแต่ก่อนด้วยความจำเป็นที่เราไม่อาจเอาชนะได้
ถ้าประชากรยังคงเพิ่มขึ้นต่อไปในอัตราเดิมในไม่ช้าก็จะถึงเวลาที่จะไม่มีผู้ใดมีมากไปกว่าเพียงเท่าที่จำเป็น
และหลังจากนั้นไม่นานก็จะถึงเวลาที่ไม่มีผู้ใดมีสิ่งจำเป็นเพียงพอ
และการเพิ่มจำนวนประชากรต่อไปก็จะถูกหยุดยั้งไว้ด้วยความตาย" *

ข้าพเจ้าขอปฏิเสธข้อความนี้ทั้งหมด
ข้าพเจ้ายืนยันว่าความเป็นจริงนั้นตรงกันข้ามกับข้อความดังกล่าว
ข้าพเจ้ายืนยันว่าไม่ว่าสภาพอารยธรรมจะเป็นเช่นไร
พลเมืองจำนวนมากสามารถจะได้รับการตระเตรียมเลี้ยงดูเป็นส่วนรวมดีกว่าพลเมืองจำนวนที่น้อยกว่า ข้าพเจ้ายืนยันว่าความอยุติธรรมของสังคม มิใช่ความตระหนี่เหนียวแน่นของธรรมชาติที่เป็นสาเหตุแห่งความขาดแคลนและความทุกข์ยากซึ่งทฤษฎีที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบันอ้างว่าเป็นเพราะการมีพลเมืองมากเกินไป ข้าพเจ้ายืนยันว่าปากใหม่ ๆ
ซึ่งเกิดขึ้นมาพร้อมกับประชากรที่เพิ่มขึ้นนั้นมิได้ต้องการอาหารมากไปกว่าปากเก่า ๆ
ในขณะที่มือซึ่งปากทั้งหลายนำติดมาด้วยจะสามารถผลิตได้มากขึ้นตามธรรมชาติ
ข้าพเจ้ายืนยันว่า ถ้าสิ่งอื่นเท่าเทียมกันแล้ว ยิ่งมีพลเมืองมากขึ้นเท่าไร
ความสุขสบายซึ่งการแบ่งเศรษฐทรัพย์อย่างยุติธรรมจะให้แก่แต่ละคนนั้นจะยิ่งมีมากขึ้นเท่า

* "Principles of Political Economy," Book I, Chap. XIII, Sec. 2.

นั้น ข้าพเจ้ายืนยันว่าในสภาพความเสมอภาค
การเพิ่มจำนวนประชากรตามธรรมชาติจะมีแนวโน้มเป็นนิจที่จะทำให้ทุกคนรวยขึ้นแทนที่จะยากจนลง

เช่นนี้ ข้าพเจ้าก็ได้เข้าร่วมวงโต้เถียงด้วยแล้วอย่างแน่แท้
และเสนอให้ทดสอบปัญหาด้วยข้อเท็จจริง

แต่จงสังเกต (เพราะแม้แต่จะต้องเสี่ยงกับการกล่าวซ้ำ
ข้าพเจ้าก็ปรารถนาจะเตือนผู้อ่านมิให้มีความคิดสับสนซึ่งเป็นที่สังเกตได้แม้แต่ในบรรดานักเขียนที่มีชื่อเสียงยิ่งใหญ่)
ว่าปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งแยกออกมาจากเรื่องนี้มิใช่ปัญหาที่ว่ามีการผลิตเครื่องยังชีพมากที่สุดในขั้นใดของจำนวนประชากร?
แต่เป็นปัญหาที่ว่าพลังการผลิตเศรษฐทรัพย์ปรากฏมากที่สุดในขั้นใดของจำนวนประชากร?
เพราะว่าพลังการผลิตเศรษฐทรัพย์ในรูปใด ๆ ก็ตามคือพลังการผลิตเครื่องยังชีพ –
และการบริโภคเศรษฐทรัพย์ในรูปใด ๆ
หรือการบริโภคพลังการผลิตเศรษฐทรัพย์ย่อมเสมือนหนึ่งการบริโภคเครื่องยังชีพ
เช่นว่าข้าพเจ้ามีเงินอยู่ในกระเป๋า
ข้าพเจ้าอาจจะใช้เงินนี้ซื้ออาหารหรือบุหรี่หรือเครื่องเพชรหรือตั๋วดูละครก็ได้
และในขณะที่ข้าพเจ้าใช้เงินไปนั้นข้าพเจ้าก็ได้เป็นผู้กำหนดให้มีการใช้แรงงานไปในการผลิตอาหาร บุหรี่ เครื่องเพชร หรือการแสดงละคร เครื่องเพชรชุดหนึ่งมีมูลค่าเท่ากับแป้งหลายแบร์เรล – นั่นคือโดยเฉลี่ยการผลิตเครื่องเพชรต้องใช้แรงงานมากพอ ๆ
กับที่จะใช้ผลิตแป้งจำนวนมากเช่นนั้น
ถ้าข้าพเจ้าเอาเครื่องเพชรบรรทุกลงไปบนตัวภรรยาของข้าพเจ้า
นั่นก็เป็นการใช้พลังการผลิตเครื่องยังชีพมากเสมือนหนึ่งว่าข้าพเจ้าได้อุทิศอาหารจำนวนมากเพื่อความอวดโก้นั่นเอง ถ้าข้าพเจ้าหาคนรับใช้ไว้คนหนึ่ง
ข้าพเจ้าก็ดึงเอาคนที่อาจไถนาได้มาจากคันไถคนหนึ่ง
การเลี้ยงดูและบำรุงม้าแข่งตัวหนึ่งย่อมต้องการความเอาใจใส่และแรงงานที่เพียงพอสำหรับจะเลี้ยงดูและบำรุงม้าใช้งานหลายตัว
การทำลายเศรษฐทรัพย์ในการตามประทีปโคมไฟโดยทั่วไปหรือในการยิงสลุตก็เท่ากับการเผาอาหารจำนวนมากให้ไหม้หมดไป การดำรงไว้ซึ่งทหารกรมหนึ่ง
หรือเรือรบลำหนึ่งพร้อมทั้งทหารประจำเรือก็คือการแบ่งแรงงานมาใช้ในด้านที่ไม่เกิดผลิตผลซึ่งสามารถที่จะผลิตเครื่องยัง

ชีพได้สำหรับประชาชนหลายพันคน ดังนั้นเราจะวัดความสามารถของพลเมืองเพียงกลุ่มใด ๆ
ที่จะผลิตสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตด้วยสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตที่ผลิตขึ้นมาจริง ๆ มิได้
แต่ต้องวัดด้วยการใช้ความสามารถไปในทุกทาง
ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้เหตุผลอย่างเป็นนามธรรม
ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริงง่าย ๆ
พลังสัมพัทธ์ในการผลิตเศรษฐทรัพย์ลดลงเมื่อประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นกระนั้นหรือ?

ข้อเท็จจริงเป็นที่รู้กันดีโดยทั่วไปอยู่แล้วจนจำเป็นแต่เพียงที่จะเรียกร้องให้หันไปสนใจด้วยเท่านั้น ในสมัยปัจจุบันเราได้เห็นประชาคมหลายประชาคมมีพลเมืองเพิ่มมากขึ้น
ในขณะเดียวกันนั้นประชาคมเหล่านั้นมิได้มีเศรษฐทรัพย์เพิ่มมากขึ้นโดยรวดเร็วกว่าเสียอีกหรอกหรือ? เราเห็นว่าประชาคมหลายแห่งยังคงมีพลเมืองเพิ่มขึ้นอีก
ประชาคมเหล่านี้มิได้มีเศรษฐทรัพย์เพิ่มโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นอีกหรอกหรือ? มีข้อสงสัยใด ๆ
ไหมว่าในขณะที่อังกฤษมี
พลเมืองเพิ่มขึ้นด้วยอัตราร้อยละ 2 ต่อปีนั้น
เศรษฐทรัพย์ของอังกฤษได้เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่สูงกว่า?
ไม่จริงหรือว่าในขณะที่พลเมืองของสหรัฐฯ กำลังเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าทุก ๆ 29 ปีนั้น *
เศรษฐทรัพย์ของประเทศนี้ได้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าภายในระยะเวลาที่สั้นกว่ามาก?
ไม่จริงหรือว่าภายใต้สภาพเช่นเดียวกัน –
นั่นคือในบรรดาประชาคมที่มีพลเมืองคล้ายคลึงกันในอารยธรรมขั้นเดียวกัน –
ประชาคมที่มีพลเมืองหนาแน่นที่สุดก็ร่ำรวยที่สุดด้วย? รัฐต่าง ๆ
ทางตะวันออกที่มีพลเมืองหนาแน่นกว่าเมื่อคิดตามอัตราส่วนของพลเมืองแล้วมิได้ร่ำรวยกว่ารัฐทางตะวันตกหรือทางใต้ที่มีพลเมืองบางเบากว่าหรอกหรือ?
ประเทศอังกฤษซึ่งมีพลเมืองหนาแน่นยิ่งกว่ารัฐทางตะวันออกของสหรัฐฯ
เสียอีกนั้นมิได้ร่ำรวยกว่าตามอัตราส่วนด้วยหรอกหรือ?

ท่านจะได้เห็นเศรษฐทรัพย์ถูกใช้ไปในทางที่ไม่เกิดผลิตผลอย่างสุรุ่ยสุร่ายที่สุด –
เช่นตึกรามอันมีราคาแพง เครื่องเรือนอันวิจิตร เครื่องใช้ รูปปั้น รูปภาพ สวนสนุกและเรือยอช์ต
ได้ที่ใด? มิใช่ในที่ซึ่งพลเมืองหนาแน่นที่สุดแทนที่จะเป็นที่ซึ่งพลเมืองเบาบางที่สุดหรอกหรือ?
ท่านจะเห็นผู้ที่อยู่ได้ด้วย

* อัตราจนถึง ค.ศ. 1860 คือร้อยละ 35 ต่อทศวรรษ

ผลิตกรรมทั่วไปโดยตนเองไม่ต้องใช้แรงงานในการผลิต – เช่น เศรษฐีเจ้าสำราญ ขโมย ตำรวจ
คนรับใช้ ทนายความ นักวรรณกรรม และทำนองนี้ ด้วยอัตราส่วนจำนวนมากที่สุดได้ที่ใด?
มิใช่ในที่ซึ่งพลเมืองหนาแน่นแทนที่จะเป็นในที่ซึ่งมีพลเมืองเบาบางหรอกหรือ?
ทุนหลั่งไหลมาจากไหนเพื่อการลงทุนที่ได้รับผลตอบแทน?
มิใช่จากประเทศที่มีพลเมืองหนาแน่นไปยังประเทศที่มีพลเมืองเบาบางหรือ?
สิ่งเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นอย่างแน่นอนว่าเศรษฐทรัพย์มีมากที่สุดในที่ซึ่งพลเมืองหนาแน่นที่สุ
ด
แสดงว่าการผลิตเศรษฐทรัพย์ต่อปริมาณแรงงานอันหนึ่งย่อมเพิ่มขึ้นเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้
น สิ่งเหล่านี้ปรากฏชัดเจนไม่ว่าเราจะมองไปที่ใด ในอารยธรรมระดับเดียวกัน
ศิลปะวิทยาการในการผลิตขั้นเดียวกัน การปกครองขั้นเดียวกัน ฯลฯ
ประเทศที่มีพลเมืองหนาแน่นที่สุดย่อมมั่งคั่งที่สุดด้วยเสมอ

ขอให้เราพิจารณากรณีหนึ่งโดยเฉพาะ
และเป็นกรณีที่เมื่อเห็นครั้งแรกก็ดูเหมือนจะสนับสนุนทฤษฎีที่เรากำลังพิจารณาอยู่ได้ดีที่สุดใน
บรรดากรณีทั้งหลายที่จะยกขึ้นมาอ้างได้ –
นั่นคือกรณีของประชาคมที่ค่าแรงได้ลดลงอย่างมากในขณะที่พลเมืองได้เพิ่มขึ้นสูงและมิใช่เป็น
การอนุมานเอาอย่างน่าสงสัย
แต่เป็นข้อเท็จจริงอันเด่นชัดที่ว่าความเอื้ออารีของธรรมชาติได้ลดลง

ประชาคมนั้นก็คือแคลิฟอร์เนีย เมื่อผู้อพยพคลื่นแรกหลั่งไหลเข้าสู่แคลิ-
ฟอร์เนียตอนที่ค้นพบทองคำนั้น พวกนี้ได้พบดินแดนที่ธรรมชาติมีอารมณ์โอบเอื้ออย่างที่สุด
โดยใช้เครื่องมือที่โบราณที่สุดเขาสามารถที่จะนำเอาวัตถุอันเป็นประกายวาววับซึ่งอยู่ ณ
ที่นั้นมาหลายพันปีแล้วไปจากฝั่งแม่น้ำและสันดอนได้เป็นปริมาณที่ทำให้ค่าแรงวันละหนึ่งออน
ซ์ (16 ดอลลาร์) เป็นเพียงอัตราปกติ
ทุ่งราบอันปกคลุมไปด้วยหญ้าที่มีประโยชน์คึกคักไปด้วยฝูงม้าและวัวควายอันสุดคณานับ
มีจำนวนมากจนนักเดินทางสามารถจะย้ายอานไปผูกกับม้าตัวใหม่ได้ตามชอบใจหรือจะฆ่าวัวก็ไ
ด้ถ้าเขาต้องการเนื้อ โดยเหลือหนังซึ่งเป็นส่วนเดียวที่มีค่าไว้ให้แก่เจ้าของ
จากที่ดินอันอุดมซึ่งใช้ทำการกสิกรรมเป็นอันดับแรก เพียงแต่การไถและหว่านก็นำมา

ซึ่งพืชผลขนาดที่ในประเทศเดิม ๆ
จะต้องได้มาด้วยการใช้ปุ๋ยและการเพาะปลูกอย่างทั่วถึงที่สุดเท่านั้น
และก็ไม่สามารถจะได้รับผลเช่นนี้โดยง่ายเลย ในแคลิฟอร์เนียระยะต้น ๆ
ท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติเช่นนี้ ค่าแรงและดอกเบี้ยสูงกว่าที่อื่นใดในโลก
ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติอันไม่เคยมีใครแตะต้องนี้ได้ลดถอยลงเรื่อย ๆ
เมื่อประชากรที่เพิ่มขึ้นมีความต้องการมากยิ่งขึ้น ๆ การขุดหาทองได้ผลน้อยลง ๆ
จนกระทั่งเดี๋ยวนี้เราก็ไม่ได้แลเห็นการขุดหาทองที่มีค่าควรแก่การพูดถึงอีกและการทำเหมืองทอ
งคำต้องใช้ทุนมาก ต้องมีความชำนาญมาก และต้องใช้เครื่องจักรกลอันประณีต
ทั้งยังต้องเสี่ยงมากด้วย “ม้ามีราคาเป็นเงิน”
และต้องนำวัวควายที่เลี้ยงในทุ่งราบแห่งรัฐเนวาดาลำเลียงทางรถไฟข้ามเทือก
เขามาฆ่าในโรงฆ่าสัตว์ในเมืองซานฟรานซิสโก ขณะที่ชาวนาก็เริ่มสงวนฟางไว้และมองหาปุ๋ย
ที่ดินที่เพาะปลูกจะให้พืชผล 3 ปีในจำนวน 4 ปีก็ทั้งยากถ้าไม่มีการชลประทาน

ในขณะเดียวกันค่าแรงและดอกเบี้ยก็ลดต่ำลงเรื่อย ๆ
เดี๋ยวนี้มีคนจำนวนมากที่ยินดีจะทำงานโดยสัปดาห์หนึ่งได้รับค่าแรงน้อยกว่าที่ตนเคยเรียกร้องสำหรับวันหนึ่ง
และมีการให้กู้เงินเป็นปีด้วยอัตราดอกเบี้ยที่เดิมสำหรับเดือนหนึ่งก็แทบจะไม่คิดกันว่าเป็นการขูดรีด
ความเกี่ยวพันระหว่างผลผลิตของธรรมชาติที่ลดลงกับอัตราค่าแรงที่ลดลงนั้นเป็นความเกี่ยวพันระหว่างสาเหตุกับผลลัพธ์กระนั้นหรือ?
จริงหรือที่ว่าค่าแรงต่ำลงเพราะแรงงานให้เศรษฐทรัพย์น้อยลง? ตรงกันข้าม!
แทนที่พลังการผลิตเศรษฐทรัพย์ของแรงงานในแคลิฟอร์เนียใน ค.ศ. 1879 จะลดลงต่ำกว่าใน ค.ศ. 1849 ข้าพเจ้ากลับได้ประจักษ์ว่ามันสูงขึ้น
และสำหรับข้าพเจ้าดูเหมือนว่าไม่มีใครเลยที่คิดถึงว่าในระหว่างระยะนี้ประสิทธิภาพของแรงงานในแคลิฟอร์เนียได้เพิ่มขึ้นมากมายเพียงไรด้วยถนน ท่าเรือ ทางน้ำ ทางรถไฟ
เรือเครื่องจักรไอน้ำ โทรเลข และเครื่องจักรกลทุกชนิด
ด้วยการติดต่อกับส่วนที่เหลือของโลกใกล้ชิดขึ้น
และด้วยลักษณะการประหยัดอีกสุดคณานับตามหลักเศรษฐกิจอันเนื่องจากมีพลเมืองมากขึ้น
แล้วผู้นั้นจะยังสามารถสงสัยได้ว่าผลตอบแทนที่แรงงาน

ได้รับจากธรรมชาติในแคลิฟอร์เนียทั้งหมดในขณะนี้จะไม่มากมายเกินไปกว่าที่ได้รับในสมัยที่แหล่งแร่ยังไม่หมดไปและดินแดนยังใหม่อยู่ –
การเพิ่มความสามารถในด้านปัจจัยเกี่ยวกับมนุษย์ได้เพิ่มขึ้นมากเกินกว่าเพียงที่จะชดใช้สำหรับการลดความสามารถในด้านปัจจัยเกี่ยวกับธรรม-ชาติ

ข้อยุตินี้ได้รับการพิสูจน์ว่าถูกต้องโดยข้อเท็จจริงหลายประการซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริโภคเศรษฐทรัพย์ขณะนี้มากกว่าที่เคยเป็นในขณะนั้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนกรรมกร
แทนที่ประชากรจะมีแต่ชายในวัยฉกรรจ์แทบทั้งสิ้น
บัดนี้กลับมีสตรีและเด็กจำนวนมากได้รับการเลี้ยงดูอยู่ และคนอื่น ๆ
ที่มิใช่ผู้ผลิตได้เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนที่มากมายยิ่งกว่าการเพิ่มพล-เมือง
เครื่องบำรุงความสุขได้เพิ่มขึ้นมากมายยิ่งกว่าที่ค่าแรงลดลง
ในที่ซึ่งบ้านที่ดีที่สุดเคยเป็นแต่กระท่อมทำด้วยผ้าและกระดาษบัดนี้ได้กลายเป็นอาคารซึ่งมีความงามสง่าแข่งได้กับพระราช-วังแห่งยุโรป
มีรถม้าตามท้องถนนในเมืองซานฟรานซิสโกและเรือยอช์ตเพื่อความเพลิดเพลินอยู่ในอ่าวของเมือง ชนชั้นที่ดำรงชีวิตอย่างหรูหราอยู่ได้ด้วยรายได้ของตนได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
มีคนรวยซึ่งจะทำให้ดูเหมือนว่าคนรวยที่สุดในระยะต้น ๆ
ดีกว่ายาจกเพียงเล็กน้อยถ้านำมาเปรียบเทียบกัน – กล่าวสั้น ๆ
มีหลักฐานที่เด่นที่สุดและยืนยันได้แน่นอนที่สุดอยู่ทั่วไปที่แสดงว่าการผลิตและการบริโภคเศรษฐทรัพย์ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าที่พลเมืองเพิ่มขึ้นเสียอีก
และแสดงว่าถ้าชนชั้นใดได้รับผลตอบแทนน้อยลงแล้วนั่นเป็นเพราะความไม่เท่าเทียมกันในการวิภาคเศรษฐทรัพย์มีมากขึ้นแต่เพียงประการเดียว

สิ่งที่ปรากฏเด่นชัดในกรณีนี้จะปรากฏเด่นชัดในที่ซึ่ง
เราขยายการสำรวจออกไปด้วย
ดินแดนที่ร่ำรวยที่สุดมิใช่ดินแดนที่มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ที่สุด
แต่เป็นดินแดนที่แรงงานมีประสิทธิภาพสูงสุด – ไม่ใช่เม็กซิโกแต่เป็นรัฐแมสซาชูเสตส์
มิใช่บราซิลแต่เป็นอังกฤษ ถ้าสิ่งอื่น ๆ
เท่าเทียมกันแล้วประเทศที่มีพลเมืองหนาแน่นที่สุดและกดดันอย่างหนักที่สุดต่อขีดความสามารถของธรรมชาติจะเป็นประเทศที่จะสละผลิตผลไปในทางฟุ่มเฟือยและเลี้ยงดูพวกที่มิใช่ผู้ผลิตได้ด้วยอัตราส่วนที่มากที่สุด จะเป็นประเทศที่มีทุนหลั่งไหลออก จะเป็นประเทศที่ทน

ทานต่อการสูญเสียได้มากที่สุดในยามฉุกเฉินเช่นสงคราม
ที่ว่าในประเทศที่มีพลเมืองหนาแน่นเช่นอังกฤษการผลิตเศรษฐทรัพย์เมื่อเทียบอัตราส่วนกับแรงงานที่ใช้แล้วจะผลิตได้มากกว่าประ-เทศใหม่ ๆ
ซึ่งมีค่าแรงและดอกเบี้ยสูงกว่านั้นจะเห็นได้ชัดเจนจากข้อเท็จจริงที่ว่าถึงแม้จะมีพล-เมืองในอัตราส่วนที่น้อยกว่ามากใช้แรงงานไปในการผลิต
แต่ก็มีของเหลือมากมายกว่าสำหรับใช้เพื่อความมุ่งหมายอื่น ๆ นอกไปจากเพื่อให้สิ่งที่จำเป็น
ในประเทศใหม่แรงงานเท่าที่จะใช้ได้ทั้งหมดของประชาคมถูกอุทิศไปในการผลิต –
ไม่มีบุรุษที่แข็งแรงดีคนใดที่จะไม่ทำงานบางชนิดที่ก่อผลิตผล
ไม่มีสตรีที่แข็งแรงดีคนใดที่จะละเว้นจากงานในเรือน ไม่มีคนเข็ญใจหรือขอทาน
ไม่มีคนรวยที่อยู่ว่าง
ไม่มีชนชั้นที่อุทิศแรงงานของตนเพื่อปรนนิบัติให้ความสะดวกสบายหรือความพอใจแก่คนรวย
ไม่มีชนชั้นอักษรศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ
ไม่มีชนชั้นอาชญากรผู้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการเอาสังคมเป็นเหยื่อ
ไม่มีชนชั้นใหญ่ที่ได้รับการค้ำจุนอยู่เพื่อป้องกันสังคมจากพวกเขา
แต่ถึงแม้จะใช้แรงงานทั้งหมดของประชาคมไปในการผลิตเช่นนี้แล้ว
ก็ยังไม่มีการบริโภคเศรษฐทรัพย์ถึงขนาดที่ดำเนินไปในประเทศเก่า ๆ
โดยเทียบอัตราส่วนกับพลเมืองทั้งหมด และไม่สามารถจะบริโภคได้ถึงขนาดนั้นด้วย
เพราะถึงแม้ว่าสภาพของชนชั้นต่ำสุดจะดีกว่าและไม่มีผู้ใดที่จะไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้
แต่ก็ไม่มีผู้ใดที่ได้มากกว่านั้นมากนัก –
มีน้อยคนหรือไม่มีเลยที่จะสามารถดำรงชีวิตอย่างที่จะเรียกในประเทศเก่า ๆ ได้ว่าฟุ่มเฟือย
หรือแม้แต่สุขสบาย นั่นคือในประเทศเก่า ๆ
การบริโภคเศรษฐทรัพย์ตามอัตราส่วนกับพลเมืองมีมากกว่า
ถึงแม้อัตราส่วนแรงงานที่อุทิศไปในการผลิตเศรษฐทรัพย์จะน้อยกว่าก็ตาม – หรือ

กรรมกรจำนวนน้อยกว่าผลิตเศรษฐทรัพย์ได้มากกว่า เพราะว่าจะต้องมีการผลิตเศรษฐ-ทรัพย์ก่อนที่เศรษฐทรัพย์จะถูกบริโภค

อย่างไรก็ตามอาจมีผู้กล่าวได้ว่า เศรษฐทรัพย์ของประเทศเก่า ๆ ที่เหนือกว่ามิใช่เป็นเพราะพลังในการผลิตมีเหนือกว่า แต่เป็นเพราะการสะสมเศรษฐทรัพย์ไว้ซึ่งประเทศใหม่ ๆ ยังไม่มีเวลาที่จะกระทำเช่นนั้น

เป็นการดีที่เราจะพิจารณาความคิดแห่งเศรษฐทรัพย์ที่สะสมไว้นี้สักครู่หนึ่ง

ความจริงก็คือว่าเราอาจจะสะสมเศรษฐทรัพย์ไว้ได้เพียงเล็กน้อย และโดยแท้จริงแล้วประชาคมก็หาเลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้นเหมือนกับคนส่วนมาก เศรษฐทรัพย์จะไม่ทนทานต่อการสะสมได้มากนัก มันจะดำรงอยู่ไม่ได้นานยกเว้นแต่ในรูปที่ไม่สำคัญนักเพียง 2-3 แบบ สสารของสากลจักรวาลซึ่งกลายเป็นเศรษฐทรัพย์เมื่อแรงงานได้ปรุงแต่งให้เป็นรูปที่ต้องการแล้วย่อมมีแนวโน้มอยู่เป็นนิจที่จะกลับคืนสู่สถานะดั้งเดิม เศรษฐทรัพย์บางแบบจะคงอยู่ได้เพียง 2-3 ชั่วโมง บางแบบคงอยู่ได้ 2-3 วัน บางแบบคงอยู่ได้ 2–3 เดือน บางแบบอยู่ได้ 2-3 ปี และมีเศรษฐทรัพย์อยู่ไม่กี่แบบที่จะผ่านจากชั่วอายุหนึ่งไปอีกชั่วอายุหนึ่ง จงพิจารณาเศรษฐทรัพย์ในรูปที่ถาวรและมีประโยชน์ที่สุดบางแบบ – เรือ บ้านเรือน ทางรถไฟ เครื่องจักรกล ถ้ามิได้ใช้แรงงานไปในการรักษาและซ่อมบำรุงอยู่เสมอแล้วเศรษฐทรัพย์เหล่านี้ก็เกือบจะไร้ประโยชน์ในทันที จงหยุดใช้แรงงานในประชาคมใด ๆ ก็ได้และเศรษฐทรัพย์จะสูญสิ้นไปเกือบเสมือนสายน้ำพุที่หายไปเมื่อตัดทางไหลของน้ำ จงให้มีการใช้แรงงานใหม่อีกและเศรษฐทรัพย์ก็จะกลับปรากฏใหม่เกือบในทันที นี่เป็นที่สังเกตกันมานานแล้วในที่ซึ่งสงครามหรือภัยอื่น ๆ ได้กวาดล้างเศรษฐทรัพย์ให้สูญสิ้นไปโดยพลเมืองไม่ได้รับอันตราย

ปัจจุบันกรุงลอนดอนมิได้มีเศรษฐ- ทรัพย์น้อยลงเนื่องจากอัคคีภัยครั้งใหญ่ใน ค.ศ. 1666 และชิคาโกก็มิได้มีเศรษฐทรัพย์น้อยลงเพราะอัคคีภัยครั้งใหญ่ใน ค.ศ. 1870 ในพื้นที่หลายเอเคอร์ที่ถูกไฟเผาผลาญไปนั้น
ตึกรามอันงามสง่ายิ่งขึ้นได้ผุดขึ้นด้วยน้ำมือของแรงงานโดยมีสินค้ามากยิ่งขึ้นและคนแปลกถิ่นที่ไม่ทราบถึงประวัติของเมืองและเดินผ่านไปตามถนนอันโอ่อ่าเหล่านั้นจะนึกไม่ถึงเลยว่าเมื่อ 2-3 ปีมาแล้วมีแต่เถ้าถ่านดำไหม้และความว่างเปล่า หลักอันเดียวกัน –
ที่ว่าเศรษฐทรัพย์ย่อมได้รับการก่อกำเนิดขึ้นใหม่เป็นนิจนั้น –
ก็ปรากฏเด่นชัดในเมืองใหม่ทุกแห่ง
ถ้ามีพลเมืองเช่นเดียวกันและแรงงานมีประสิทธิภาพเท่ากัน
เมืองเมื่อวานนี้ก็จะมีและได้รื่นรมย์กับเศรษฐทรัพย์มากเท่า ๆ กับเมืองที่ชาวโรมันสถาปนาขึ้น ไม่มีใครที่ได้เห็นเมืองเมลเบิร์นหรือซานฟรานซิสโกแล้วจะอาจสงสัยได้ว่าถ้าได้ลำเลียงพลเมืองของอังกฤษไปยังนิวซีแลนด์โดยทิ้งเศรษฐทรัพย์ที่ได้สะสมทั้ง

หมดไว้เบื้องหลัง นิวซีแลนด์จะไม่ร่ำรวยเท่าเทียมกับอังกฤษในสมัยนี้ในไม่ช้า หรือโดยกลับกัน
ถ้าพลเมืองของอังกฤษลดลงจนมีเบาบางเช่นเดียวกับประชากรของนิวซีแลนด์ในปัจจุบันแล้ว ถึงแม้จะมีเศรษฐทรัพย์สะสมอยู่ ในไม่ช้าพลเมืองดังกล่าวก็จะยากจนเช่นเดียวกัน
ดูเหมือนเศรษฐทรัพย์ที่สะสมไว้จะมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งที่สัมพันธ์กับสังคมทำนองเดียวกับที่อาหารที่สะสมไว้มีต่อร่างกาย
เศรษฐทรัพย์ที่สะสมไว้บางอย่างเป็นสิ่งจำเป็นและอาจจะดึงเอามาใช้ได้ในยามฉุกเฉินในระดับหนึ่ง
แต่เศรษฐทรัพย์ที่คนรุ่นก่อนได้ผลิตขึ้นมามิได้เป็นเหตุผลสำหรับการบริโภคของคนรุ่นปัจจุบันมากไปกว่าที่ว่าอาหารที่ชายคนหนึ่งกินเมื่อปีกลายจะสามารถให้กำลังแก่เขาได้ในปัจจุบันเลย

แต่ถึงแม้จะไม่คิดถึงข้อพิจารณาเหล่านี้
ซึ่งข้าพเจ้ากล่าวถึงโดยปริยายในลักษณะทั่ว ๆ ไปมากกว่าที่จะเป็นในลักษณะพิเศษก็ตาม
ก็เห็นได้ชัดว่าเศรษฐทรัพย์ที่สะสมไว้มากกว่า
จะเป็นเหตุผลสำหรับการบริโภคเศรษฐทรัพย์มากขึ้นได้ก็เฉพาะแต่ในกรณีที่เศรษฐ-
ทรัพย์ซึ่งสะสมไว้ได้ลดปริมาณลงเท่านั้น
และในที่ซึ่งได้บำรุงรักษาเศรษฐทรัพย์ที่สะสมไว้เท่าเดิม
หรือถ้าจะให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นอีกก็คือที่ซึ่งเศรษฐทรัพย์ได้เพิ่มขึ้นนั้น การบริโภคเศรษฐ-
ทรัพย์มากขึ้นย่อมหมายถึงว่ามีการผลิตเศรษฐทรัพย์มากขึ้นด้วย บัดนี้
ไม่ว่าเราจะเปรียบเทียบประชาคมต่าง ๆ
ระหว่างกันเองหรือว่าจะเปรียบเทียบประชาคมเดียวกันดูในระยะเวลาที่ต่างกัน
ก็จะเห็นได้ชัดว่าสภาพที่ก้าวหน้าซึ่งแสดงด้วยการเพิ่มจำนวนพลเมืองก็ปรากฏการบริโภคและก
ารสะสมเศรษฐทรัพย์เพิ่มขึ้นด้วย มิใช่เฉพาะเป็นส่วนรวมทั้งสิ้นเท่านั้น แต่เมื่อคิดเป็นต่อคนด้วย
และดังนั้นการเพิ่มจำนวนพลเมืองเท่าที่ได้ปรากฏมาแล้วไม่ว่าในที่ใดจึงมิได้หมายถึงการลดแต่
หมายถึงการเพิ่มการผลิตเศรษฐทรัพย์โดยเฉลี่ย

และเหตุผลสำหรับข้อนี้ก็ปรากฏเด่นชัด
เพราะถึงแม้ถ้าการเพิ่มจำนวนพลเมืองจะได้ลดความสามารถของปัจจัยที่เกี่ยวกับธรรมชาติในด้า
นเศรษฐทรัพย์ลงโดยการบังคับให้ต้องหันไปใช้ที่ดินที่กันดารขึ้น ฯลฯ
แต่มันก็เพิ่มความสามารถของปัจจัยที่เกี่ยวกับมนุษย์ขึ้นมากจนเกินกว่าที่จะเพียงชดเชยให้ คน
20 คนทำงานร่วมกันในที่ซึ่งธรรมชาติตระหนี่ถี่เหนียวจะผลิต

เศรษฐทรัพย์ได้มากกว่า 20 เท่าของที่คนหนึ่งจะผลิตได้ในที่ซึ่งธรรมชาติเอื้ออารีอย่างที่สุด
ยิ่งมีพลเมืองหนาแน่นเท่าไร การแบ่งงานก็กระทำได้ละเอียดขึ้นเท่านั้น
ความประหยัดในการผลิตและในการแจกจ่ายก็มีมากขึ้นเพียงนั้น และดังนั้น
ความจริงจึงเป็นตรงกันข้ามกับหลักคำสอนของแมลธัส

และภายในขอบเขตซึ่งเรามีเหตุผลที่จะคิดได้ว่าพลเมืองจะเพิ่มขึ้นต่อไปนั้น
ไม่ว่าในสภาพอารยธรรมเช่นไร
ประชาชนจำนวนมากขึ้นย่อมสามารถจะผลิตเศรษฐทรัพย์ได้มากขึ้นเมื่อคิดเทียบส่วนกับจำนวนพลเมือง และสนองความต้องการของตนได้เต็มที่ขึ้นยิ่งกว่าที่ประชา-
ชนจำนวนน้อยจะสามารถกระทำได้

จงดูที่ข้อเท็จจริงตรง ๆ
มีอะไรที่จะแจ่มชัดไปกว่าที่ว่าสาเหตุแห่งความยากแค้นซึ่งแผ่อยู่ในศูนย์กลางของอารยธรรมนั้นมิใช่เนื่องจากความอ่อนแอของพลังการผลิต?
ในประเทศที่ความยากแค้นปรากฏรุนแรงที่สุดกลับปรากฏชัดว่าพลังการผลิตเข้มแข็งเพียงพอที่จะให้ไม่เพียงแต่ความสุขสบายเท่านั้นแต่รวมถึงความฟุ่มเฟือยด้วยแก่ชนชั้นต่ำที่สุด
ถ้าได้ใช้พลังนั้นเต็มที่ ความชะงักงันของอุตสาหกรรม ภาวะการค้าตกต่ำ
ซึ่งให้ผลร้ายแก่โลกอารยะทุกวันนี้นั้นปรากฏชัดว่ามิได้เกิดจากการขาดความสามารถในการผลิตแต่อย่างใด
ความยุ่งยากจะเป็นประการใดก็ตามย่อมชัดเจนว่ามิใช่เป็นเพราะการขาดสมรรถภาพที่จะผลิตเศรษฐทรัพย์เลย

ข้อเท็จจริงนี้เอง –
ที่ว่าความขาดแคลนปรากฏในที่ที่พลังในการผลิตมีสูงสุดและการผลิตเศรษฐทรัพย์มีมากที่สุดนี้ –
นับเป็นปริศนาลึกลับซึ่งทำความฉงนสนเท่ห์ให้แก่โลกอารยะและซึ่งเรากำลังพยายามจะคลี่คลายออก
ปรากฏชัดเจนว่าทฤษฎีของแมลธัสซึ่งอ้างว่าความขาดแคลนเกิดขึ้นเพราะพลังการผลิตลดลงนั้นจะไม่สามารถให้เหตุผลอธิบายข้อเท็จจริงนี้ได้
ทฤษฎีดังกล่าวขัดแย้งกับข้อเท็จจริงทั้งหลายอย่างสิ้นเชิง
มันเป็นการกล่าวหาว่าผลนี้เป็นเพราะกฎของพระผู้เป็นเจ้าอย่างไร้เหตุผลแท้จริง
ซึ่งแม้แต่จากการตรวจสอบครั้งนี้เราก็อาจจะอนุมานได้ว่าผลอันนี้เกิดจากการปรับตัวที่ผิดทางของมนุษย์โดยแท้ –

และถ้าเราพิจารณาต่อไปแล้วข้ออนุมานนี้ก็จะกลายเป็นข้อพิสูจน์แสดงให้เห็นได้แจ่มชัด เพราะเรายังจะต้องหาให้พบว่าอะไรที่เป็นสิ่งก่อให้เกิดความยากจนขึ้นในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์ที่พอกพูนยิ่งขึ้น.